

Leerkrachten
aan het
woord

eTwinning- geluiden

Redactie

Bijdragen

Medewerkers

Ontwerpcoordination
en taalkwesties

Oorspronkelijk
ontwerp

Dtp en drukwerk

Fotoverantwoording

Print run

Centrale Ondersteuningsdienst voor eTwinning (COD)
www.etwinning.net
European Schoolnet (EUN Partnership AISBL)
Rue de Trèves 61 • 1040 Brussel • België
www.eun.org • info@eun.org

Christina Crawley, Anne Gilleran, Donatella Nucci, Santi Scimeca

Laurence Altibelli, Julie Ashby, Sari Auramo, Margarida Barbieri Figueiredo, Maria Jesús Bayonas, Alessandra Cannelli, Patrick Carroll, Valentina Cuadrado Marcos, Manuel Díaz Escalera, Tautvydė Daujotytė Mukile, Inge De Cleyn, Nuria de Salvador, Silvije Devald, Maria Doria, Paulien du Fosse, Vincent Dupont, Mary Fournari, Maria Georgiadou, Mudrite Grinberga, Siv Grete Starnes, Helgi Hólm, Aimi Jõesalu, Catherine Johannes, Ingrid Keller-Russell, Conor Kelly, Christine Kladnik, Angelos Konstantinidis, Anna Krzyżanowska, Justyna Kukulka, Asta Liukaitiene, Marilina Lonigro, Eva Luptáková, Laura Maffei, Corina Mandi, Adriana Maris, Maria Antoinette Magro, Lorena Mihelač, Ayça Oğuz, Irene Pateraki, Ágnes Péter, Marta Pey, Elena Pezzi, Michael Purves, Alessandra Rebecchi, Helena Serdoura, Pasi Siltakorpi, Fani Smixioti, Joanna Stefańska, Adam Stepinski, Anna Szczepaniak, Michelle Thick, Tautvydė Daujotytė Mukile, Carlos Trincão, Theodor Tsampatzidis, Sandra Underwood, Irina Vasilescu

Christina Crawley, Gamze Kapilar

Dogstudio, België

Hofi Studio, Tsjechië
Dogstudio (Engelse uitgave)

Shutterstock, iStock

790

Gepubliceerd in december 2010. De meningen, die in deze publicatie worden verkondigd, zijn van de auteurs en niet noodzakelijkerwijs van European Schoolnet of de Centrale Ondersteuningsdienst van eTwinning. Dit boek is gepubliceerd onder de bepalingen en voorwaarden van de licentie voor Naamsvermelding 3.0 Unported van Creative Commons (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>). Deze publicatie is tot stand gekomen met financiële steun van het Programma Een Leven Lang Leren van de Europese Unie. Deze publicatie geeft uitsluitend de meningen weer van de auteurs. De Europese Commissie kan derhalve niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie in welke vorm dan ook.

eTwinning-geluiden

Hoofdstuk 1

Hoofdstuk 2

Voorwoord 7

Androulla Vassiliou

Inleiding 8

Das eTwinning Team

Aan de slag gaan met eTwinning 11

Inleiding Donatella Nucci 11

Sandra Underwood 13

Catherine Johannes 14

Marta Pey 15

Maria Antoinette Magro 16

Angelos Konstantinidis 17

Helgi Hólm 18

Michelle Thick 20

Maria Doria 21

Autvydė Daujotytė Mukile 22

Valentina Cuadrado 23

Laura Maffei 25

eTwinning in die Praxis umsetzen 27

Inleiding Christina Crawley 27

Conor Kelly 28

Ayça Oğuz 29

Margarida Barbieri Figueiredo 31

Marilina Lonigro 32

Paulien du Fossé 33

Adam Stepinski 35

Pasi Siltakorpi 36

Corina Mandi 38

María Jesús Bayonas 39

Elena Pezzi 40

Hoofdstuk 3

Die eTwinning Gemeenschap erleben 43

Inleiding	Santi Scimeca	43
	Adriana Maris	44
	Elena Pezzi	45
	Silvije Devald	46
	Nuria de Salvador	48
	Anna Szczepaniak	49
	Ingrid Keller-Russell	50
	Joanna Stefanska	51
	Inge De Cleyn	53
	Patrick Carroll	54
	Alessandra Cannelli	55
	Siv Grete Stamnes	56
	Laura Maffei	57

Hoofdstuk 4

Mijn eTwinning-projecten 61

Inleiding	Christina Crawley	61
	Mudrīte Grinberga	62
	Julie Ashby	63
	Asta Liukaitiene	64
	Aimi Jõesalu	65
	Ágnes Péter	66
	Theodor Tsampatzidis	67
	Laurence Altibelli	69
	Manuel Díaz Escalera	71
	Mary Fournari	72
	Vincent Dupont	73
	Alessandra Cannelli and Laurence Altibelli	74

Hoofdstuk 5

eTwinning en Professionele Ontwikkeling 77

Inleiding	Anne Gilleran	77
	Irene Pateraki	78
	Lorena Mihelač	80
	Maria Georgiadou	81
	Anna Krzyżanowska	81

eTwinning-geluiden

Hoofdstuk 6

Eva Luptáková	82
Christine Kladnik	84
Helena Serdoura	85
eTwinning: de persoonlijke impact	89
Inleiding Donatella Nucci	89
Michael Purves	90
Alessandra Rebecchi	92
Carlos Trincão	93
Sari Auramo	94
Fani Smixioti	95
Justyna Kukulka	96
María Jesús Bayonas	98
Irina Vasilescu	99
Bijdragen	101

Bijdragen eTwinning leerkrachten ➡

eTwinning-geluiden

Bijdragen eTwinning leerkrachten

Voorwoord

Androulla Vassiliou

Europees commissaris voor Onderwijs, Cultuur, Meertaligheid en Jeugdzaken

Met veel plezier mag ik u dit boeiende boekje presenteren, waarin veel leerkrachten hun vele en uiteenlopende ervaringen met eTwinning delen.

eTwinning is in het leven geroepen met alsdoel leerlingen en leerkrachten op het hele continent samen te brengen via een netwerk van scholen die met elkaar samenwerken. Dit doel is in overeenstemming met de visie van de Europese Unie op het gebied van onderwijs: het op alle niveaus stimuleren van samenwerkingen en wederzijds leren tussen Europese landen, met respect voor de nationale verantwoordelijkheid voor de organisatie en structuur van onderwijs-systemen.

De gedachte achter dit initiatief is om te profiteren van het toenemende aantal mogelijkheden dat ICT scholen biedt om hun blikveld te verruimen en van Europa te kunnen proeven zonder daarvoor de klas te hoeven verlaten. Leerlingen en leerkrachten kunnen door middel van één enkele muisklik samenwerken met hun medeleerlingen en collega's in andere landen en met en van elkaar leren over elk onderwerp dat zij maar willen.

Het lijkt geen twijfel dat eTwinning, dat tegenwoordig onderdeel is van Comenius, het programma van de EU voor scholen, qua participatie alle verwachtingen heeft overtroffen; dit is deels te danken aan de 'bottom-up benadering' en flexibele opzet van het initiatief, dat geen grenzen stelt aan de verbeelding van de deelnemers. Maar het is bovenal te danken aan het buitengewone engagement, het enorme enthousiasme en de geweldige creativiteit van de vele leerkrachten en de wens van leerlingen om samen te werken met hun medeleerlingen in heel Europa. eTwinning biedt scholen een infrastructuur voor samenwerkingen, ondersteuning en ideeën, evenals een breed scala van mogelijkheden voor professionele ontwikkeling voor leerkrachten; maar wat het initiatief pas echt speciaal maakt, is hetgeen de leerkrachten en leerlingen er zelf aan toevoegen.

eTwinning is een Europees succesverhaal waar de leerkrachten die aan dit boekje hebben bijgedragen een wezenlijk deel van uitmaken. Ik ben ervan overtuigd dat u met net zo veel plezier over hun ervaringen zult lezen (en ervan zult leren) als ik.

Inleiding

Het eTwinning-team

Dit boekje is het resultaat van een gezamenlijke inspanning. Het is geschreven door leerkrachten uit vele verschillende Europese landen die een actieve rol spelen binnen eTwinning en graag hun enthousiasme en ervaringen willen delen, evenals hun adviezen en zelfs waarschuwingen over de obstakels die ze onderweg tegenkwamen. Samen met hun leerlingen werken ze aan gezamenlijke projecten met leerkrachten en leerlingen uit andere Europese landen.

Een aantal maanden geleden besloten we eTwinners uit te nodigen om ons hun verhalen te vertellen en de auteurs van dit boekje te worden. We plaatsten een oproep op het eTwinning-portaal waarin we belangstellenden vroegen zich te melden. Binnen slechts enkele dagen ontvingen we honderden reacties. Na een moeilijk selectieproces kozen we de 60 leerkrachten die aan dit avontuur zouden deelnemen.

Voor de feitelijke voorbereiding van het boekje zetten we een eTwinning-Groep op, waarvoor we alle geselecteerde leerkrachten uitnodigden en hen vroegen een keuze te maken uit een van de voorgestelde onderwerpen. Na enige tijd werd duidelijk dat hun persoonlijke betrokkenheid het overnam. De leerkrachten schreven niet alleen over het door hen gekozen onderwerp, maar reageerden ook op elkaars bijdragen over andere onderwerpen en verrijkten deze. De Groep groeide uit tot onvoorziene proporties en het is dan ook niet eenvoudig geweest om de definitieve tekst samen te stellen die nu voor u ligt.

De paden die de diverse leerkrachten hebben bewandeld, zijn die van hen persoonlijk, maar ze hebben allen één ding gemeen. Ze hoorden op enig moment van eTwinning en bezochten het portaal op www.etwinning.net; ze verkenden de mogelijkheden die het platform hen bood en besloten zich te registreren. Zo kregen ze toegang tot het eTwinning-Bureaublad, het sociale platform dat als trefpunt voor tienduizenden leerkrachten uit heel Europa fungeert. Ze leerden er collega's kennen die hun interesses of beroepsgebied delen, bijvoorbeeld

in termen van de leeftijdsgroep van hun leerlingen, de vakken die zij onderwijzen of hun communicatietaal. Vaak ontmoetten ze via het eTwinning-Bureaublad ook de partners met wie ze hun ideeën voor gezamenlijke projecten bespraken en verder uitwerkten. Door hun projecten te registreren, kregen ze toegang tot hun eigen TwinSpace, de beschermde

eTwinning-geluiden

omgeving om samen te werken, waar ze samen met hun leerlingen hun projectactiviteiten uitvoerden en gebruik maakten van het brede scala van ICT-hulpmiddelen dat hen ter beschikking stond.

Deze leerkrachten zijn er stuk voor stuk van overtuigd dat eTwinning-projecten een rijke en authentieke leersituatie creëerden voor hun leerlingen. De projecten droegen er in hoge mate aan bij dat de leerlingen gemotiveerder waren en zich meer openstelden, waardoor hun vaardigheden op het gebied van communicatie en teamwork verbeterden en ze een cultureel bewustzijn en een tolerante houding ontwikkelden jegens personen, culturen en zienswijzen die verschillen van die van henzelf.

Daarnaast schrijven de auteurs over het belang van eTwinning voor hun eigen leerproces, motivatie en professionele ontwikkeling. De meesten van hen waren geen computerexperts, maar kregen door hun activiteiten in eTwinning steeds meer zelfvertrouwen bij het gebruiken van ICT in hun lessen. Ze maakten kennis met andere pedagogische benaderingen en onderwijsstrategieën, en kregen de kans om in multidisciplinaire teams te werken. In veel gevallen verbeterden ze daarnaast hun vaardigheden op het gebied van vreemde talen.

Hun leerproces vond deels plaats aan de hand van georganiseerde eTwinning-trainingsactiviteiten, zoals Educatieve Evenementen, Professionele Ontwikkelingsworkshops en nationale online-cursussen en seminars. Het belangrijkste gedeelte vond echter plaats aan de hand van hun samenwerking met collega's en het gezamenlijk proberen te overwinnen van de obstakels die zij tijdens hun projectwerkzaamheden tegenkwamen. Het eTwinning-Bureaublad biedt daarnaast een breed scala van mogelijkheden om contact te leggen met andere eTwinners om bepaalde gezamenlijke interessegebieden te bespreken (bijvoorbeeld chatrooms, Lerarenkamers en eTwinning-Groepen). Voor de auteurs staat vast dat eTwinning ook een netwerk voor professionele ontwikkeling is geworden.

Maar we geven nu graag het woord aan de leerkrachten. In de volgende hoofdstukken leggen zij uit hoe **ze met eTwinning aan de slag zijn gegaan (Hoofdstuk 1)**, hoe **ze het in praktijk brachten (Hoofdstuk 2)**, hoe **ze de de eTwinning-gemeenschap ervoeren (Hoofdstuk 3)** en **bespreken ze de projecten die ze hebben opgezet (Hoofdstuk 4)**. Daarnaast vertellen ze op welke manier **eTwinning heeft bijgedragen aan hun professionele ontwikkeling (Hoofdstuk 5)** en **en bespreken ze de persoonlijke impact van hun deelname aan eTwinning (Hoofdstuk 6)**.

Aan de slag gaan met eTwinning

Inleiding

Donatella Nucci

Centrale Ondersteuningsdienst van eTwinning

eTwinning werd officieel gelanceerd tijdens een grote conferentie in Brussel in januari 2005. Driehonderd leerkrachten woonden deze conferentie bij; een groot aantal deelnemers, maar nog maar een klein aantal vergeleken bij alle leerkrachten die Europa rijk is, onder wie de ruim honderdduizend leerkrachten die sindsdien deelnemer van eTwinning zijn geworden. Na de lancering in 2005 was het verwerven van bekendheid voor dit actieprogramma onder leerkrachten en scholen een van de belangrijkste prioriteiten van de Nationale Ondersteuningsdiensten (NSS) en de Centrale Ondersteuningsdienst (CSS). Alle NSS's waren dan ook druk bezig met het organiseren van seminars in de verschillende regio's van hun land, het schrijven van artikelen voor hun websites en nog veel meer om eTwinning op zo veel mogelijk manieren onder de aandacht te brengen. Deze activiteiten waren zeer succesvol; sterker nog, veel leerkrachten geven aan eTwinning te hebben ontdekt dankzij officiële persberichten, trainingssessies en andere initiatieven die zowel op nationaal als Europees niveau werden georganiseerd. Toen eTwinning in 2007 onderdeel werd van het Comenius-programma, zagen veel leerkrachten dit als een mogelijkheid om de samenwerking met hun partnerscholen, die anders ten einde was gekomen, voort te zetten.

Er zijn echter ook veel leerkrachten die zeggen eTwinning zelf te hebben ontdekt, bijna 'per ongeluk', terwijl ze op het internet naar een ander onderwerp op zoek waren, of naar iets dat misschien zelfs zij nog niet precies konden definiëren. Gelukkig toeval? 'Het geluk is met degenen die erop voorbereid zijn'. Veel leerkrachten ontdekten eTwinning in feite toen zij actief op zoek waren naar een nieuwe uitdaging in hun professionele leven, hetzij in hun relatie met hun leerlingen, hetzij in hun onderwijsmethode of de presentatie van de inhoud van het leerplan – kortom, vernieuwing. Voor sommigen was deze eerste ontmoeting niet doorslaggevend en zij kwamen enkele maanden of jaren later terug op eTwinning, toen ze klaar waren om te profiteren van de mogelijkheden die dit actieprogramma hen te bieden heeft.

Ondanks hun verschillen en individuele levensverhalen lijken alle eTwinning-leerkrachten dezelfde mening te delen: de kennismaking met andere talen en culturen is een waardevolle

* Ontleend aan Louis Pasteur, de beroemde 19e-eeuwse Franse scheikundige en microbioloog: *"le hasard ne favorise que les esprits préparés."*

ervaring voor henzelf en hun leerlingen. Taalleerkrachten vinden eTwinning vanwege de context voor daadwerkelijke communicatie een doeltreffende manier om moderne vreemde talen te onderwijzen, met name voor leerlingen uit achterstandsgroepen of leerlingen die in afgelegen gebieden wonen en minder snel in contact komen met sprekers van andere talen. Daarnaast is eTwinning ook voor leerkrachten van andere vakken, van geschiedenis tot biologie, een manier om hun blik te verruimen.

Veel leerkrachten besloten met eTwinning aan de slag te gaan omdat ze het initiatief zagen als een gelegenheid om zich op professioneel vlak te ontwikkelen. Ze zijn met name enthousiast over het feit dat samenwerking binnen eTwinning niet beperkt blijft tot een enkel project; integendeel zelfs. Ze kunnen zich steeds verder verbeteringen en genieten van de uitdaging nieuwe vaardigheden op te doen door diverse dingen uit te proberen in eTwinning en zo op een steeds breder vlak deel te nemen aan een gemeenschap van gelijkgestemde leerkrachten.

Een van de meest gehoorde reacties van leerkrachten die met eTwinning aan de slag zijn gegaan, is de verbazing om achter de deur waarop staat 'aanmelden voor eTwinning' een gemeenschap van leerkrachten met vergelijkbare interesses en problemen te treffen. Soms zijn de eerste stappen binnen de gemeenschap om uiteenlopende redenen nog niet heel productief – niet het juiste moment in het schooljaar, niet de juiste gemoedsgesteldheid, etc. – maar niemand zal een ander daarop afrekenen, integendeel! Sandra Underwood, de auteur van de eerste bijdrage in dit boek, vertelt hoe zij dit ontdekte:

Sandra Underwood

School | LSA Technology & Performing Arts College
Stad | Lytham St Annes
Land | Verenigd Koninkrijk

Ik weet nog dat ik op een moment dat het schooljaar voor de Britse scholen op zijn eind liep op het internet naar motivatiemethoden in het onderwijs aan het surfen was, toen ik de website van eTwinning tegenkwam. Ik stond er versteld van dat zo veel leerkrachten uit heel Europa zich hadden aangemeld en op zoek waren naar projecten. Het was een geweldige gelegenheid om samen met andere gelijkgestemde collega's aan activiteiten te werken om leerlingen in de klas te kunnen motiveren.

Ik moet bekennen dat het niet eenvoudig was om ermee aan de slag te gaan, en mijn eerste poging tot deelname aan een project mislukte dan ook. Dit lag hoogstwaarschijnlijk aan de keuze van het tijdstip aangezien het project in juli in volle gang was, juist op het moment dat het schooljaar in het Verenigd Koninkrijk net was afgelopen, terwijl de scholen in veel andere Europese landen in augustus net weer beginnen.

Ik liet me er echter niet door ontmoedigen en werd enkele maanden later weer herinnerd aan eTwinning toen ik een uitnodiging ontving voor een contactseminar in Keulen. Ik melde me meteen aan, wachtte af en kon in december 2009 een seminar bijwonen.

Ik had in mijn stoutste dromen nooit kunnen voorvoelen welke gevolgen dit seminar zou hebben voor zowel mijn leerlingen als mijzelf op professioneel vlak. Het weekend in Duitsland ervoer ik als een zeer positieve belevenis: ik ontmoette zeer gemotiveerde en enthousiaste leerkrachten die graag projecten wilden opzetten. Mijn projectteam, dat bestond uit twee scholen uit Duitsland, een school uit Turkije en een school uit Wales, begon aan een project dat twee trimesters zou lopen, van januari tot juli. Sinds de start van het project, dat de titel 'Welcome to my World' droeg, communiceerden we met elkaar via e-mails, blogs en de 'Twinspace': 160 leerlingen schreven elkaar via het internet brieven en chatte met elkaar. Ik weet zeker dat iedereen het erover eens zal zijn dat de coördinatie en de organisatie behoorlijk wat voeten in de aarde hebben gehad, maar ook dat het een doorslaand succes was. Mijn leerlingen hebben van deze ervaring genoten en ook ik zou het zo weer doen. De relatie die ik met mijn leerlingen heb opgebouwd, heeft geresulteerd in fantastische prestaties van hun kant en plezier in het lesgeven en leren van mijn kant.

Aanvankelijk twijfelde ik enigszins om aan eTwinning deel te nemen, voornamelijk vanwege de hoeveelheid werk die ik dacht dat het met zich zou meebrengen, en de angst dat mijn harde werk niet zou worden erkend. Hierin vergiste ik me echter, want ons schoolhoofd was heel enthousiast over het samenwerken met andere scholen in de regio en het buitenland. Een van de doelstellingen van onze school was om de culturele, sociale en economische kennis van onze leerlingen te vergroten om hen te helpen wereldburgers te worden.

Mijn harde werk werd inderdaad erkend, want ik werd benoemd tot Coördinator Schoolpartnerschappen, waarvoor ik me onder meer bezighield met internationale en nationale partnerschappen, en het ontwikkelen van de mondiale dimensie binnen de school als geheel.

Mijn manier van lesgeven is niet zozeer veranderd als wel verrijkt door de nieuwe kennis die ik door deze ervaringen en de cursussen die ik bijwoon, opdoe. Ik sta zelfverzekender voor de klas en de interesse van de leerlingen in de mogelijkheden die de partnerschappen bieden, voelt als een beloning. Een recente oproep onder leerlingen voor deelname aan een workshop leverde een overweldigend aantal reacties op, wat aantoonde dat leerlingen graag over andere levenswijzen leren.

Ik ben absoluut van mening dat er meer mogelijkheden zijn om leerlingen te laten leren dan alleen in het klaslokaal. Mijn ervaringen met eTwinning zullen ongetwijfeld leiden tot meer partnerschappen, hetzij online, hetzij via georganiseerde excursies naar plaatselijke universiteiten, om leerlingen te laten kennismaken met de voordelen en beroepskeuzemogelijkheden die tot hun beschikking staan wanneer ze een vreemde taal leren. Op mijn school is het leren van een taal voor leerlingen ouder dan 14 jaar facultatief, en ik ben ervan overtuigd dat er meer leerlingen zouden deelnemen aan taallessen als zij met behulp van e-mail of het internet contact zouden kunnen leggen met leeftijdgenoten in het buitenland en hen de mogelijkheid zou worden geboden om hun taalvaardigheid in praktijk te brengen en informatie uit te wisselen over hun culturen. In het licht hiervan zouden talen wellicht hun eerste keus zijn in plaats van helemaal niet.

In 2005 waren er nog niet zo veel voorbeelden van eTwinning-projecten en eTwinning-activiteiten als tegenwoordig; maar sommige leerkrachten zagen direct de toegevoegde waarde die eTwinning voor het onderwijs in vreemde talen zou kunnen hebben door leerlingen kosteloos een virtuele mobiliteit en een praktische context te bieden voor het leren van een taal, waardoor de maatschappelijke kloof wordt overbrugd.

Catherine Johannes

School	Lycée Hilaire de Chardonnet
Stad	Chalon Sur Saône
Land	Frankrijk

In 2005 circuleerde op het Lycée een document van de lokale begeleidingsdienst waarin we werden uitgenodigd om deel te nemen aan het actieprogramma eTwinning en een partnerschap aan te gaan met een andere school in Europa. Het concept was nog een

eTwinning-geluiden

beetje vaag, maar na met mijn collega, een leerkracht Engels, te hebben overlegd, besloten we aan het begin van het schooljaar 2005-2006 een project op te zetten.

Ik geef les aan de sectie Technologie van het Lycée (een klein provinciaal lyceum) en de leerlingen zijn vaak ongemotiveerd. Ze hebben keer op keer alleen maar te horen gekregen dat ze niet goed zijn in talen! Dat is natuurlijk niet waar, en daarbij zijn de leerlingen vaak afkomstig uit achterstandsgroepen en kunnen hun ouders geen reizen naar het buitenland betalen.

We bedachten dat een project motiverend zou kunnen werken voor hen en voor onszelf: het zou het leren van vreemde talen en werken met ICT meer betekenis kunnen geven. Het project zou ook de grenzen tussen vakken (Engels en ICT) slechten. Bovendien, zeker niet onbelangrijk, zou deze virtuele reis kosteloos zijn en zou iedereen dus kunnen meedoen.

Het zou niet juist zijn om aan te nemen dat eTwinning een wondermiddel is voor alle problemen die leerkrachten in de klas tegenkomen, vooral wanneer leerlingen niet gemotiveerd zijn. De ondersteuning die u binnen eTwinning krijgt van de partnerleerkrachten, uw Nationale Ondersteuningsdienst en anderen die u binnen eTwinning ontmoet, maakt het echter wel eenvoudiger om deze problemen tegemoet te treden, omdat leerkrachten er niet alleen voor staan, zoals het verhaal van Marta Pey ons vertelt.

Marta Pey

School	Institut Jaume Callis
Stad	Vic
Land	Spanje

Het begon allemaal op een goede dag in oktober 2007. Ik las een advertentie over een cursus eTwinning die werd aangeboden door het Spaanse ministerie van Onderwijs. Wat hield eTwinning precies in? Lag de nadruk in het eerste gedeelte van de cursus op de theorie, het tweede gedeelte was al veel concreter. Ik moest een partner zoeken: zo gezegd, zo gedaan, en ook nog eens in nog geen 10 minuten. Alessandra P. uit het Noord-Italiaanse Monfalcone reageerde op mijn oproep en nodigde me uit om deel te nemen aan haar project. Alles klopte: de doelstellingen, de leeftijdsgroep van onze leerlingen (16-17 jaar). Nu moest ik snel een beslissing nemen. Wilde ik inderdaad meedoen aan het project? Zou het echt de moeite waard zijn? Zouden mijn leerlingen er enthousiast mee aan de slag gaan? Ik wist immers dat ze niet overdreven ijverig waren en de Engelse taal niet heel goed beheersten... maar na er even over te hebben nagedacht, besloot ik me toch aan te melden bij deze 'Europese gemeenschap'.

Zoals verwacht vormden mijn leerlingen de grootste uitdaging. In het begin waren ze heel enthousiast, maar toen ze tot de ontdekking kwamen dat het project behoorlijk wat werk met zich meebracht, kwam daar verandering in Het werk dreigde in het slop te raken, en dus besloot ik meer tijd in te ruimen om klassikaal aan het project te werken en het mee te tellen voor hun cijfers. Ik voelde me vaak teleurgesteld en stond soms zelfs op het punt om er maar mee te stoppen, met het project, met eTwinning, en met alles eromheen ... maar de hechte band die ik met Alessandra had opgebouwd en de geweldige ondersteuning die ik kreeg van de Nationale Ondersteuningsdienst (NSS) in Madrid en Núria de Salvador uit Barcelona sleepen me er doorheen. En zo raakte ik er alsnog van overtuigd dat eTwinning fantastisch hulpmiddel was, zowel voor mijn manier van lesgeven als voor mijn leerlingen.

Aan de slag gaan met eTwinning kan al door middel van een heel beperkte vorm van deelname: een eenvoudig project met maar één partner en een duur van slechts enkele maanden. Het reële 'gevaar' dat echter op de loer ligt als een leerkracht eenmaal met eTwinning is begonnen, is dat hij of zij waarschijnlijk steeds meer wil gaan doen; zo ook de schrijfster van de volgende bijdrage, Maria Antoinette, wier teller vijf jaar na haar eerste project op het verbluffende aantal van 15 projecten met partners uit vele verschillende landen staat.

Maria Antoinette Magro

School	St Gorg Preca Primary School C
Stad	Hamrun
Land	Malta

Toen eTwinning in 2005 werd gelanceerd, woonden alle schoolhoofden van Malta een seminar over eTwinning bij. Terug op school informeerde ons schoolhoofd ons allemaal over het initiatief en ik besloot me meteen aan te melden – zelfs zonder te weten wat het precies inhield. Ik heb er geen seconde spijt van gehad en lijk elk jaar weer enthousiaster te raken over eTwinning.

Nadat ik me had aangemeld, ging ik meteen naar het onderdeel 'Partner zoeken' op het eTwinning-portaal, waar een leerkracht van een basisschool in Schotland contact met me legde. We besloten om samen met onze leerlingen een eenvoudig project op te zetten: 'Children from Other Lands.' De leerlingen e-mailden elkaar en we stuurden elkaar PowerPoint-presentaties en foto's om onze scholen en onszelf aan elkaar voor te stellen.

Het schooljaar liep ten einde, en mijn leerlingen en ik waren het erover eens dat het erg leuk was geweest om als een grote familie samen te werken. We hadden zo veel

eTwinning-geluiden

geleerd van onze buitenlandse vrienden dat we het het jaar erop nog eens wilden proberen, en dat zijn we sindsdien blijven doen. Tijdens de eerste vijf jaar van het bestaan van eTwinning heb ik deelgenomen aan vijftien projecten met verschillende landen, zoals Schotland, Polen, Noorwegen, Slowakije en Frankrijk. De projecten waren stuk voor stuk steeds goed geïntegreerd in het nationaal leerplan en het onderwijsprogramma van de school. Alle stof behoorde tot het leerplan en het onderwijsprogramma, maar werd behandeld op een meer stimulerende manier die de kinderen erg aansprak en waardoor ze hetgeen ze hadden geleerd waarschijnlijk beter onthielden. Zonder de projecten hadden we de lessen op dezelfde manier als altijd moeten geven, volgens de aloude traditionele saaie methode.

ma van de school. Alle stof behoorde tot het leerplan en het onderwijsprogramma, maar werd behandeld op een meer stimulerende manier die de kinderen erg aansprak en waardoor ze hetgeen ze hadden geleerd waarschijnlijk beter onthielden. Zonder de projecten hadden we de lessen op dezelfde manier als altijd moeten geven, volgens de aloude traditionele saaie methode.

Informatie- en communicatietechnologie (ICT) is absoluut een belangrijk onderdeel van eTwinning, maar vormt zeker niet het middelpunt; het interdisciplinaire aspect en de samenwerking tussen leerkrachten van dezelfde scholen en met leerkrachten uit andere landen op het horizontale vlak, en tussen leerkrachten en leerlingen op het verticale vlak, zijn veel prominenter elementen, zoals we uit het verhaal van Angelos kunnen opmaken.

Angelos Konstantinidis

School | Secondary Sport School
Stad | Drama
Land | Griekenland

Ik prijs me gelukkig dat ik in 2008 heb kunnen deelnemen aan het eerste online-seminar over eTwinning in Griekenland. Het seminar droeg de titel 'Interdisciplinaire projecten en het actieprogramma eTwinning' en werd verzorgd door drie Griekse ambassadeurs.

Ik las erover in de nieuwsbrief van eTwinning en meldde me uit pure nieuwsgierigheid aan. Uiteraard was ik in het onderwerp geïnteresseerd, maar ik moet toegeven dat ik

geen fan was van interdisciplinaire projecten. Ik dacht destijds dat ik mijn leerlingen alleen tot actieve deelname kon stimuleren door het overbrengen van kennis van een bepaald vak; in mijn geval het onderwijzen van ICT. Mijn leerlingen toonden inderdaad belangstelling voor mijn lessen, maar ik was zelf niet helemaal tevreden over de resultaten. Leerlingen trokken soms het nut van bepaalde onderdelen van het leerplan in twijfel en stelden dan vragen als: 'Meneer, waarom is het nuttig die-en-die vaardigheid op te doen of die-en-die stof te leren?' Het behoeft geen betoog dat dit soort vragen mij in verlegenheid brachten en ze waren voor mij dan ook een stimulans om eens na te denken over de theoretische uitgangspunten die ik stilzwijgend gebruikte.

Het online-seminar over interdisciplinaire projecten bood de gelegenheid waar ik naar op zoek was om mijn theorieën eens grondiger uit te spitten. Ik realiseerde me dat het heersende onderwijsmodel dat over het algemeen door de meeste leerkrachten wordt gevolgd niet alleen achterhaald maar ook ineffectief is. Onderwijsmethoden die berusten op cognitieve en intellectuele instructie worden ernstig in twijfel getrokken en alleen door middel van het samenwerkingsmodel kunnen we bij onze individuele leerlingen een goed ontwikkelde persoonlijkheid cultiveren. Het lijkt geen twijfel dat ICT een aanzienlijke rol speelt in deze educatieve evolutie. Het seminar zorgde dat ik een heel andere kijk op lesgeven kreeg; ik geef nu niet alleen meer les óver ICT, maar ook mét ICT. Dit nieuwe blikveld is fascinerend en vormt voor mij de voornaamste stimulans om verdere persoonlijke ontwikkeling in mijn vakgebied na te streven.

Het concept samenwerken is voor veel Europese leerkrachten zoals gezegd niet nieuw aangezien zij al vele jaren deelnemen aan Comenius-partnerschappen. Maar onze volgende leerkracht ontdekte dat zijn deelname aan eTwinning zijn activiteiten in het kader van zijn Comenius-partnerschap een nieuwe, rijke dimensie gaf.

Helgi Hólm

School	I Stóru-Vogaskóli
Stad	Vogar
Land	IJsland

Begin 2007 werd mijn school coördinator van een drie jaar durend Comenius-project getiteld 'The World Around Us', en na enige tijd raakte ook ik erbij betrokken. Ik kwam direct tot de ontdekking dat de projectwerkzaamheden zowel aantrekkelijk als leerzaam waren. Er namen scholen uit vijf andere landen deel aan het project - Noorwegen, België, Engeland, Tsjechië en Frankrijk - en het het onderwerp van dit

eTwinning-geluiden

project voor de jongste leerlingen was verhalen en spelletjes. Vanwege het besluit om Engels als voertaal voor alle werkzaamheden en communicatie te gebruiken, voegde mijn school Engels toe aan het leerplan van groep 3 (6-jarigen) en de taal sindsdien nog steeds op het programma voor deze groep. Het was voor mij dan ook evident dat dergelijke projecten zowel korte- als langetermijnvoordelen kunnen hebben voor de deelnemende scholen. Al werkend aan het project zag en leerde ik zaken die ik kon toepassen in mijn werk als leerkracht informatica.

De werkzaamheden van ons Comenius-project richtten zich op de jongste leerlingen, maar in het informaticalokaal werkte ik met bijna alle leerlingen op school (van 6 tot 16 jaar) en ik ging dan ook op zoek naar manieren om meer leerlingen bij diverse projecten te betrekken. Dankzij het Nationaal Agentschap van IJsland voor Comenius had ik van eTwinning gehoord en in augustus 2007 meldde ik me aan. Ik stond versteld toen ik hoorde dat zich in de korte tijd sinds het ontstaan van het initiatief duizenden leerkrachten uit heel Europa hadden aangemeld en allerlei interessante projecten hadden opgezet. Ik zette enkele van mijn eigen ideeën op de eTwinning-website en het duurde inderdaad niet lang of ik had contact met andere leerkrachten.

Veel leerkrachten vinden het idee van een Europees project aantrekkelijk, maar besluiten er toch van af te zien vanwege de vele verplichtingen die het leerplan met zich meebrengt, waardoor er weinig tijd overblijft voor andere activiteiten. Het geheim is om het project in het leerplan in te passen, zoals ook Michelle ontdekte. Dit heeft als bijkomend voordeel dat uw werkzaamheden een Europese dimensie krijgen. En haar leerlingen ontdekten dat het bovendien van pas kwam voor hun aanmelding bij een universiteit...

Michelle Thick

School | King Edward VI College
Stad | Nuneaton
Land | Verenigd Koninkrijk

Mijn deelname aan eTwinning werd ingegeven door mijn voorliefde voor international onderwijs; deze kwam voort uit de jaren die ik in zowel Noord-Amerika als Europa woonde en les gaf. Mijn school besloot deel te nemen aan een Comenius-project en ik was een van de stafleden die zich opgaven om het op te zetten. Ik woonde een regionale bijeenkomst over nieuwe Comenius-projecten bij en kwam daardoor in aanraking met eTwinning. Het leek me een geweldige manier om het cultureel inzicht van leerlingen te bevorderen, en dus begon ik na te denken over hoe ik dit initiatief in mijn lessen kon integreren. Veel leerkrachten van eindexamenklassen weten hoe beperkt de lestijd voor de eindexamens is, maar ik was er vast van overtuigd dat eTwinning effectief kon worden gebruikt in het klaslokaal. Als historica vind ik het ook belangrijk om mijn leerlingen te laten zien dat het bij geschiedenis niet alleen om dode mensen gaat, maar dat het een levendige, actieve studie is, die verbanden blootlegt die veel verder gaan dan de bladzijden uit een lesboek.

Uiteindelijk besloot ik om samen met mijn klas Klassieke Oudheid een project te gaan doen dat direct gebaseerd was op de kennis die zij moesten opdoen voor hun examens, en ging op zoek naar een Griekse school om mee samen te werken. De reacties die ik via de eTwinning-website kreeg, waren heel positief en al gauw vond ik een partnerschool die bereid was om met ons samen te werken. Mijn leerlingen waren erg enthousiast en wilden graag meer te weten komen over hun buitenlandse medeleerlingen, wat ertoe leidde dat we samen inmiddels twee projecten hebben uitgevoerd, en ik kijk er naar uit om binnenkort hopelijk een derde project op te zetten!

eTwinning heeft voor mij de deur geopend naar een wereld vol onbekende mogelijkheden. Ik heb niet alleen mijn eigen vaardigheden bevorderd door met Europese collega's samen te werken, hetzij in een online-project, hetzij in een professionele ontwikkelingsworkshop, ook mijn leerlingen hebben veel geleerd van hun leeftijdsgenoten op de partnerschool. Ze zijn meer aan de weet gekomen over de Griekse cultuur en levenswijze, en stonden versteld toen ze hoorden dat een van onze potentiële partnerscholen zich moest terugtrekken uit een project omdat de leerlingen een sit-indemonstratie organiseerden!

Het tweede project dat de leerlingen met hun partnerschool uitvoerden, was een samenwerking op voorstel van de Britse Raad en de BBC, gerelateerd aan hun programma 'History of the World in 1000 Objects'. Hoewel de leerlingen hier veel

eTwinning-geluiden

voor in hun vrije tijd (en die van mij!) moesten werken, werd hun harde werk beloond met de publicatie van hun werk en dat van hun partnerschool op de website van de BBC. Dit was erg opwindend voor de leerlingen en ze kunnen het volgend jaar ook vermelden op hun aanmeldingen voor universiteiten: ik hoop dat ze zich hiermee nog eens extra kunnen onderscheiden van de rest!

Hierop vroeg ons schoolhoofd me de impact van eTwinning aan de hele staf de presenteren, niet alleen om meer bekendheid te geven aan het werk van mijn leerlingen en mij, maar ook om andere leerkrachten aan te moedigen wellicht zelf ook eens een project op te zetten. Ook ben ik uitgenodigd het team van eTwinning-ambassadeurs te versterken, wat hopelijk de deur opent naar een breed scala van nieuwe mogelijkheden voor mijn leerlingen en mij. Alles samen genomen wil ik graag benadrukken dat eTwinning niet alleen een initiatief voor jongere leerlingen is, maar ook heel goed kan worden toegepast bij leerlingen in de leeftijdsgroep 16-18 jaar; je moet alleen een beetje creatief zijn!

Je hoeft geen ICT-expert te zijn om met eTwinning aan de slag te gaan: vraag iemand u voor te doen hoe u een e-mailadres aanmaakt als u daar nog niet over beschikt... en de rest gaat vanzelf.

Maria Doria

School	Liceo Classico "G. Galilei"
Stad	Monopoli (BA)
Land	Italië

Aanvankelijk ben ik met eTwinning gaan werken omdat ik een partnerschool zocht om een uitwisselingsproject voor leerlingen op te zetten: de school waar ik werk (al 18 jaar) heeft namelijk altijd al belangstelling voor dergelijke ervaringen gehad. Ik kon bijna niet geloven dat eTwinning zo veel meer was dan dat!!! Ik realiseerde me dat partnerschappen meer behelsden dan het samenbrengen van een groep tieners met het doel hun taalvaardigheid te bevorderen!

Dit gegeven vormde de kern van mijn eerste project, 'The United Colours of Europe', dat ik uitvoerde met Irena uit Polen. Zij was mijn eerste partner en is sindsdien een echte vriendin geworden met wie ik altijd kan samenwerken en overleggen!!!

Ik werkte hard om deze ideeën uit te werken. Soms voelde ik me wat onbeholpen, omdat ik fouten bleef maken, die bovenal samenhangen met mijn onvermogen om

filmpjes, audiobestanden, foto's, FlashMeeting en dergelijke te maken! Het eTwinning-portaal was voor mij een 'onontgonnen land' dat ik stap voor stap moest ontdekken!!! Nu kan ik zeggen dat ik al mijn prestaties op ICT-gebied (niet heel spectaculair, hoor!) te danken heb aan eTwinning. Een Professionele Ontwikkelingsworkshop (PDW) die ik bijwoonde in Sintra gaf me een nieuwe stimulans. Het thema van deze PDW was de toepassing van mobiele technologie in het onderwijs. Tot dan toe gebruikte ik mijn mobiele telefoon alleen voor het versturen en ontvangen van smsjes, en zo nu en dan voor het maken van foto's en als wekker!

Op de PDW in Sintra maakte ik kennis met een *onontgonnen land* dat bestond uit smartphones, WinRAR, Google Earth en Komposer. Ik stond versteld van de toepassingsmogelijkheden ervan in het lesgeven en projectactiviteiten. Ik ging ermee oefenen en paste ze later ook daadwerkelijk toe.*

Toen ik aan het eind van mijn eerste project de resultaten en de reacties van mijn leerlingen verzamelde, bedacht ik me dat eTwinning meer kon zijn dan een extra project en het initiatief volledig in het lesgeven kon worden geïntegreerd; en al gauw realiseerde ik me dat eTwinning een vakoverstijgend instrument kon zijn. Sindsdien is eTwinning het meest flexibele onderdeel van mijn onderwijsinstrumentarium aan de hand waarvan mijn leerlingen en ik kunnen leren, onze vaardigheden kunnen bevorderen, en plezier en vrienden kunnen maken.

Tautvydė is een leerkracht uit Litouwen en werkzaam op een van de Europese Scholen in Brussel. Ze ontdekte dat eTwinning haar leerlingen en haarzelf samenbrengt met leeftijdgenoten en collega's uit heel Europa.

Tautvydė Daujotytė Mukile

School	École Européenne Bruxelles II
Stad	Woluwe
Land	België

Toen ik in maart 2010 eTwinning ontdekte, kwam het me voor als een enorme wereld vol nieuwe mogelijkheden, aanlokkelijke ontdekkingen en veelbelovende suggesties. Ik voelde mij er als een vis in het water – een populair Litouws gezegde.

* Meer weten? Volg dan deze link: http://www.youtube.com/watch?v=ykSzlyJ2LOE&feature=player_embedded#

eTwinning-geluiden

Na die eerste kennismaking met eTwinning kon ik niet wachten om aan de slag te gaan. Ik moet zeggen dat ik een geheel autodidactische eTwinner ben, wat maar weer eens aantoont hoe gemakkelijk het is om met de eTwinning-website te werken, als je die maar wilt leren kennen.

Die eerste avond lanceerde ik meteen mijn projectidee, en het gaf me een ongelooflijk warm gevoel om te zien hoe andere collega's uit verschillende landen je vervolgens ondersteunen en met je willen samenwerken. Na enige tijd kreeg ik zelf een uitnodiging om mee te doen aan een ander interessant project. En dat was dat: mijn geslaagde eerste stappen. Mijn eerste eTwinning-project droeg de titel 'Phrases and Sayings – United in Different Ways to See the World', en dankzij 10 leden en hun leerlingen hebben we een fantastische schat aan spreekwoorden en gezegden aangelegd: het project bood ons de gelegenheid om niet alleen andere talen, maar ook onze eigen moedertaal beter te leren kennen.

Mijn projecten zijn nauw verbonden met mijn vakgebied: ik geef les in de Litouwse taal, en ben dan ook geïnteresseerd in taalkundige en culturele projecten. Ik ben ervan overtuigd dat zelfs de moedertaal in de 21e eeuw niet als een op zichzelf stand vak kan worden onderwezen. Ik ben werkzaam op een internationale school, maar door middel van eTwinning kan ik vele verschillende Europese talen samenbrengen tijdens mijn lessen. En dat vind ik zo geweldig aan eTwinning: het maakt niet uit waar je werkt, je staat altijd in het middelpunt van Europa.

We besluiten dit hoofdstuk met een korte geschiedenisles over een aantal van de activiteiten die tot het ontstaan van eTwinning en het portaal leidden en die laat zien dat eTwinning vanaf het begin een 'initiatief met een bottom upbenadering' was, gebaseerd op de behoeften van leerkrachten met belangstelling voor online-samenwerking.

Valentina Cuadrado

School	IES Alonso de Madrigal
Stad	Ávila
Land	Spanje

Voor het slotexperiment van het pilotproject OASIS (Open Architecture and Schools in Society) waar ik in 2002 aan deelnam, moest ik partners zoeken voor een gezamenlijke activiteit. Aangezien 'Lente in Europa' een van de activiteiten van het programma op onze school was, nam ik contact op met een collega die destijds de Spaanse afdeling

coördineerde. Zij hielp mij partners te zoeken en onze samenwerking resulteerde in ons eerste tijdschrift op <http://ejournal.eduprojects.net/Museo10/index.php>. Ik heb met diezelfde partners uit Polen en Roemenië sindsdien ook samengewerkt aan eTwinning- en Comenius-projecten.

Mijn Spaanse collega stelde me later voor om deel te nemen aan een focusgroep die ten doel had de meningen, behoeften en verwachtingen van leerkrachten ten aanzien van een nieuwe op en gerichte site te verzamelen. Uiteraard stemde ik toe; dit was de eerste keer in mijn werkzame leven dat mij werd gevraagd aan te geven hoe ik over bepaalde zaken dacht en wat ik nodig had voor mijn lessen. Ik greep deze kans dan ook met beide handen aan. Niettemin wilde ik niet alleen mijn eigen antwoorden insturen en dus deed ik op school een oproep tot belangstellenden om ook mee te doen. Mijn collega's van het OASIS-project en een andere kleine groep sloten zich bij me aan en we bespraken onze standpunten, in zekere zin een evaluatie van onze methoden en resultaten. De op samenwerkingen gerichte site bleek het eTwinning-portaal te zijn.

Toen eTwinning werd gelanceerd, was het voor ons niet moeilijk om ons eerste project, getiteld 'Nature and Human Activity', op te zetten, aangezien we al wisten hoe we te werk wilden gaan. We wisten het schoolbestuur te overtuigen van het belang van samenwerking door middel van, deelname aan en het opbouwen van kennis via partnerschappen. De mate van actieve deelname onder leerlingen en leerkrachten is een van de grote drijvende krachten op onze school en leidt tot vakoverstijgende activiteiten, excursies, teamwork, participatie en een mondiaal schoolbeeld. Het feit dat ik al vroeg aan eTwinning deelnam, resulteerde in een verandering op persoonlijk vlak, maar ook in veranderingen op school: we sloegen een nieuwe weg in op het gebied van het leerproces en hebben sindsdien drie landelijke prijzen in de wacht gesleept, en dat is natuurlijk altijd mooi.

Enkele 'gouden regels' om u op weg te helpen! We trappen af met zes punten waar Laura Maffei graag bij haar eerste stappen van op de hoogte was geweest.

Laura Maffei

School	Arnolfo di Cambio
Stad	Colle di Val d'Elsa
Land	Italië

- 1. BINNENKOMEN:** ga er als u u registreert niet van uit dat u uw gebruikersnaam en wachtwoord wel onthoudt – dat is namelijk niet zo. Schrijf ze dus ergens op. (Toevoeging bij punt 1: vertel uw collega/vrienden/familie welk e-mailadres u hebt gebruikt. Als u dan vergeet waar u uw aanmeldgegevens hebt opgeschreven – en wees gerust, dat gaat gebeuren – weet u tenminste hoe u een nieuw wachtwoord kunt aanvragen).
- 2. DE DEUR VALT DICHT:** u hebt zich zojuist geregistreerd en staat vol enthousiasme op het punt deze nieuwe wereld te betreden, als u bij uw eerste poging plotseling – oeps – een of andere vreemde foutmelding krijgt. Vraag iemand om hulp, maar gebruik als er even geen expert in de buurt is de magische truc der geboren digitalo's: reset.
- 3. GEEN PANIEK:** u probeert u na het resetten opnieuw aan te melden, maar het platform geeft geen krimp. Geen zorgen, dat gebeurt wel eens. Neem niet meteen contact op met uw NSS/ministerie van Onderwijs/grote baas, maar wacht even en probeer het dan nog eens.
- 4. GEEN GEZICHT:** plaats allereerst een foto op uw profiel. Niemand praat met een grote onbekende.
- 5. OP ZOEK NAAR DE WARE:** bedenk bij het zoeken naar de perfecte partner dat de eTwinning-gemeenschap op het echte leven lijkt – als u zelf geen contact legt, leggen anderen ook geen contact met u. Het omgekeerde geldt echter ook: heeft u 100 boodschappen verstuurd, dan kunt u erop rekenen dat uw vrije tijd grotendeels op zal gaan aan het beantwoorden van de berichten van 100 potentiële partners. Stel dus prioriteiten.
- 6. HELAAS, HET IS NIET ANDERS:** u denkt de perfecte partner te hebben gevonden. Maar als hij of zij op een basisschool werkt, kan hij of zij niet met u aan uw project over kernsplitsing werken. Stel redelijke doelen voor uzelf, uw partners en uw leerlingen om teleurstellingen te voorkomen.

eTwinning in praktijk brengen

Inleiding

Christina Crawley,
Centrale Ondersteuningsdienst van eTwinning

Besluiten om een nieuwe weg in te slaan op het gebied van je onderwijs- en leermethoden is nooit gemakkelijk. De onderwijservaring kan zo eenvoudig of complex zijn als je die zelf wilt maken; maar om tijdens de zoektocht naar inspiratie en vernieuwing de sprong in het onbekende te wagen – dat op zich is al een hele prestatie. De eTwinning-ervaring begon voor alle eTwinners met hun belangstelling om ‘het eens anders aan te pakken’. Of dat nu wil zeggen dat zij op zoek zijn naar nieuwe onderwijsstrategieën voor het behandelen van bepaalde leerstof of hun lessen een internationale dimensie willen geven, eTwinners zijn stuk voor stuk onverschrokken leerkrachten die bereid zijn zich in nieuwe uitdagingen te storten: samenwerkingen. In je eentje lesgeven aan je klas is één ding – maar wat gebeurt er als je aan deze situatie nóg een klas, en nóg een leerkracht toevoegt?

In dit onderdeel kunt u enkele bijdragen van eTwinners lezen waarin zij vertellen over hun eigen eerste stappen in de wereld die eTwinning heet. Hoe ze deze wereld integreerden met die van henzelf, wat ze daarbij moeilijk vonden, wat hen verrassend gemakkelijk afging en hoe ze zich hebben ontwikkeld na deze eerste kennismaking met het eTwinning-concept.

En waar kun je beter beginnen dan bij een goed idee? Conor legt uit hoe hij samen met zijn partners en leerlingen van een simpel idee een heus avontuur wist te maken dat perfect in het leerplan paste.

Conor Kelly

School	Moyle Park College
Stad	Dublin
Land	Ierland

Hoe ben ik begonnen? Het begon in september 2009 met een idee: een verfilming maken van een gedicht. Het idee groeide uit tot het voorstel om leerlingen uit heel Europa verfilmingen van gedichten te laten maken en een reactie te laten geven op de gedichten die hun partners hadden gekozen en verfilmd.

Om te beginnen plaatste ik mijn idee op het onderdeel 'Partner zoeken' van het eTwinning-portaal en wachtte tot ik reacties kreeg. Vijf leerkrachten uit drie landen namen contact met me op en het project was een feit.

Ik verwierf nieuwe vaardigheden op het gebied van het maken van digitale filmpjes, het uitvoeren van digitale bewerkingen en het maken van geluidsopnamen; daarnaast bevorderde ik mijn vaardigheden op het gebied van webdesign, computernetwerken en proeflezen. De leerkrachten die aan het project deelnamen, deelden hun vaardigheden en stuurden videomateriaal op dvd op om te bewerken en te uploaden naar YouTube, waar de zes filmpjes uiteindelijk ook werden geplaatst.

Hoewel het uiteindelijke doel van het project het maken van zes korte filmpjes was, bestond de pedagogische doelstelling uit het op een nieuwe en gezamenlijke manier benaderen van poëzie door de leerlingen. Door de leerlingen zelf de te verfilmen gedichten te laten kiezen en hen aan te moedigen op de verschillende gedichten te reageren en hun reacties te delen op de TwinSpace en een aan het project gewijde website kregen zij inzicht in de manier waarop hun leeftijdsgenoten poëzie interpreterden.

Het enige wat ik betreurt is dat de leerlingen niet meer met elkaar samenwerkten. Hoewel ik mijn leerlingen op de TwinSpace abonneerde, konden zij er geen gebruik van maken. Ik vond de TwinSpace vrij beperkend van opzet en bouwde een aparte website voor het project. Ik was van mening dat een traditionele website de benodigde materialen op een visueel aantrekkelijke en toegankelijke manier kon weergeven. Ik gebruikte deze website om alle werkzaamheden van de verschillende scholen te coördineren.

Het bij het project betrekken van andere leerkrachten op school was niet moeilijk aangezien het maken van filmpjes een gezamenlijke onderneming is. De leerkrachten op mijn school waren allernaam uitermate enthousiast! Sommigen stemden toe te acteren, anderen hielpen met het kiezen van de acteurs, het decor en de leerkrachten tekenen hielpen de rekvisieten te maken, het schoolhoofd en de adjunct-directeur pasten mijn rooster en dat van de leerlingen aan zodat ze de film konden maken, etc.

eTwinning-geluiden

We waren dolblij toen de site een belangrijke nationale ICT-prijs in de wacht sleepte, een Junior Spider Award, voor de Beste Educatieve Website van Ierland. Een Roemeense school maakte ook een tweetalige website voor hun film en werkte die tijdens het project voortdurend bij.

Poëzie neemt een belangrijke plaats in in het onderwijsprogramma voor de Engelse taal dat ik geef en door het maken van vertalingen van alle

gedichten van het project en door het bekijken en commentariëren van de door hun Europese vrienden gemaakte films verwierven de leerlingen met behulp van deze nieuwe benadering inzicht in poëzie.

Websites

De Ierse website vindt u hier: <http://www.iol.ie/~kellyc/film.htm>

De Roemeense website vindt u hier: <http://strongteam.lispanciu.ro/index.html>

Met betrekking tot het concept achter het deelnemen aan gezamenlijke werkzaamheden in de klas bespreekt Ayça het belang van inzicht in de behoeften van de leerlingen in termen van het gebruik van moderne technologie.

Ayça Oğuz

School
Stad
Land

Hasan Kağnıcı İlköğretim Okulu
Bağcılar/İstanbul
Turkije

eTwinning is een 'educatieve oceaan'. Jongeren zijn benieuwd naar het internet en deze nieuwsgierigheid kan tot openbaringen en inspiratie leiden, maar kan hen bij het najagen van irrelevante informatie ook verzwelgen en in het duister laten tasten. Als leerkrachten moeten we ervoor zorgen dat we bij het transformeren van dit hulpmiddel, dat zij als bron van vermaak zien, tot een multifunctioneel leermiddel

nauwkeurig en direct zijn om informatievervuiling te voorkomen. Leren moet een positieve en rechtstreekse ervaring zijn, met heldere, meetbare resultaten en productieve uitkomsten. Op het moment dat ik voor het eerst van eTwinning hoorde, was ik op zoek naar een veilig en beschermd online-platform waarop mijn leerlingen aan de slag konden.

De school waar ik werk ligt in een buitenwijk van Istanbul. De meeste ouders zijn laag opgeleid en kunnen hun kinderen tot hun spijt niet veel mogelijkheden bieden. Toen we begonnen met het opzetten van projecten in eTwinning merkten ze dat hun kinderen zich aan hun 'viciëuze cirkel' konden onttrekken door de internationale arena te betreden. Dit had een dynamisch en motiverend effect. Ik heb 47 leerlingen in mijn klas. Het is ondoenlijk om ieder hen afzonderlijk te weten te interesseren. Daarom verdeelde ik de leerlingen in werkgroepjes en gaf hen de verantwoordelijkheid over bepaalde projecttaken. Hierdoor kwam de nadruk meer te liggen op creatief leren en het zoeken van vernieuwende oplossingen voor problemen.

eTwinning is hiervoor een geweldig platform en biedt zowel leerkrachten als leerlingen vele mogelijkheden op dit gebied. Er was echter één probleem: mijn leerlingen van negen jaar oud hadden toezicht nodig en hadden voortdurend hulp nodig met betrekking tot hun vaardigheden op het gebied van vreemde talen. Dankzij een Educatief Evenement kon ik op een effectievere manier gebruik maken van het internet en durfde ik het aan om mijn eigen online-domein te registreren. Niet lang daarna bouwde ik met behulp van opensourcesoftware een website en voorzag die van eenvoudige vertaalm modules om de leerlingen te helpen. Zo werd het een heerlijke veilige haven op het internet die de 'eTwinning-oceaan ontsloot voor mijn leerlingen'. Met betrekking tot veiligheid en beveiliging heb ik enkele ouders de verantwoordelijkheid gegeven om op te treden als moderators van de website. Nu kunnen mijn leerlingen er zelfstandig materialen delen, de 'Leerlingenhoek' van de TwinSpace gebruiken en hun projectpartners ontmoeten. eTwinning beschikt over vele mogelijkheden die op vele verschillende manieren kunnen worden gebruikt.

Mijn leerlingen wisselden van gedachten met leerlingen die in andere landen wonen, maar onder vergelijkbare levensomstandigheden. Ze ontdekten dat er verschillen tussen hen bestonden en leerden die te waarderen als iets dat ons verrijkt. Dit resulteerde in inzicht in diversiteit en de wetenschap dat we allemaal gemeenschappelijke waarden delen.

Onze school had voorheen nog nooit aan internationale projecten deelgenomen. Toen het bestuur van onze school onze eTwinning-projecten zag, plaatsten ze een pc en een projector in de klas en ondersteunden ze ons op alle mogelijke manieren. Een aantal collega's meldde zich ook bij eTwinning aan. Europa was plotseling heel dichtbij.

eTwinning-geluiden

In de volgende bijdrage vertelt Magarida over de uitdaging eTwinning te promoten in haar regio en het feit dat het eerste lustrum een ideaal platform vormde om nieuws over eTwinning-projecten te lanceren op school en in de bredere gemeenschap.

Margarida Barbieri Figueiredo

School	Agrupamento Vertical de Escolas de Pinheiro
Stad	Penafiel
Land	Portugal

In september 2009 bracht ik als coördinator van de sectie kleuteronderwijs eTwinning tijdens een bijeenkomst van leerkrachten van alle onderwijsniveaus voor het eerst ter sprake in mijn regio. Ik voelde me destijds niet serieus genomen.

Gesteund door mijn collega Cristina Gonçalves (een doorgewinterde eTwinner) liet ik me echter niet uit het veld slaan en ging de uitdaging aan om alle andere leerkrachten uit het kleuteronderwijs te stimuleren om deel te nemen aan partnerschappen met andere scholen in Europa.

De 5e verjaardag van eTwinning bood een uniek platform om het initiatief meer bekendheid te geven in de onderwijsgemeenschap. Dankzij het harde werk en de steun van zowel de leerlingen als hun gezinnen konden er allerlei activiteiten plaatsvinden: zo lieten we onder meer ballonnen op, schreven we een lied, zongen we 'Lang zal ze leven' en organiseerden we een expositie over de in ontwikkeling zijnde projecten op onze school.

'eTwinning – A Challenge', de workshop die we promootten, was gericht op alle leerkrachten van onze scholen en vergrootte het bewustzijn met betrekking tot en de belangstelling voor het initiatief op andere onderwijsniveaus.

De betrokkenheid van de gemeenschap bij een dergelijk transnationaal initiatief, dat etnische diversiteit en de uitwisseling van persoonlijke ervaringen promoot, is zonder twijfel een grote stap in de richting van een solide en geëngageerd Europa.

Ik ben van mening dat we onze aandacht op toekomstige generaties moeten richten; zij vormen de sleutel tot het oplossen van de grote uitdagingen waarvoor we ons in deze tijd gesteld zien.

Marilina vertelt hoe eTwinning kan worden geïntegreerd in een ESL ('English as a Second Language', Engels als tweede taal)-leerplan.

Marilina Lonigro

School	Scuola Media "Giovanni Pascoli"
Stad	Margherita di Savoia
Land	Italië

Ik geef les in Engels als tweede taal aan leerlingen in de leeftijdsgroep van 11-13 jaar op openbare scholen in Italië. Sinds mijn eerste project in 2005 heb ik geprobeerd eTwinning-projecten een steeds prominentere plaats te geven in mijn lessen. Toen ik net aan de slag ging als leerkracht had ik het gevoel dat al mijn strategieën eindigden in een mislukking, vooral in het geval van leerlingen met leerproblemen. Ik begon me af te vragen waarom mijn leerlingen, ondanks mijn inspanningen, niet genoeg leerden en geen zin leken te hebben hun huiswerk te maken.

En ziedaar, mijn eerste eTwinning-project bood me enkele antwoorden: het was een kwestie van motiveren. Ik onderwees een vreemde taal aan leerlingen die wisten dat ik hun taal sprak en hoe ik ook mijn best deed om die te spreken in de klas en hen aanmoedigde dat ook te doen, alle interactie in die vreemde taal was omgeven door een zekere gekunsteldheid. De opdrachten hadden voor de meeste leerlingen geen betekenis en sommigen deden zelfs geen moeite om de opgegeven opdrachten uit te voeren. Ze zijn nog te jong om vooruit te kijken en te beseffen hoe belangrijk Engels voor hen kan zijn in de toekomst, en dus was het opdoen van communicatievaardigheden in het Engels – verbale interactie, schriftelijke communicatie – zonder directe noodzaak niet interessant voor hen. Daarop bedacht ik me dat eTwinning-projecten een geweldig hulpmiddel zijn om daadwerkelijke interactie te stimuleren, met name op het gebied van schriftelijke communicatie. Ik zag direct dat de projecten vruchten afwierpen, vooral bij leerlingen die moeite hadden met de stof: zij waren heel benieuwd naar de leerlingen uit het partnerland en deden dan ook hun uiterste best om hun berichten in het Engels te beantwoorden.

Naarmate de tijd verstreek en het eTwinning-platform zich ontwikkelde, vroeg ik mijn leerlingen te proberen hun verbale vaardigheden te gebruiken om hun vrienden aan de andere kant beter te leren kennen. Dat ging fantastisch! Ze repeteerden de vragen die ze hun vrienden zouden stellen in de klas en oefenden met de antwoorden die ze op hun vragen zouden kunnen krijgen. Wanneer ik nu een nieuw eTwinning-project wil opzetten, kies ik een of twee onderwerpen uit mijn leerplan en zoek ik partners

eTwinning-geluiden

met dezelfde interessegebieden. In plaats van die onderwerpen in mijn eentje uit te werken, doe ik dat nu samen met mijn partners, en het van gedachten wisselen met de partnerleerkrachten komt ook mijn lesplanning ten goede: we verdelen de taken, waardoor ik mijn lessen voortdurend kan verbeteren aan de hand van de nieuwe perspectieven en activiteiten die mijn partners naar voren brengen. Het maakt zowel lesgeven als leren zo veel leuker!

Samenwerken met andere scholen in Europa is een gegeven waarmee leerkrachten, en met name taalleerkrachten, al lange tijd bekend zijn, al was het maar in zijn meest eenvoudige vorm: correspondentie; uitwisselingsprojecten etc. Leerkrachten van andere vakken maken er in hun lesprogramma van oudsher minder vaak gebruik van: het is voor hen van minder direct belang kennis te maken met de voordelen die deelname aan een Europees project met zich kan meebrengen. Onderstaande bijdrage is van de hand van een deze leerkrachten die geen taal onderwijzen, te weten een biologieleerkracht; zij vertelt hoe ze aanvankelijk zeer sceptisch tegenover eTwinning stond, maar gaandeweg van gedachten veranderde toen ze met het eTwinning-portaal en de daarop beschikbare hulpmiddelen aan de slag ging, en deze kennis nu vol overtuiging overbrengt op haar collega's.

Paulien du Fossé

School	CSG Willem van Oranje
Stad	Oud-Beijerland
Land	Nederland

Toen ik voor het eerst van eTwinning hoorde, was het slechts een vaag concept voor me – betrekkingen aangaan met scholen in het buitenland? Ik zag er de noodzaak niet van in en sloeg er verder geen acht op. Ik ben leerkracht biologie en zag aanvankelijk geen connecties met mijn vakgebied. Daar zou echter al snel verandering in komen.

Toen ik me voor eTwinning registreerde, kon niemand op school me precies vertellen hoe het werkte. Ik begon dus gewoon wat knoppen op het eTwinning-portaal aan te klikken en vond zo geleidelijk zelf mijn weg op het platform. Niet lang daarna vond ik niet alleen partners voor mijn eigen project, maar meldde ik me ook aan voor een aantal lopende projecten.

Vervolgens besloot ik een project over het milieu op te zetten om de kwaliteit van het water in een sloot bij onze school te onderzoeken; het leek me een leuk idee om ook naar de waterkwaliteit in andere landen te kijken.

Er ging een wereld voor me open! Het was een fluitje van een cent om niet alleen collega's te vinden die belangstelling hadden voor mijn waterproject, maar ook vele andere projecten die perfect in mijn lesprogramma pasten. Binnen korte tijd meldde ik me voor verschillende projecten aan en mijn leerlingen waren net zo enthousiast als ik.

Als je er eenmaal een beetje vertrouwd mee bent geraakt, is het gebruiksvriendelijke portaal een eenvoudige manier om contact te leggen met leerkrachten uit heel Europa. Ik wilde mijn enthousiasme ook overbrengen op mijn collega's door hen de resultaten van een aantal projecten te laten zien, met als gevolg dat we nu de recepten uit verschillende Europese landen (uit een project over eetgewoonten in Europa) gebruiken voor een project waarbij de hele school betrokken is.

En zo raakten ook andere leerkrachten van mijn school door mijn eigen enthousiasme indirect bij eTwinning betrokken. De leerlingen vinden deze manier om andere jongeren uit heel Europa te ontmoeten leuk, dus ik verwacht dat hen niet lang zal duren voordat de eerste collega's komen informeren hoe zij zelf een partner of een project kunnen zoeken op het eTwinning-portaal. Ik zal ze dan met alle plezier vertellen welke knoppen ze dan moeten aanklikken, hoe ze met collega's in contact kunnen komen, en hopelijk zal hun enthousiasme aanstekelijk werken, zodat steeds meer leerkrachten met eTwinning aan de slag zullen gaan. Ik ben er als eerste eTwinner van onze school trots op hiervoor de basis te hebben gelegd.

eTwinning geeft de lessen iets extra's: je komt niet alleen meer te weten over de levenswijze en de gewoonten van je partners uit andere landen, maar je hebt ook het gevoel dat je nieuwe vrienden hebt gemaakt en je regelmatig contact hebt met elkaar. Wanneer het dan ook nog eens heel eenvoudig is om contact te leggen en de projecten gemakkelijk in het lesprogramma zijn te integreren, kan ik er met mijn pet niet bij waarom zo veel leerkrachten die eerste stap niet durven te zetten. Doe het gewoon: ik beloof dat u er geen spijt van zult krijgen!

Adam Stepinski uit Polen vertelt hoe hij door zijn deelname aan eTwinning niet alleen zijn eigen technische vaardigheden heeft verbeterd, maar samen met zijn leerlingen ook een aantal diepgaande en ter zaken doende onderwerpen op het gebied van cultureel en historisch inzicht heeft kunnen bestuderen.

Adam Stepinski

School

Liceum Ogólnokształcące im.
Mikołaja Kopernika

Stad

Tarnobrzeg

Land

Polen

Op een eTwinning-conferentie in Warschau hoorde ik eens een wijze uitspraak over eTwinning-projecten. Ze werden beschreven als sleutels die de deur tot Europa konden openen. Deze woorden vormen inderdaad een treffende beschrijving van mijn ervaringen met eTwinning.

Ik zette mijn eerste project op met een vriend uit Italië die ik al lange tijd kende. Kort daarop nodigden we een leerkracht uit Rusland uit om deel te nemen aan ons project en op dat moment voelde ik hoe een onzichtbare brug zich van het westelijke deel van het Oude Continent uitstreckte naar het oostelijke deel. Toen we tijdens het tweede jaar aan ons volgende project werkten, gaven twee andere scholen aan graag met ons te willen samenwerken: een school uit Monzon, Spanje, en een school uit Belfast, Noord-Ierland. Voor mij had dit nog een diepere betekenis: we waren erin geslaagd het zuiden met het noorden te verbinden. Tijdens de lessen probeerde ik mijn leerlingen die aan de twee projecten deelnamen de geschiedkundige achtergrond van een groot aantal geschillen en conflicten tussen de vier delen van Europa uit te leggen. Het was een mooi toeval dat Polen, mijn vaderland, daarbij een overdrachtelijke rol speelde. Het fungeerde binnen onze multinationale onderneming immers als bindende factor.

Wat de verbetering van mijn computervaardigheden betreft, moet ik bekennen dat ik voordat ik aan eTwinning besloot deel te nemen een digibeeet was. Natuurlijk was ik wel bekend met MS Office en enkele fundamentele internethulpmiddelen, maar door de samenwerking met mijn geweldige partners leerde ik noodgedwongen met tientallen nieuwe dingen te werken: tal van Web 2.0-hulpmiddelen; socialnetwerkapplicaties en diverse conferentiesites.

Onze eTwinning-activiteiten waren heel eenvoudig te integreren in het leerplan, ook vanwege onze gemeenschappelijke doelstelling: we wilden projecten maken die zo goed

mogelijk bij de alledaagse beleavingswereld van onze leerlingen aansloten. In het kader van ons project *What matters in your life?* bespraken we zaken als vriendschap, liefde, familie, vrede, solidariteit, conflicten, oorlogen, etc. De leerlingen van de drie landen gingen enthousiast met de activiteiten aan de slag vanwege het feit dat ze opvattingen konden uitwisselen over kwesties die een belangrijke rol in hun leven speelden. Voor ons project *Can history be a teacher of life?* gaven we om de beurt de verschillende fasen vorm door de discussieonderwerpen uit te breiden. We bouwden voort op de verhalen uit het leven van de leerlingen door de geschiedenis van bepaalde families en lokale bevolkingsgroepen te belichten. Volgend jaar richten we ons op uit de geschiedenis van de deelnemende landen en de wereldgeschiedenis geselecteerde elementen.

Alle leerkrachten die aan onze eTwinning-projecten deelnemen zijn het erover eens dat het van cruciaal belang is om de schoolgemeenschappen te informeren over de successen (maar ook over de mislukkingen) van onze activiteiten. Vorig jaar organiseerden onze partners uit Italië een eendaags evenement waarbij de deelnemers ons project presenteerden en de verschillende fasen en samenwerkingsmogelijkheden bespraken. Dit jaar hield mijn school in juli een concert ter gelegenheid van het eerste lustrum van eTwinning. Het was een fantastische gelegenheid om eTwinning in het zonnetje te zetten en lokaal te promoten. Onze adjunct-directeur besloot het evenement met de woorden dat hij het vijf jaar oude kind eTwinning een voorspoedige groei en succesvolle ontwikkeling toewenste.

Pasi, leerkracht in het Speciaal Onderwijs, vertelt hoe gemakkelijk hij het vond om met eTwinning aan de slag te gaan en hoe zijn enthousiasme vervolgens oversloeg op zijn collega's.

Pasi Siltakorpi

School	Pääskytie school
Stad	Porvoo
Land	Finland

Ik kwam bij toeval met eTwinning in aanraking. In 2005 nam ik deel aan een workshop over het vertalen van scholenwebsites, en daar registreerde ik me ook voor eTwinning. In eerste instantie kreeg ik een aantal reacties van scholen die belangstelling hadden voor een project in het kader van een Comenius-schoolpartnerschap. Ik was echter op zoek naar een school voor Speciaal Onderwijs met leerlingen in dezelfde leeftijdsgroep als die van mij. Gelukkig stuurde ook Anne Jakins van de Sackville School in East Grinstead, Verenigd Koninkrijk me een e-mail. We kwamen al gauw tot de ontdekking dat we dezelfde interessegebieden hadden. Toen ICT-leerkracht Nick Falk ons kwam versterken, hadden we een heel functionele groep. Zowel Nick als Anne hadden al de nodige ervaring met internationale projecten.

eTwinning-geluiden

Alhoewel ik zelf nog niet veel ervaring had op dit gebied wilde ik er heel graag mee aan de slag gaan, aangezien ik net was teruggekeerd van een tweejarig project in Afrika. Ik ben geïnteresseerd in computers en muziek, net als mijn collega uit het Verenigd Koninkrijk, Nick. Al gauw zaten we op één lijn. We wilden uitzoeken welke hulpmiddelen we konden gebruiken voor leerlingen uit het Speciaal Onderwijs en kwamen al snel tot de ontdekking dat alle hulpmiddelen hiervoor in aanmerking komen, mits ze op een logische manier worden toegepast. In minder dan geen tijd leerden de leerlingen hoe ze verschillende hulpmiddelen konden gebruiken. In eerste instantie betrok ik mijn collega's niet bij het project, omdat ze zich met al zo veel andere projecten bezighielden en ik hen niet onder druk wilde zetten. Maar na verloop van tijd gingen andere leerkrachten ook met projecten aan de slag, en niet snel daarna kregen we ook de steun van het schoolbestuur, dat van cruciaal belang is geweest. Met betrekking tot de te behandelen vakken was het eenvoudig om onderwerpen te kiezen die in het leerplan pasten.

Als ik terugkijk op mijn tot nu toe vijf jaar lange eTwinning-leven herinner ik me zo veel fijne ervaringen, momenten en vrienden dat ik moet zeggen dat mijn deelname aan eTwinning een grote invloed op mijn leven heeft gehad. Als ik dat eerste eTwinning-seminar niet had bijgewoond, had ik vele mogelijkheden moeten missen die mij als leerkracht hebben veranderd. Een van de voornaamste veranderingen is dat ik mijn beroep nu in een bredere context zie dan voorheen. Ik ben samen met mijn collega's uit heel Europa lid van een omvangrijke gemeenschap. Een meer Europees georiënteerde denkwijze loopt als een rode draad door alle vakken waarin ik lesgeef. Ik denk dat de leerlingen die aan eTwinning-projecten hebben deelgenomen dezelfde mening zijn toegedaan. Ze weten immers dat ze medeleerlingen in andere landen hebben.

Ze hebben met hen samengewerkt en geleerd dat andere leerlingen dezelfde interesses, wensen en dromen hebben als zij. Voor mijn leerlingen is het een heel stimulerende ervaring geweest om te ontdekken dat ze ondanks hun leerstoornis met hun buitenlandse vrienden kunnen communiceren. Dit gegeven en alle positieve publiciteit die we in dagbladen en zelfs op de landelijke televisie hebben gekregen, hebben hun gevoel van eigenwaarde versterkt; en laten we vooral ook de nationale prijzen die we tot twee keer toe hebben gewonnen niet vergeten. Ik denk ook dat ons voorbeeld andere leerkrachten heeft aangemoedigd om ook met projecten te gaan werken. Het aantal projecten in mijn woonplaats is de afgelopen jaren althans toegenomen. Het uitvoeren van internationale projecten heeft ook invloed op het gewone schoolwerk. Ik heb altijd gewerkt vanuit de overtuiging dat leren leuk en motiverend moet zijn. Met eTwinning kun je dat bereiken.

Corina vertelt hoe haar deelname aan haar eerste eTwinning-project met twee andere partners in zijn werk ging. Sindsdien heeft ze tal van andere projecten meegewerkt, waar haar leerlingen op hun beurt de vruchten van konden plukken.

Corina Mandi

School	Avram Iancu School
Stad	Satu Mare
Land	Roemenië

Mijn eerste 'ontmoeting' met eTwinning was in 2008, toen ik samen met scholen in Portugal en Polen deelnam aan een project. De doelstellingen van dit project, getiteld 'The Legends of Europe', waren om denkbeelden over andere culturen uit te wisselen, leerlingen te motiveren om een vreemde taal te leren en vertrouwd te raken met een grote verscheidenheid aan ICT-hulpmiddelen. De leerlingen werden uitgenodigd om legenden uit hun eigen land te verzamelen en die naar hun partners te sturen om ze door hun medeleerlingen te laten illustreren. Ze moesten hun indrukken uitwisselen via e-mail en de resultaten uploaden naar een blog (<http://legendsofeurope.blog.com/>).

De leerlingen gingen meteen enthousiast met het project aan de slag: ze moesten leren communiceren, beslissingen nemen, materialen evalueren, de manier van denken van hun medeleerlingen aanvaarden en andere culturen naar waarde schatten. Onze scholen konden door het project ICT integreren in klassenactiviteiten en technieken voor groepswerk ontwikkelen.

Op dit moment werken we aan een project in het kader van een Comenius-schoolpartnerschap, dat wordt gecoördineerd door onze Duitse partnerschool. Ook deze partner heb ik ontmoet via het eTwinning-portaal, en hierdoor kreeg ik de kans om ook met een ander internationaal partnerschap aan de slag te gaan. In dit geval bestaat mijn eTwinning-samenwerking uit twaalf scholen uit elf Europese landen en Turkije, waardoor alle leerkrachten en leerlingen een heus publiek hebben. De meeste leerkrachten die aan dit project deelnemen, hebben hun sporen op het gebied van internationale samenwerking verdiend en laten zien dat er op hun scholen een cultuur van samenwerking en vakkundigheid heerst.

Dit partnerschap maakt gebruik van de TwinSpace; het eTwinning-portaal is een middelpunt van communicatie. Onze hulpmiddelen zijn de diverse hulpmiddelen van de TwinSpace die ons voor onze projectactiviteiten ter beschikking staan, zoals wiki's, blogs en het forum. Om hun communicatie te ondersteunen, maken de leerlingen gebruik van PowerPoint, chat-conferenties en e-mail. De leerlingen werken bovendien zelfstandig samen met hun medeleerlingen, zowel op school als thuis. Ze houden contact met hun partners en bouwen vriendschappen op. Hun prestaties zijn aantoonbaar verbeterd sinds de start van het project, dat een positieve invloed heeft gehad op hun betrokkenheid en motivatie.

eTwinning-geluiden

▲

María Jesús, coördinator van de sectie Engels als Tweede Taal op haar school, legt uit hoe ze met behulp van eTwinning in plaats van een traditioneel uitwisselingsproject tal van leerlingen aan hun Engelse taalvaardigheid kon laten werken en hoe het initiatief nu deel uitmaakt van het kernleerplan van de school.

▼

María Jesús Bayonas

School	IES Alfonso X El Sabio
Stad	Murcia
Land	Spanje

Ik ben verantwoordelijk voor het organiseren van uitwisselingsprojecten voor groepen op mijn school. Aangezien het aantal leerlingen het aantal beschikbare uitwisselingsplaatsen ruimschoots overtreft, kwamen we op het idee dit via eTwinning te doen. Tot dusver ben ik bij diverse projecten betrokken geweest. Toen we een uitwisseling met een Engelse school organiseerden, stelde ik de Engelse leerkracht voor om naast ons bilaterale samenwerking in het kader van een Comenius-schoolpartnerschap een eTwinning-project op te zetten. Terwijl ik probeerde deze drie projecten gaande te houden, ontving ik diverse e-mails van andere scholen, waarin ik werd uitgenodigd om aan hun projecten deel te nemen. In eerste instantie dacht ik dat ik me dan te veel werk op de hals zou halen en ik bedankte dan ook. De leerkrachten hielden echter vol dat het me wel zou gaan lukken. Hierdoor veranderde ik van gedachten en ik stemde toe om deel te nemen aan een project waarbij 31 leerkrachten betrokken waren. Ook kon ik in de TwinSpace werken dankzij andere Europese collega's die me bij problemen met raad en daad bijstonden. Toen ik een keer tegen een probleem aanliep en een noodkreet de wereld instuurde, kreeg ik direct de oplossing aangereikt.

Het bepalen van de doelstellingen van elk project was eenvoudig; alle leden brachten ideeën naar voren. De projecten hebben als gemeenschappelijke doelstelling dat de leerlingen het gevoel moeten hebben er werkelijk deel van uit te maken. Om dit te bereiken moeten ze hun partners met behulp van een PowerPoint-presentatie laten kennismaken met de school, hun familie, vrienden en omgeving. Op mijn school was niemand van de andere leerkrachten bekend met eTwinning en dus begon ik hen aan te moedigen om ook deel te nemen. Slechts één schooljaar verder zijn de leerlingen enthousiaste deelnemers en zijn mijn collega's op de hoogte van de mogelijkheden die het initiatief voor hen als leerkrachten met zich meebrengt.

De projecten zijn ook gepresenteerd aan de ouders en het schoolbestuur. Ze wisten niet van het bestaan van een dergelijk scholennetwerk af en waren diep onder de in-

druk toen ze zagen dat het werk van de kinderen op eTwinning was gepubliceerd. Aan het begin van het volgende schooljaar moest ik waar mogelijk eTwinning-projecten opnemen in het kernleerplan van de school. Op dit moment kan ik zeggen dat 70% van de schoolgemeenschap ervaring heeft met eTwinning. Het doet me veel plezier wanneer ik mijn leerlingen heel ongedwongen hoor vragen: 'Mevrouw, zou u een eTwinning-account kunnen aanmaken?'

De volgende bijdrage biedt leerkrachten die eTwinning in de klas willen introduceren een aantal regels, tips en suggesties. Elena Pezzi geeft ons advies over de eerste stappen – hoe overwint u die eerste hindernissen en gaat u samen uw leerlingen vol vertrouwen van start met een eTwinning-activiteit.

Het in praktijk brengen van eTwinning zal zowel voor u als uw leerlingen een opwindend avontuur zijn. Problemen en uitdagingen horen daar ook bij. Maak u geen zorgen, ontspan en geniet.

Elena Pezzi

School	Istituto Magistrale “L. Bassi”
Stad	Bologna
Land	Italië

Het is niet eenvoudig om een samenvatting te geven van de stappen die u het best kunt volgen wanneer u eTwinning in praktijk gaat brengen, dus ik zal proberen u enkele positieve ideeën aan de hand te doen die mij altijd van pas zijn gekomen:

1. **BETREK UW LEERLINGEN ALTIJD METEEN VANAF HET BEGIN BIJ HET PROJECT** – of zelfs nog eerder, vanaf het prille idee dat over het project bestaat. Ze zullen u verstand doen staan! Sterker nog, u zult ontdekken dat u iets hebt gerealiseerd dat zo goed is dat het wel eens internationaal onderscheiden zou kunnen worden!

eTwinning-geluiden

2. **GEEF UW LEERLINGEN VEEL ZELFSTANDIGHEID:** wijs hen belangrijke rollen toe voor zowel de uitwerking als de uitvoering van het project; ze zullen u aangenaam verrassen met onvermoede talenten.
3. **WERK UW PLANNEN ALTIJD GEZAMENLIJK UIT:** ga niets op eigen houtje 'lanceren' tot alles helemaal duidelijk is; begin met experimenteren, vraag om hulp, deel uw onzekerheden met collega's; het succes van het project komt voort uit het delen van ideeën en een degelijk stappenplan.
4. **DOE ALLES STAP VOOR STAP:** kies altijd een project dat u goed in uw leerplan kunt inpassen; dat is gemakkelijker en zal aanzienlijk meer resultaten opleveren.
5. **MAAK U GEEN ZORGEN:** uw partners zullen u ondersteunen! U kunt niet alles alleen, of het project precies zo uitvoeren als u bij de opzet had bedacht. Het is bovendien nog beter ook: u krijgt zo betere resultaten en u kunt veel meer van alle activiteiten genieten.
6. **BETREK ZO VEEL MOGELIJK PERSONEN VAN UW SCHOOL BIJ HET PROJECT:** ze zullen aanvankelijk de kat misschien nog even uit de boom willen kijken, maar ik verzeker u dat ze na verloop van tijd ook volgens deze methode gaan werken. Uw leerlingen zijn hierbij uw beste ambassadeurs: zij zullen hun ouders en uw collega's vertellen hoe motiverend het kan zijn om te leren aan de hand van de taken die ze hebben gekregen!
7. **ORGANISEER INFORMATIESESSIES VOOR UW COLLEGA'S:** houd een 'eTwinning-sessie' om uw collega's (en schoolhoofd) uit te leggen waar u mee bezig bent en hoe ook zij kunnen deelnemen: houd uw werkzaamheden niet voor uzelf. Het ergste wat kan gebeuren is dat uw schoolhoofd u gaat aanspreken met 'Mijn waarde ambassadeur...', maar zo erg is dat eigenlijk helemaal niet... Samenvattend: alleen is maar alleen... **BE A TWIN(NER)!**

Ervaringen met de eTwinning-gemeenschap

Inleiding

Santi Scimeca

Centrale Ondersteuningsdienst van eTwinning

eTwinning heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een projectgericht platform tot een virtuele ruimte waar duizenden leerkrachten elkaar kunnen ontmoeten, met elkaar kunnen communiceren, samenwerken, afspreken en zich uiteindelijk onderdeel van een gemeenschap kunnen voelen. Sterker nog, de leerkrachten waren het platform hierin zelfs voor: de aangeboden communicatiehulpmiddelen (intern berichtensysteem, chatrooms) werden vanaf het begin al voor veel meer gebruikt dan alleen het voorbereiden van projecten. Het kwam bijvoorbeeld ook voor dat leerkrachten elkaar vonden via de hulpmiddelen voor het zoeken van partners, met elkaar begonnen te communiceren over een potentieel project en zich daarbij realiseerden dat er nog zo veel meer was om met elkaar te delen: onderwijsmethoden, voorbeelden, ideeën, of wellicht eenvoudige informele ondersteuning. Dit alles vond plaats in een veilige, ongedwongen omgeving zonder beperkingen. Veel contacten leidden tot projecten; vele andere leidden tot vriendschappen en informele samenwerkingen. Maar alle contacten leidden sowieso tot een beter inzicht in de rol van leerkrachten binnen een samenleving die gebaseerd is op een leven lang leren.

In 2008 nam eTwinning het voorbeeld van gemeenschapsvorming uiteindelijk over en paste een meer sociale benadering toe door nieuwe hulpmiddelen en functies te bieden die nog geschikter waren om leerkrachten te helpen samenwerken, communiceren en delen. Tegenwoordig gebruikt al zo'n 10-15% van alle eTwinners het eTwinning-Bureaublad regelmatig als leeromgeving op het gebied van Professionele Ontwikkeling met een vleugje sociaal netwerken en een virtuele schoolkantine. Elke dag loggen zo'n 15.000 leerkrachten in om te ontdekken dat ze er niet alleen voor staan.

Eén ding weten we nu zeker: zodra u het potentieel van eTwinning als een gemeenschap van leerkrachten hebt ontdekt, is er geen weg meer terug. U wordt er onderdeel van. Uit de verhalen van onze auteurs in dit hoofdstuk blijkt duidelijk dat de leerkrachten veel profijt hadden van hun actieve deelname binnen de groeiende eTwinning-gemeenschap.

We beginnen onze verkenningstocht van het onderwerp eTwinning-gemeenschap met een bijdrage van een beginnend eTwinner, Adriana Maris. Ze vertelt hoe ze zich bijna meteen thuis voelde en een verscheidenheid aan manieren ontdekte om ondersteuning te krijgen van de collega's die ze via eTwinning had ontmoet.

* http://www.eTwinning.net/nl/pub/news/news/eTwinning_goes_social.htm

Adriana Maris

School | Colegiul National Coriolan Brediceanu
Stad | Lugoj
Land | Roemenië

Ik ben pas sinds zes maanden eTwinner, maar heb het gevoel alsof ik er altijd al bij heb gehoord.

Een collega liet me afgelopen februari het eTwinning-portaal en al het werk dat ze daarop had verricht zien, en toen besloot ik ook lid te worden van deze gemeenschap van intelligente, vooruitstrevende Europese leerkrachten. En al meteen vanaf die eerste dag heb ik het gevoel vele nieuwe vrienden te hebben ontmoet.

Ik nam deel aan een heel interessant project. Aanvankelijk was ik bang dat ik niet alle taken zou kunnen volbrengen vanwege mijn gebrek aan ervaring met eTwinning en computervaardigheden, maar de andere partners hebben me geweldig geholpen, niet alleen door me te vertellen wat ik moest doen en hoe, maar ook door hun houding, hun vertrouwen in mijn sluimerende vaardigheden en hun gewoonte om er altijd voor me te zijn als ik hen nodig had. Ik heb tijdens dit project veel geleerd – wetenschappelijke feiten, nieuwe interessante onderwijsmethoden, manieren om aantrekkelijke presentaties te maken – en daarnaast heb ik mijn ICT-vaardigheden verbeterd.

Uiteraard ontdekte ik ook het Practicumlokaal en meldde me aan voor twee Educatieve Evenementen. Tijdens beide evenementen brachten de cursusleiders niet alleen informatie over en gaven zij uitleg over de opgegeven opdrachten, maar beantwoordden ze ook onze vragen en hielpen ons eventuele hindernissen te overwinnen. De

thema's waren erg interessant, relevant en aantrekkelijk, en de andere deelnemers waren buitengewoon intelligent en enthousiast om aan hun professionele ontwikkeling te werken.

Sinds de dag dat ik eTwinner werd, is dit gevoel niet meer weggegaan: het is heerlijk om anderen te ontmoeten die net als ik zijn geïnteresseerd in communiceren, samenwerken, het verbeteren van hun onderwijsmethoden, het aantrekkelijk maken van

eTwinning-geluiden

het leerproces voor hun leerlingen en het vervullen van een actieve rol binnen de gemeenschap. Het is echt geweldig om te zien dat je er niet alleen voor staat!

Elena Pezzi uit Italië vertelt hoe ze via eTwinning boezemvrienden heeft leren kennen, allen leerkrachten net als zichzelf, met een levendige belangstelling voor het uitproberen van nieuwe benaderingswijzen voor het onderwijs- en leerproces.

Elena Pezzi

School	Istituto Magistrale “L. Bassi”
Stad	Bologna
Land	Italië

Weet u nog dat ik ooit zei dat ik me een buitenaards wezen voelde op mijn eigen school? Welnu, dat gevoel heb ik soms nog wel eens (ik ben al vele jaren werkzaam op dezelfde school en zit ‘vast’ in een specifieke rol...), maar ik ben ervan overtuigd dat ik, net als Extra-Terrestrial (ET), mijn eigen planeet gevonden heb (ET = ETwinning!!).

Als deelnemer aan de eTwinning-gemeenschap kwam ik tot de ontdekking dat er vele ‘ET’s’ zijn die staan te popelen om collega’s te ontmoeten en samen met hen met nieuwe onderwijsmethoden te experimenteren, samen te leren, dingen uit te proberen... Leerkracht zijn is tegenwoordig een hele uitdaging en een van de beste manieren om die tegemoet te treden is door ideeën, projecten, vaardigheden, competenties etc. te delen.

Dus dat probeerde ik dan ook te bereiken: ik ben een van de twee eT-ambassadeurs in mijn regio (heel weinig voor zo’n grote regio, maar we hebben enthousiasme voor tien!) en samen met mijn regionale coördinator organiseerde ik een workshop om schoolhoofden en leerkrachten bij het initiatief te betrekken. De workshop was een doorslaand succes en het meest essentiële aspect ervan was naar mijn mening de betrokkenheid van ‘heel gewone mensen’ bij de presentatie van projecten en ideeën.

Maar het is niet altijd even gemakkelijk. Tijdens een van mijn eerste projecten realiseerde bijvoorbeeld niemand van ons (we waren met vier partners) zich echt dat samenwerken het sterkste punt van eTwinning is; we uploaden van tijd tot tijd allemaal iets naar het platform (en dat zag er altijd fraai uit, zat goed in elkaar en was nauwkeurig uitgewerkt...) en gaven opbouwend commentaar op het werk van anderen ...maar we werkten niet gezamenlijk aan één enkel eindproduct.

Een andere keer nam ik deel aan een project dat al helemaal was opgezet en waarvan ik niet begreep hoe ik het moest aanpakken, want het beoogde doel en de realisatie leken wel tot twee verschillende werelden te behoren. Ik denk dat het ons allemaal wel eens is overkomen dat we tijdens de ontwikkelfase van een project vaarwel zijn gezegd (of dat we zelfs zelf partners vaarwel hebben gezegd) vanwege uiteenlopende 'goede' redenen: leerkrachten of leerlingen gingen langdurig staken, een van onze partners kon geen tijd meer vrijmaken om aan het project te werken; het informaticalokaal was plotseling voor langere tijd gesloten; onze partners namen deel aan wel vijf projecten tegelijk en waren overbelast.

Maar ik kan met absolute zekerheid zeggen dat geen van mijn leerlingen zich niet gemotiveerd voelde of niet aan een project wilde deelnemen. Als we vanuit de vaste overtuiging werken dat we met een waardevol project bezig zijn, zullen onze leerlingen die mening delen en er vol enthousiasme mee aan de slag gaan. Je hoeft echt geen ICT-superexpert of talenwonder te zijn; je hoeft er alleen maar in te geloven en eens iets uit te proberen: u zult zien dat er dan van alles gebeurt (u kunt zelfs een Europese prijs winnen, net als Angela Riccomi, een collega uit onze regio die tijdens de conferentie in Sevilla haar prijs kreeg uitgereikt).

Silvije Devald uit Kroatië is ook nog niet zo lang deelnemer aan eTwinning. Zijn ervaringen begonnen op een Comenius-contactseminar, dat tot een uitwisselingsproject voor leerkrachten en leerlingen leidde; en dat op zijn beurt ten slotte resulteerde in een eTwinning-project, waarin de contacten die tijdens de persoonlijke uitwisseling waren gelegd virtueel konden worden voortgezet.

Silvije Devald

School	Osnovna skola Vladimira Nazora
Stad	Daruvar
Land	Kroatië

Ik hoorde voor het eerst van het Nationaal Agentschap van Kroatië (AMPEU) tijdens een lerarenvergadering in september 2009. Ons schoolhoofd las toen hun uitnodiging tot het doen van subsidieaanvragen voor leerkrachten en andere stafleden voor. Ik diende samen met een andere leerkracht Engels een aanvraag in en we kregen subsidie toegewezen om een contactseminar bij te wonen.

eTwinning-geluiden

Ik reisde af naar Oulu, Finland om daar een contactseminar over Duurzame Ontwikkeling en ICT bij te wonen. Het was een fantastische ervaring. Ik had voorheen nooit veel contact gehad met mijn Europese collega's, en er waren 48 leerkrachten uit 15 landen aanwezig. Ik legde er waardevolle contacten. Samen met een groep leerkrachten begon ik aan het opzetten van een multilateraal Comenius-project, dat we in februari 2010 in praktijk brachten.

Ook ontmoette ik er een schoolmanager uit Roemenië. We besloten een uitwisselingsproject van een week voor leerkrachten Engels op te zetten. De uitwisseling vond plaats in maart 2010 en was voor zowel onze leerlingen als onze collega's iets heel nieuws. Alle deelnemers moesten Engels spreken, omdat dit was gekozen als voertaal, en de uitwisseling verbeterde zodoende hun communicatievaardigheden, maar verruimde bovendien hun blik met betrekking tot andere culturen en beperkte eventuele vooroordelen over 'andere' culturen. Na de uitwisseling zetten we een eTwinning-project op, 'Experiencing (ex)change', als vervolg op de daadwerkelijke uitwisseling, waarvoor leerlingen en leerkrachten de bestanden konden uploaden die zij tijdens de uitwisseling hadden gemaakt, evenals enkele nieuwe bestanden die hun dagelijkse bezigheden voor de Engelse les en het gebruik van Engels als voertaal om meer te weten te komen over andere schoolprojecten illustreren.

Met behulp van eTwinning vond ik andere leerkrachten die belangstelling hadden voor het idee, en omdat de eerste editie zo'n doorslaand succes was, zijn we nu alweer bezig met de organisatie van een soortgelijke uitwisseling voor volgend schooljaar.

Nuria de Salvador uit Spanje, een meer ervaren eTwinner, vertelt hoe ze met behulp van eTwinning vriendschappen heeft opgebouwd in zowel de virtuele als de echte wereld. Daarnaast bespreekt ze het feit dat de dingen bij het samenwerken met anderen misschien niet altijd lopen zoals je wilt, maar dat je het in eTwinning altijd gewoon opnieuw kunt proberen.

Nuria de Salvador

School | IES Eduard Fontserè
Stad | L'Hospitalet de Llobregat
Land | Spanje

Ik heb geen duizend vrienden, maar ik kan wel zeggen dat eTwinning me er de afgelopen vijf jaar toch behoorlijk wat heeft gegeven. Sommigen ontmoette ik toen ik deel uitmaakte van de Centrale Ondersteuningsdienst (CSS). Anderen werken bij mijn eigen Nationale Ondersteuningsdienst (NSS) in Spanje. Weer anderen zijn eTwinning-leerkrachten. Deze vriendschappen zijn niet tot stand gekomen via een virtuele gemeenschap, zoals je van de meeste vriendschappen die via eTwinning zijn ontstaan zou verwachten, maar we behoren zelf wel tot verschillende virtuele gemeenschappen en leren nog altijd van elkaar.

Cristina Grau, met wie ik het project Like a Bird uitvoerde, is ook geen 'virtuele vriendin', alhoewel we regelmatig met elkaar chatten. De andere negen leden van het project zijn wel 'virtueel', hoewel ik Joanna Juda uit Polen eens heb ontmoet toen ze vanwege een Comenius-project dat ze met Cristina had opgezet naar Barcelona kwam. Ook Susana Alcalde, een jonge leerkracht op mijn school, is geen virtuele vriendin. Dankzij haar medewerking stond ik er voor het werk aan Like a Bird niet alleen voor op mijn school.

Mijn beste eTwinning-vriendin op ICT-gebied is zonder twijfel Basia Kapusta, een leerkracht uit Zespół Szkół w Przecławiu, Przecław in Polen. Samen hebben we My Present, my Past, my Future opgezet. Ik ontmoette haar op het eTwinning-forum en we hebben ons door chatsessies in Moodle, fora, blogs, virtuele tijdlijnen, vragenlijsten op Google, galleries op Flickr, filmpjes op YouTube en wiki's heen geslagen; verscheidene van deze digitale hulpmiddelen hebben ons voor heel echte problemen gesteld. Maar we werken nog altijd samen!

Helaas moest een derde partner vanwege haar werkzaamheden voor het Comenius-partnerschap waarmee ze begonnen was voortijdig stoppen met het project. En dit zou niet mijn enige teleurstellende ervaring binnen de eTwinning-gemeenschap blijven. Ik ben het hele eerste trimester op zoek geweest naar een partner voor mijn leerlingen Bedrijfsadministratie en Financiering, maar deze zoektocht bleef helaas zonder resultaat.

Maar ik heb nog niet verteld over het grootste van de kleine successen die ik tot nu toe heb geboekt. Op het moment dat ik dit stukje schrijf, heb ik net te horen gekregen dat een groep 16-jarige leerlingen onze meest recente eTwinning-opdracht, een filmpje over hun excursie naar Mallorca, naar hun Facebook-account heeft geüpload. Hierdoor maken eTwinning en ik volgens mij ook deel uit van hun gemeenschap. Een eindopdracht voor eTwinning op de Facebook-pagina van een stel tieners.... Wat wil je nog meer?

Anna Szczepaniak beschrijft hoe ze in de loop der jaren haar vaardigheden en deskundigheid als leerkracht heeft bevorderd met behulp van haar contacten en communicatie met andere leden van de eTwinning-gemeenschap.

Anna Szczepaniak

School	Szkoła Podstawowa nr 9
Stad	Dzierżoniów
Land	Polen

Ik ben nu bijna 5 jaar eTwinner en heb als lid van de eTwinning-gemeenschap in die tijd al veel meegemaakt. Mijn eerste ervaring in 2005 was meteen een geweldige. Ik was een beginner en vond een partner die al iets meer ervaring had, Cristina Silva uit Portugal, en zij heeft me fantastisch geholpen. We bespraken het project en zij gaf me uitvoerig uitleg over hoe ik het project kon registreren en het projectplan moest opzetten.

Enkele maanden later werd ik op mijn beurt als degene met meer ervaring gezien en werd ik gevraagd om andere leerkrachten op een regionale eTwinning-conferentie in Wrocław te onderwijzen – dit evenement motiveerde me enorm en in enkele weken leerde ik meer over het gebruik van ICT-hulpmiddelen dan in de voorgaande jaren samen.

Een halfjaar later organiseerde ik workshops voor leerkrachten in ons regio. Na afloop van deze evenementen vroeg een groot aantal leerkrachten of ik hen wilde helpen en het was geweldig om de mogelijkheid te hebben mijn ervaringen met andere leerkrachten te delen.

Ik maakte me alles stap voor stap eigen, maar er waren ook wel situaties waarin ik niet wist hoe ik iets moest aanpakken en dan stak ik mijn licht op bij de eTwinning-ambassadeur of leden van de NSS. Ik kon altijd meteen op hun hulp rekenen.

Vorig jaar vond ik een nieuwe partnerschool in Griekenland en dat resulteerde in mijn mooiste eTwinning-ervaring tot nog toe. Thomais Kartsiotou uit Kavala is schoolhoofd en lerarenopleider en ik heb veel van haar geleerd. Maar ze is ook een geweldige leerling – ik deelde mijn eerste nieuwe ervaring met haar nadat ik had deelgenomen aan een Educatief Evenement van eTwinning: het was mijn eerste project waarvoor we allebei aan de wiki werkten en alles gezamenlijk deden. Voorheen was ik degene die blogs aanmaakte en anderen leerde wat ze moesten doen en hoe.

Samenvattend moet ik zeggen dat de eTwinning-gemeenschap ons als leerkrachten geweldige mogelijkheden biedt: we hebben de kans om collega's te ontmoeten, ervaringen uit te wisselen en steeds nieuwe dingen te leren. En daar gaat het ten slotte om!

▲

Ingrid Keller Russell vertelt hoe eTwinning haar bij de voorbereiding voor een Comenius-partnerschap geholpen heeft partners te vinden die voldeden aan haar uitgesproken criteria, opgesteld aan de hand van de behoeften van haar leerlingen. Ze beschrijft hoe de leerkrachten subsidiemogelijkheden benutten om persoonlijk bij de voorbereidingen aanwezig te kunnen zijn.

▼

Ingrid Keller-Russell

School	Integrierte Gesamtschule Hannover-Linden
Stad	Hannover
Land	Duitsland

Mijn activiteiten binnen eTwinning bestaan uit kortere en langer lopende projecten. Mijn criteria om op een contactverzoek in te gaan zijn gebaseerd op de behoeften van mijn leerlingen, bijvoorbeeld de leeftijdsgroep van de leerlingen, de mogelijkheid om medeleerlingen te ontmoeten met een achtergrond die vergelijkbaar is met de beleavingswereld van mijn eigen leerlingen, en eisen die het leerplan stelt.

Bij wijze van voorbeeld zal ik de verschillende stadia van mijn meest recente internationale schoolproject beschrijven: in januari 2008, een jaar vóór de algemene deadline voor aanvragen voor Comenius-partnerschappen, plaatste ik mijn projectidee op het eTwinning-forum.

Vijf maanden later waren zeven scholen bijeengekomen die voldeden aan de criteria voor een evenwichtig partnerschap, te weten: leerlingen van het voortgezet onderwijs in de leeftijd van twaalf tot zestien jaar / ervaring met communiceren in het Engels, de 'lingua franca' voor dit project / toegang tot ICT in de klas / vakoverstijgende toepassing van de doelstellingen in de reguliere lessen / interculturele visie binnen het profiel van de school.

De volgende stap was het organiseren van een 'Vorbereidingsbijeenkomst' op mijn school in Duitsland, waarvoor alle partners subsidie aanvroegen bij hun Nationaal Agentschap. Tijdens onze bijeenkomst, die plaatsvond in oktober 2008, werkten we het concept voor ons twee jaar durende partnerschap verder uit. Voor de opzet van onze lesmodules gebruikten we enkele van de kant-en-klare projectpakketten van eTwinning, die ons zeer tot steun waren bij het vormgeven van onze lesideeën.

Toen onze aanvraag voor een Comenius-partnerschap in juli 2009 uiteindelijk werd goedgekeurd, bestond onze groep inmiddels uit twaalf scholen, omdat we hadden

eTwinning-geluiden

besloten ook een aantal nieuwe EU-lidstaten en Turkije aan het project te laten deelnemen.

Qua website om het partnerschap op te coördineren, viel onze keus op de site van eTwinning met zijn nieuwe TwinSpace. Dit vanwege het feit dat de leerlingen in heel Europa er op een veilige manier gebruik van kunnen maken, alle leerlingen zich afzonderlijk kunnen registreren, ze voor alle EU-landen en geassocieerde leden toegankelijk zijn, en te gebruiken zijn zonder dat er voor de school kosten verbonden zijn aan het gebruik van de software. Op dit moment hebben zich 44 leerkrachten en 450 leerlingen geregistreerd op onze TwinSpace. Tijdens het eerste projectjaar uploadden onze leerlingen meer dan 600 presentaties, waarvoor ze regelmatig chat-sessies met hun medeleerlingen hadden.

Ioanna Stefańska vertelt hoe ze de computer aanvankelijk als typemachine gebruikte, maar zich binnen de eTwinning-gemeenschap ontwikkelde tot trainer en gids voor andere leerkrachten op hun eTwinning-reis.

Joanna Stefańska

School Stad Land	Gimnazjum nr 18 im. Armii Krajowej Wrocław Polen
---	---

Al vanaf het eerste moment dat ik ermee aan de slag ging, was ik laaiend enthousiast over eTwinning. Ik was me bewust van de mogelijkheden die het initiatief bood en probeerde andere leerkrachten aan te moedigen ook deel te nemen, in eerste instantie door eTwinning bij mij op school en onder vrienden te promoten. In 2006 nam ik deel aan een door de NSS georganiseerd trainingsprogramma van 10 weken, en ik moet zeggen dat ik er behoorlijk door in beslag werd genomen. Ik was tot op zekere hoogte bekend wel met computerwerk, maar gebruikte voornamelijk Microsoft Office. Aangezien de cursus opdrachten bevatte die op verschillende gebieden waren gericht en uiteenlopende activiteiten vereisten, was ik na afloop niet alleen wegwijs op het eTwinning-platform en zijn hulpmiddelen, maar waren ook mijn eigen computervaardigheden verbeterd.

Een van de opdrachten was om contact te leggen met iemand die een bericht op een forum had geplaatst. Ik had geluk, en mijn eerste contactpersonen (uit Noorwegen en Italië) bleken blijvers. Ik heb persoonlijk veel geleerd op het gebied van het toepassen van ICT in de les (ik geef Engels), maar belangrijker nog is dat mijn leerlingen

hierdoor de mogelijkheid hadden om Engels te gebruiken in echte, rechtstreekse gesprekssituaties met medeleerlingen uit andere landen in Europa, en dat werkte voor iedereen enorm motiverend. Het partnerschap met mijn Noorse contactpersoon leidde tot persoonlijk contact en legde de basis voor verdere samenwerking en leerlingenmobiliteit. Het partnerschap met mijn Italiaanse contactpersoon inspireerde me tot het invoeren van Italiaans als nieuwe vreemde taal op mijn school, en dit resulteerde vorig jaar in de lancering van een tweetalig programma!

Twee jaar geleden ging ik aan de slag op het bijscholingsinstituut voor leerkrachten en hield me daar al gauw bezig met het promoten van het programma. Ik heb al enkele cursussen gegeven, waarbij het mijn taak was om leerkrachten zich niet alleen te laten registreren, maar hen ook te laten oefenen met de eTwinning-hulpmiddelen (ik nodig

de deelnemers uit voor mijn eigen TwinSpace). Dat werkt uitstekend: een van de deelnemers riep uit: 'Dit is beter dan Nasza Klasa!' en dat was de grootste beloning die ik voor mijn harde werk kon krijgen. Ik probeer mezelf te blijven ontwikkelen en de Educatieve Evenementen zijn daarbij een inspiratiebron van onschatbare waarde. Ik heb er twee bijgewoond en hoewel ik niet een van de meest toegewijde deelnemers was, heb ik genoeg geleerd om mijn vaardigheden te kunnen doorgeven aan anderen.

De meeste leerkrachten deinzen nog steeds terug voor het gebruik van ICT in de klas of het aangaan van samenwerking via het internet. Voor hen kan ik als een voorbeeld fungeren, aangezien ik de computer aanvankelijk alleen als typemachine gebruikte en nu Web 2.0-toepassingen kan gebruiken, dankzij eTwinning.

▲
Inge de Cleyne uit België is leerkracht in het Speciaal Onderwijs en tevens eTwinning-ambassadeur. Binnen de gemeenschap assisteert zij vooral leerkrachten bij het zoeken naar partners en het gebruiken van de hulpmiddelen die eTwinning biedt, zodat hun leerlingen er optimaal van kunnen profiteren.
▼

Inge De Cleyn

School	Sint-Janshof
Stad	Mechelen
Land	België

Vorig jaar vroeg het Nationaal Agentschap van België me of ik eTwinning-ambassadeur voor het Speciaal Onderwijs wilde worden. Voor mij betekende dat een kans om nieuwe contacten op te doen en nieuwe mogelijkheden te creëren.

Twee keer per jaar hebben we een bijeenkomst met de Belgische ambassadeurs en plannen we seminars, bespreken we bepaalde vraagstukken en wisselen we ervaringen uit.

Dit jaar had ik een seminar van twee dagen met de ambassadeurs van Nederland en België. Het was een geweldige gelegenheid om samen plannen voor projecten te smeden, ideeën uit te wisselen en bepaalde onderwerpen te bespreken.

Als ambassadeur probeerde ik er een aantal collega's van te overtuigen volgend jaar een eTwinning-project op te zetten. Ik legde hen uit hoe eTwinning werkt, liet hen ter inspiratie de modules zien en vertelde hen over mijn ervaringen. Ze waren enthousiast over de eTwinning-gemeenschap en willen volgend jaar een project over kunst opzetten.

Ik wil tijd vrijmaken om hen te ondersteunen bij het zoeken van een partner en het gebruiken van de benodigde hulpmiddelen. Ik hoop dat we een fantastisch project kunnen opzetten dat meer collega's inspireert om eTwinning in te zetten als hulpmiddel voor het samenstellen van aantrekkelijke lessen.

Paddy Carroll uit het Verenigd Koninkrijk vertelt hoe deelname aan eTwinning leerkrachten kan helpen hun verborgen talenten te ontdekken en zich de kunst van het samenwerken eigen te maken. Hij beschouwt de eTwinning-gemeenschap als een unieke omgeving voor leerkrachten om 'samen te zijn'.

Patrick Carroll

School | Shaw Wood Primary School
Stad | Doncaster
Land | Verenigd Koninkrijk

Als je voor het eerst kennismakt met de eTwinning-gemeenschap, voel je je uiteraard een buitenstaander; alles is nieuw, alles is anders. Maar door de open houding van de deelnemers, alle hulp die je krijgt en de ongedwongen sfeer die er heerst, hoor je verrassend snel bij de club en word je erkend als een belangrijk lid van de gemeenschap. Al gauw ben jij niet meer degene die die enge andere mensen om hulp moet vragen. In plaats daarvan ondersteun jij hen, omdat ze gezien hebben welke kwaliteiten je in huis hebt, kwaliteiten waarvan jij nog niet eens wist dat je ze had. eTwinning is verbazingwekkend goed in het opsporen van verborgen talent, uw talent.

Mijn meest recente project zou zonder het advies en de ondersteuning van de eTwinning-gemeenschap niet zo'n groot succes zijn geweest als het nu is geworden. Vorig jaar kwam ik tijdens de feestelijke prijsuitreiking op het idee voor het project na een fantastische reeks projecten te hebben gezien en een geweldige mix van workshops had bijgewoond. Tijdens elke sessie werden de meest geavanceerde technologie, de meest effectieve samenwerkingshulpmiddelen en de beste onderwijsmethoden belicht. Daarnaast waren er de discussies met collega's over het structureren van het project, het bepalen van een realistisch tijdschema, het coördineren van gezamenlijke taken en, het allerbelangrijkst, het bepalen met wie het best kon worden samengewerkt om tot een geslaagd project te komen.

Het geweldige aan eTwinning is de grote verscheidenheid aan beschikbare activiteiten om deel van uit te maken en die voortkomen uit de nieuwe ideeën, nieuwe discussies en nieuwe contacten die voortdurend worden gelegd.

Ik werk meestal met één of twee collega's aan een ambitieus vakoverstijgend project dat het hele schooljaar beslaat, zoals ons partnerschap met Almasskolan uit Göteborg, dat gericht was op verschillende aspecten van de vikingsamenleving – van mythen en legenden tot nederzettingen. En dan is er nog Crescendo met de St Martin de Porres National School uit Dublin, waarvoor we onderzochten hoe we met behulp van de Nintendo Wii in bands muziek konden maken.

In de loop van het jaar werd ik echter uitgenodigd voor een serie korte, creatieve taken voor een bredere gemeenschap. Zo heb ik bijvoorbeeld meegewerkt aan projecten waarvoor de leerlingen werden aangemoedigd foto's te maken van hun woonplaats en die te delen met vrienden in heel Europa. Er waren ook projecten waarvoor we ieder

eTwinning-geluiden

een klein deel van een grote geheel maakten. Dergelijke ondernemingen zijn altijd zeer de moeite waard omdat alle betrokkenen het eindproduct van de samenwerking als een meesterwerk beschouwen – en terecht.

Als je steeds door een bepaald raam kijkt, wordt dat op den duur saai, omdat je altijd hetzelfde uitzicht hebt. Door dat blikveld te verruimen naar mensen in heel Europa wordt het een stuk interessanter, omdat je blik door hen naar nieuwe elementen wordt getrokken. Je begint verborgen juweeltjes te ontdekken en ziet plotseling in dat je omgeven wordt door ware kwaliteiten. De eTwinning-gemeenschap is er niet om u tot een heel nieuw en ander mens te kneden; ze is er juist om door u tot iets heel nieuws en bijzonders te worden gevormd.

Ook de volgende bijdrage heeft de gemeenschap als thema: **Alessandra Cannelli** vertelt hoe haar deelname aan de eTwinning-gemeenschap haar niet alleen toegang gaf tot een grote verscheidenheid aan gelijkgestemde collega's die net als zij graag de uitdaging aangaan om nieuwe onderwijsbenaderingen uit te proberen, maar haar ook in staat stelde een andere houding aan te nemen jegens een land dat historisch gezien vijandig tegenover het hare stond.

Alessandra Cannelli

School	IC Largo Castelseprio Scuola media
Stad	Rome
Land	Italië

eTwinning staat voor mij voor ontwikkeling; het vergroten van mijn professionele vermogens. Ik maakte vanaf het begin deel uit van de gemeenschap van leerkrachten, een fantastisch avontuur, tot op de dag van vandaag.

Op school voel ik me soms een buitenstaander, omdat ik erg gespitst ben op het vinden van nieuwe onderwijsmethoden, waarop veel van mijn collega's me medelijdend aankijken. Ik wil enthousiast zijn over mijn werk en volgens mij delen mijn leerlingen de behoefte om te leren op een manier die bij hen aansluit. Dankzij eTwinning maakte ik kennis met een hele gemeenschap van gelijkgestemde leerkrachten.

Een PDW in Slovenië was voor mij tot nog toe de meest interessante ervaring. Deze workshop was zowel op persoonlijk als professioneel vlak belangrijk voor mij, omdat de betrekkingen tussen Slovenië en Italië om historische redenen niet altijd even goed zijn geweest en dat kon ik merken, maar Europa moet dit oud zeer overwinnen, en dat

deden we dan ook, door samen te leren. Ik ontmoette er zeer bekwame leerkrachten die me uitleg gaven over didactische samenwerking op afstand door middel van het gebruik van filmpjes en andere gezamenlijke documenten en sites in de klas, virtuele lessen en videoconferenties. Hetgeen ik daar heb geleerd, heeft de basis gelegd voor de volgende stap in mijn professionele ontwikkeling, het verbeteren van mijn vaardigheden op het gebied van ICT in de klas en het ervaren van een diepgeworteld gevoel van een Europese identiteit, die het verleden overwint.

▲
Siv Grete vertelt over de uitdagingen waar deelname aan eTwinning leerkrachten en schoolhoofden voor stelt. Ze is echter van mening dat deze uitdagingen tot een verrijking van de onderwijservaring leiden.
▼

Siv Grete Stamnes

School	Moster skule
Stad	Mosterhamn
Land	Noorwegen

Deelname aan eTwinning opent veel nieuwe deuren, niet alleen voor leerlingen, maar ook voor leerkrachten en schoolhoofden. Mijn eigen leerproces binnen eTwinning vormde de aanleiding voor discussies op zowel mijn school als tussen andere schoolhoofden binnen de gemeenschap. Deelname aan een eTwinning-schoolproject vormt een interessante uitdaging. We worden geprikkeld om nieuwe onderwijsmethoden te ontwikkelen en te leren gebruik te maken van ICT, en het proces stimuleert bovendien de wijze waarop we denken, reflecteren en delen.

Deze nieuwe onderwijsmethode, waarbij we gebruik maken van eTwinning in onze lessen, verhoogt de complexiteit. Niet alleen de complexiteit met betrekking tot het krijgen van inzicht in andere personen en culturen, maar ook in de zin van het opdoen van digitale vaardigheden en inzicht in leiderschap en het onderwijs van de toekomst. De methode houdt verband met inzicht en vaardigheden op technologisch en pedagogisch gebied, evenals met de bereidheid en het vermogen verandering te omarmen. Scholen die goed met veranderingen kunnen omgaan, zijn beter in staat nieuwe tendensen en 'andere' leermethoden te verwerken.

De meest uitdagende aspecten van de nieuwe gemeenschaps- en communicatiewereld van eTwinning laten zich beschrijven aan de hand van drie kenmerken: alomtegenwoordigheid, spontaniteit en nabijheid. Een combinatie die niet altijd een

eTwinning-geluiden

goed onthaal vindt bij leerkrachten en schoolhoofden. Sommige leerkrachten en hoofden hebben wellicht het gevoel dat ze dit gebied minder goed beheersen dan hun leerlingen. Laat het gewoon gebeuren: probeer het eens uit en u zult ongetwijfeld merken dat u meer te winnen dan te verliezen hebt.

Deelname aan en de leeromgeving van eTwinning, met zijn sociale en academische onderwijsmethoden en gemeenschapsgevoel, bieden ons verscheidene nieuwe dimensies. We krijgen vele nieuwe mogelijkheden aangereikt om het leerproces te verrijken en nieuwe wegen te bewandelen, die hopelijk een motiverende en inspirerende invloed hebben op zowel mijn eigen leerproces als dat van mijn leerlingen.

eTwinning draagt bij aan een cultuur waarin wordt gedeeld. Het initiatief biedt leerlingen, leerkrachten en schoolhoofden de mogelijkheid hun ervaring, pedagogische ideeën en verschillende methoden voor een leven lang leren te delen.

Tot slot geven we het woord aan de Italiaanse eTwinning-ambassadeur **Laura Maffei**. Ze dringt door tot de kern van het begrip 'gemeenschap' en bespreekt de essentie van de rijkdom van de eTwinning-gemeenschap.

Laura Maffei

School Stad Land	Arnolfo di Cambio Colle di Val d'Elsa Italië
---	---

Mijn kennismaking met eTwinning kwam voort uit pure nieuwsgierigheid. Mijn eerste fase stond vooral in het teken van gretig enthousiasme: ik stond te popelen om alle hulpmiddelen uit te proberen, alle leermogelijkheden te benutten, te overleggen over projecten en die vervolgens op te zetten, en samen met mijn partners en leerlingen plezier te hebben en te leren. Het was een intensieve periode waarin we samen leerden en plezier maakten.

Vervolgens diende zich een tweede fase aan: de fase waarin het woord 'samen' plotseling centraal kwam te staan in mijn eTwinning-ervaring. Ik had in de loop der jaren een netwerk van connecties opgebouwd, van partners/vrienden die met me mee waren gegroeid als leerkrachten en eTwinners. Samen met hen kwam ik op het idee om projecten voor leerkrachten te ontwikkelen – kleine gemeenschappen binnen de

grotere eTwinning-gemeenschap, virtuele cafés waar we elkaar konden ontmoeten en discussies konden voeren over ons beroep, bepaalde strategieën of vraagstukken. Het is zeker niet zo dat we geen belangstelling meer hebben om met leerlingen samen te werken (de ‘traditionele’ projecten lopen ook nog steeds); we willen simpelweg onze ervaringen met elkaar delen, en deze zo vanuit andere hoeken bekijken. Je kunt ideeën en zelfs hele projecten beschikbaar stellen en overnemen, niets wordt geplagieerd – integendeel, het is verbluffend om te zien hoe je eigen idee in de handen van een ander verder kan uitgroeien op mooie, onverwachte manieren. Delen is een vruchtbaar proces.

Bijna tegelijkertijd maakte ook eTwinning een ontwikkeling door, en wel in de richting van onze ideeën. De campagne ‘eTwinning wordt sociaal’ stond niet alleen in het teken van de lancering van het nieuwe Bureaublad: er vond een verschuiving plaats waarbij de nadruk van hulpmiddelen op de gemeenschap kwam te liggen. Vanaf dat moment vormden het stellen en beantwoorden van vragen, het ontmoeten van leerkrachten/leerlingen uit heel Europa, het vergelijken van onderwijsstijlen of het bespreken van

verschillende nationale leerplannen niet langer de eerste stappen tot een geslaagd project: ze waren feitelijk het hele project. eTwinning is een plaats waar individuen elkaar ontmoeten, en niet slechts landen: en dat is veel persoonlijker, waardoor de leerkrachten en leerlingen zich veel meer betrokken voelen.

Maar in de eTwinning-wereld draait het uiteraard niet om leerkrachten, maar om leerlingen. En een leerlingengemeenschap – als u gelooft dat iets dergelijks werkelijk kan bestaan – is een heel speciale microkosmos. Deze moet worden gevormd, aangezien leerkrachten wel kunnen bijdragen aan bij de ontwikkeling van de gemeenschap, maar deze niet tot stand kunnen brengen: dat doen de leerlingen zelf.

Als een leerlingengemeenschap eenmaal is geboren, kunt u er zeker van zijn dat uw leerlingen in een verbluffend tempo nieuwe vaardigheden opdoen. Daar was ik tijdens mijn beste projecten getuige van: eTwinning kan van groepen leerlingen daadwerkelijk leerlingengemeenschappen maken. Het zijn omgevingen van wederzijdse uitwisseling, groei en interesses, waar het leerproces geen gestructureerde pauze in het leven is (‘school’), maar er volop deel van uitmaakt. Een plek waar je wilt zijn, in plaats van móet zijn.

Ik kan me het warme gevoel nog herinneren dat ik tijdens een geschiedenisles kreeg toen een van mijn leerlingen plotseling met een stortvloed aan vragen kwam: ‘Waar

eTwinning-geluiden

zijn zij nu mee bezig? Zijn ze ook deze stof aan het bestuderen? Krijgen ze dezelfde geschiedenisles als wij?’ Aan de bespreking die daarop volgde, is nooit een einde gekomen.

In de jaren daarop volgden prijzen, conferenties, bijeenkomsten – ons werk kreeg erkenning en werd onderscheiden, niet alleen door de eTwinning-wereld, maar ook door het ministerie van Onderwijs en andere onderwijsinstanties. Mijn onderwijsmethoden bleven zich door mijn ontmoetingen en het uitwisselen van ideeën met vele leerkrachten, deskundigen en ook leerlingen ontwikkelen en verruimen.

Je kunt onmogelijk deel uitmaken van een gemeenschap en dezelfde onveranderde persoon blijven, en dat geldt ook voor de leerlingen. Een geïsoleerde leerling/leerkracht verveelt zich, terwijl je binnen een gemeenschap nooit alleen bent. Het betrokken houden van de leden is hierbij van essentieel belang – hoewel het in het geval van een leerkrachtenproject niet meer dan normaal is dat er leden komen en gaan, kan ik het mezelf niet toestaan ook maar één van mijn leerlingen te ‘verliezen’. Mijn ervaring is dat zowel leerlingen als leerkrachten ook lang nadat de projecten zijn afgerond blijven profiteren van de invloeden van de eTwinning-gemeenschap. Van het delen van ervaringen leren alle betrokkenen, en er komen bovendien persoonlijke banden uit voort. Ik ben inmiddels Ambassadeur en ben nog steeds van mening dat ‘samen’ het toverwoord is. En delen – het eenvoudige proces van geven en nemen (van informatie, adviezen, instructies, inspiratie...) – is de kracht die de eTwinning-wereld in beweging houdt.

Mijn eTwinning-projecten

Inleiding

Christina Crawley

Centrale Ondersteuningsdienst van eTwinning

Al vanaf het moment dat eTwinning het levenslicht zag, is het voornaamste doel van het initiatief geweest om leerkrachten en leerlingen in heel Europa een platform te bieden voor het ontwikkelen van en samenwerken aan projecten. Het eenvoudige idee twee leerkrachten uit twee verschillende landen samen te brengen door middel van het eTwinning-platform was de eerste stap; het ontwerpen van een projectplan en registreren van het project op het 'Bureaublad' van het platform de tweede; en tot slot het samenwerken met leerlingen op de 'Twinspace' van het platform en/of met andere online-hulpmiddelen om het project uit te voeren.

Sinds dat eenvoudige idee – registreren, contact leggen, samenwerken – hebben eTwinning-projecten in termen van kwaliteit en verscheidenheid een grote sprong voorwaarts gemaakt. De duizenden projecten die elk jaar op het Bureaublad worden geregistreerd, variëren in duur (van twee weken tot twee jaar) en deelnemeraantal (van twee tot soms wel veertig of vijftig partners). De schat aan projecten loopt hierdoor qua structuur, complexiteit en doelstellingen uiteen; ze hebben echter allemaal gemeen dat ze voortkomen uit het vaste voornemen samen te werken en nieuwe dingen uit te proberen. Doordat eTwinning-projecten bijdragen aan de professionele ontwikkeling van deelnemers met betrekking tot de onderwijsbenadering, onder meer door het leerplan een internationale dimensie te verlenen, en de onderwijservaring van leerlingen verrijken, brengen ze in heel Europa – en soms zelfs daarbuiten – dynamiek en creativiteit in de klas.

De volgende bijdragen zijn van leerkrachten die aan één of reeds vele eTwinning-projecten hebben deelgenomen. Ze bespreken de uitdagingen en sterke punten van eTwinning-projecten, de manier waarop ze in het leerplan kunnen worden geïntegreerd en hoe ze het onderwijs- en leerproces met vele positieve elementen kunnen verrijken.

Als eerste vertelt Mudrite hoe ze vanuit het opzetten van een project met een eenvoudig thema voor twee partners de afgelopen drie jaar elk jaar heeft deelgenomen aan een nieuw eTwinning-project. Mudrite zorgde dat de doelstellingen van het project binnen het leerplan vielen en maakte samen met haar leerlingen virtuele reizen door heel Europa, waarbij ze steeds kennismaakten met nieuwe hulpmiddelen. Ze ontdekte dat eTwinning-projecten perfect in het leerplan passen en bovendien de mogelijkheid bieden om de eTwinning-gemeenschap verder 'uit te breiden'!

Mudrīte Grinberga

School	Annas Brigaderes pamatskola
Stad	Kroņauce
Land	Letland

Ik wil u graag vertellen over mijn eerste stappen binnen een eTwinning-partnerschap. Om de motivatie en vaardigheden van mijn leerlingen op het gebied van vreemde talen en ICT te vergroten en het leerproces interessanter te maken, besloot ik buitenlandse partners te zoeken om mee samen te werken. Het partnerzoekforum biedt hiervoor geweldige mogelijkheden vanwege de duizenden fantastische ideeën voor eTwinning-projecten.

Ik koos voor een school uit Gdansk, Polen, en na over en weer wat mailtjes met aanvullende informatie en uitleg te hebben gestuurd, begonnen we met ons eTwinning-project over het voorjaar. Dit onderwerp werd op dat moment behandeld in groep 6, waar de leerlingen tijdens de Engelse les over de seizoenen leerden. Het was interessant en eenvoudig om al onze nieuwe vaardigheden te combineren en te gebruiken om een goed project op te zetten. De leerlingen maakten in het voorjaar foto's van de natuur, maakten PowerPoint-presentaties, schreven reacties in het Engels en verbeterden hun computervaardigheden. Ten slotte genoten de leerlingen er simpelweg van om samen bezig te zijn en waren ze enthousiast over het uitproberen van al die nieuwe, interessante dingen: het project was een succes.

Het leerplan voor het schooljaar 2008/2009 schreef voor dat de leerlingen van groep 7 moesten worden onderwezen over interesses, hobby's, bekende personen, etc. Ik vond mijn partners in een talenschool uit Praag en behandelde in mijn project alle onderwerpen uit het leerplan op een interessante manier.

eTwinning-projecten zijn opwindende, nuttige, fascinerende, optimistische en zeer positieve ervaringen. Het is haast niet te geloven, maar al mijn eTwinning-partners beëindigden onze samenwerking vanwege gezinsuitbreiding. Dat was ook de reden waarom we onze samenwerking niet voortzetten met het opzetten van andere projecten. Tijdens het afronden van ons project 'Spring is here' diende zich in het gezin van de Poolse leerkracht Grzegorz dochter Maria aan; en ook leerkracht Lenka uit Praag heeft pas een dochter gekregen, Linda. Ons schoolhoofd nam als fotografe aan onze projecten deel en heeft daar de mooiste denkbare beloning voor gekregen – een zoon, Jacob. Ons meest recente project is nu afgerond. We hebben soms nog mailcontact met mijn partner uit Polen, maar onze gemeenschappelijke collega Elen uit Roemenië hult zich in stilzwijgen. Zou zij soms ook een bezoekje krijgen van de ooievaar? eTwinning-projecten zijn inderdaad heel optimistische ervaringen.

eTwinning-geluiden

Julie uit Denemarken vertelt hoe haar Spaanse partner en zij hun eTwinning-project uitbreidden tot een heuse uitwisseling en hiervoor ook ouders en de rest van de school bij het project betrokken.

Julie Ashby

School	10. Aabenraa
Stad	Aabenraa
Land	Denemarken

Onze school biedt voortgezet onderwijs voor leerlingen van 16 jaar. Ik geef les aan de internationale klas en dit zijn ook de leerlingen die besloten deel te nemen aan eTwinning. We hebben hiervoor de afgelopen vier jaar samengewerkt met de IES Carlos III school uit Aguadulce, Spanje. Twee jaar geleden besloten we een uitwisselingsproject getiteld 'Face to Face' op te zetten.

Mijn Spaanse partner en ik vonden dat de twee voorgaande eTwinning-projecten ter afsluiting een slotactiviteit moesten hebben. We begrepen van de leerlingen dat ze hun partners ook heel graag persoonlijk hadden ontmoet in plaats van alleen via de eTwinning-site. We vonden dit zelf ook een passend hoogtepunt voor een eTwinning-project, en dit zou dan misschien wel het eerste zijn met een uitwisseling tussen twee landen. De eerste uitwisseling vond plaats in 2008 en was een groot succes; onze meest recente uitwisseling vond dit jaar plaats (2010). We namen de uitwisseling in ons leerplan op in de week dat alle andere leerlingen op schoolreis waren. De leerlingen betaalden de reis zelf en een andere leerkracht van mijn school ging ook mee. De uitwisseling vergde bovendien een nauwe samenwerking met de ouders en andere collega's op school die onze Spaanse partners les zouden geven wanneer ze hier kwamen. We betrokken zelfs andere instellingen voor hoger onderwijs bij de uitwisseling door hen onze Spaanse partners in het Spaans te laten interviewen!!

Door de uitwisseling konden de leerlingen het project passend afsluiten en doordat ze bij het gezin van hun partner logeerden zelf het dagelijks leven van een Spaanse/Deense tiener ervaren. Zo konden ze de ware identiteit van het land proeven, niet als toerist, maar als lid van de gemeenschap. Ik denk dat de belangrijkste eigenschap van een eTwinning-project is dat we jongeren de ogen openen voor andere culturen. Via de projectsite van eTwinning kunnen de leerlingen door middel van ICT rechtstreeks contact hebben met hun partners en eenvoudig meteen resultaten krijgen. In ons geval bieden we onze leerlingen een unieke gelegenheid om een project af te ronden door er fysiek aan deel te nemen, dat wil zeggen door middel van de uitwisseling. In plaats van reizen vanuit hun stoel maken ze nu een echte reis!

Alle correspondentie is in het Engels en het was me als leerkracht een waar genoegen om het zelfvertrouwen en de taalbeheersing van mijn leerlingen in de loop van het project te zien groeien.

De volgende bijdrage is van een taalleerkracht uit Litouwen die een project ontwikkelde naar aanleiding van een suggestie van een leerling uit de klas. Het project breidde zich niet alleen binnen de school uit, maar strekte zich ook uit tot de lokale gemeenschap en haalde externe deskundigen de klas in: een zeer gevarieerde benadering.

Asta Liukaitiene

School	Kalvarijos Gimnazija
Stad	Kalvaria
Land	Litouwen

Talenonderwijs staat altijd in verband met andere vakken vanwege het feit dat je een taal niet machtig wordt door simpelweg de grammatica te leren. Een van de beste leermethoden is derhalve door middel van communicatie, een aspect dat centraal staat binnen de eTwinning-filosofie, aangezien het uw eigen school aan partners in heel Europa koppelt die allemaal staan te popelen om in het Engels met elkaar te communiceren.

Mijn collega's en ik wilden onze klassen koppelen aan scholen in het buitenland, en toen we enkele jaren geleden over het communicatieplatform hoorden, registreerden we ons dan ook meteen voor eTwinning. Mijn eerste project had als uitgangspunt de simpele zin 'Laten we over het weer praten', die tijdens de les door een van mijn leerlingen werd voorgesteld. We plaatsten deze uitnodiging op het onderdeel 'Partner zoeken' van eTwinning en vonden al gauw partners om het project 'Environment' mee uit te voeren. Het project duurde een maand en in die weken hadden we regelmatig contact met elkaar door middel van de TwinSpace en e-mail. De leerlingen communiceerden niet alleen met hun partners, maar werkten daarnaast in groepjes of individueel aan een verscheidenheid aan aan milieuvraagstukken gerelateerde materialen. Ze uploaden hun resultaten naar de TwinSpace en bespraken die met hun partners.

eTwinning-geluiden

Het project werd volledig in het leerplan geïntegreerd, hoewel er ook enkele buitenschoolse activiteiten aan waren toegevoegd, zoals een 'School Environment Day' of een excursie naar het Nationaal Hydrometeorologisch Instituut. We presenteerden het project aan ons schoolbestuur en onze collega's, waarop zij ons ondersteunden bij het organiseren van ICT-lessen en andere evenementen.

Toen het project was afgerond, werd het tijdens de 'open dag' van de school aan de lokale gemeenschap gepresenteerd. De projectresultaten werden op school gebruikt voor andere onderwijs- en leeractiviteiten. De ervaring die de leerkrachten en leerlingen hadden opgedaan op het gebied van communicatie via ICT werd niet alleen in volgende projecten gebruikt, maar ook in algemeen schoolwerk. Het project kreeg het 'Nationaal Kwaliteitslabel' toegekend en werd op de website van de NSS toegevoegd aan het onderdeel met beste-praktijkvoorbeelden.

Aimi uit Estland vertelt over haar favoriete project, waarvoor onder meer online-gesprekken in het Duits werden gevoerd door de leerlingen van de twee betrokken scholen.

Aimi Jõesalu

School	Põlva Keskkool
Stad	Põlva
Land	Estland

Op dit moment is het project '*German Live Online*' mijn favoriete eTwinning-project! Mijn Noorse collega Astrid B. Petersen en ik kwamen tijdens de internationale workshop over Web 2.0 in Wenen in het najaar van 2007 op dit projectidee. Dankzij onze rechtstreekse online-training in vreemde talen via de DaF-Community (een gemeenschap voor het onderwijzen van Duits als een vreemde taal, <http://dafnet.web2.0campus.net/>) gingen we vol vertrouwen aan de slag.

Het project werd op 29-01-2008 geregistreerd als eTwinning-project en leverde een aantal uitstekende resultaten op, waaronder twee rechtstreekse online-bijeenkomsten (de leerkrachten houden toezicht, de leerlingen maken hun presentaties, chatten, stellen elkaar vragen en beantwoorden die). Een van de grote voordelen is dat de leerlingen hun angst om te spreken hebben overwonnen en we met behulp van de recorder de tijdens

de bijeenkomst gevoerde discussies en uitspraak konden analyseren. We bewaarden de chat-berichten en vroegen ze later weer op om spelfouten te verbeteren. We werden naarmate het project vorderde steeds gemotiveerder en onze leerlingen bijgevolg ook.

Ik blijf rechtstreekse online-projecten uitvoeren, en denk dat dit projectidee andere leerkrachten ook van pas kan komen en dat het op deze manier leren van vreemde talen een nog zonnigere toekomst tegemoet zal gaan!

Ágnes vertelt hoe zij nieuwe manieren ontdekte om de lessen die ze al vele jaren gaf anders in te vullen en bespreekt de impact daarvan op zowel zichzelf als haar leerlingen. Ze beschrijft hoe haar leerlingen onderzoek deden naar de voorwaarden om in andere Europese landen te kunnen werken en studeren.

Ágnes Péter

School	Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola
Stad	Dunakeszi
Land	Hongarije

‘De ware ontdekkingsreis bestaat niet in het zien van nieuwe landen, maar in het kijken met nieuwe ogen’ (Marcel Proust).

Toen ik me in 2007 aanmeldde voor eTwinning veranderde dat mijn leven en mijn onderwijsmethoden direct. Het op een creatieve manier gebruik maken van nieuwe technologie zorgde ervoor dat mijn leerlingen nieuwe kennis en vaardigheden opdeden in positieve leeromgevingen. Mijn leerlingen en ik hebben sindsdien deelgenomen aan vier projecten. In 2009 namen we deel aan het project ‘Mountain Europe’, dat resulteerde in een blijvende en succesvolle samenwerking met acht Europese scholen (uit Roemenië, Tsjechië, Griekenland, Polen, Duitsland, Estland, Bulgarije en Slowakije).

De leerlingen maakten een PowerPoint-presentatie over hun school en de stad waar ze wonen, en de gebergten en feestdagen in hun land, die ze vervolgens deelden op de TwinSpace. De specifieke doelstellingen van het project bestonden uit het onderzoeken van de mogelijkheden en voorwaarden om in het eigen land of een ander land in Europa te studeren of werken.

eTwinning-geluiden

Onze leerlingen profiteerden op verschillende manieren van hun deelname aan het project. Ze bevorderden hun vaardigheden op het gebied van ICT, de Engelse taal en aardrijkskunde. Uiteraard leerden ze ook in groepjes te werken en, ook zeker niet onbelangrijk, ontwikkelden ze hun creativiteit, kritisch denkvermogen en respect jegens anderen. Ik ben van mening dat we veel van elkaars ervaring en kennis hebben opgestoken. We zijn vertrouwd geraakt met ons voorheen onbekende technologie en, het belangrijkste van alles, we maakten deel uit van een grote Europese scholenfamilie.

Samenwerken is echt de moeite waard: <http://desktop.eTwinning.net/index.cfm> (Mountain Europe).

Muziek wordt wel een universele taal genoemd, en het project van Theodor toont aan dat de leerlingen niet alleen een voorliefde voor muziek delen, maar er bovendien in zijn geslaagd muziekschrift leesbaar te maken in een andere taal, braille, waardoor visueel gehandicapten nu ook partituren kunnen lezen.

Theodor Tsampatzidis

School	Music School of Thessaloniki
Stad	Thessaloniki
Land	Griekenland

***eTwinning is our project and a lovely destination
All we have to do is work together for an everlasting relation.
Day and night I dream of eTwinning
The splendid thoughts of friendship
Our countries connect with sea,
But our hearts connect eTwinning.
(eTwinning-lied)***

De muziekschool van Thessaloniki uit Griekenland heeft in samenwerking met vijf andere scholen een muziekbibliotheek gemaakt voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.* Onze doelstelling bestond hierbij uit het opzetten van een digitale

* <http://my.twinspace.eTwinning.net/musiclibrary?l=en>
<http://new-twinspace.eTwinning.net/web/p16740>

Europese muziekbibliotheek waar leerlingen met visuele beperkingen en ontwikkelingsstoornissen gebruik van konden maken. Daarnaast wilden we origineel muzikaal materiaal schrijven en presenteren voor gebruik bij festiviteiten en andere evenementen op school.

Door elektronische muziekbestanden in braille te maken, biedt deze eTwinning-samenwerking leerlingen met speciale onderwijsbehoeften voor het eerst de gelegenheid hier gebruik van te maken. Hiervoor is een speciale elektronische code bedacht waarmee alle soorten partituren mee kunnen worden getranscribeerd, zelfs Byzantijnse gezangen; de leerlingen leerden hoe ze muziek in brailleschrift moesten transcriberen voor hun klasgenoten.

Daarnaast hebben we met behulp van Relationship Development Intervention en de Irlen-methode speciale presentatiewerkbladen voor autistische leerlingen gemaakt, en hebben we daarbij rekening gehouden met hun lichtgevoeligheid. Leerlingen met visuele beperkingen leerden gebarentaal te gebruiken en maakten een digitale film over de apostel Paulus. De leerlingen maakten meertalige presentaties over muziek, compleet met composities, schilderijen, partituren en tekeningen. De digitale bibliotheek is uitgebreid met digitale educatieve films. We moeten tevens vermelden dat we door deze samenwerking actieve ondersteuning van onze oud-leerlingen kregen.

Het hoogtepunt van de samenwerking tussen onze scholen was het componeren en presenteren van het eTwinning-lied in diverse talen en arrangementen (bewerkingen voor kinderkoren en jeugdkoren, en traditionele, klassieke en jazz-arrangementen).

We presenteerden ons project tijdens een officiële ceremonie op een bijeenkomst in Italië, die was georganiseerd door de gemeente Ferrandina. Ons eTwinning-project werd gepresenteerd aan het Griekse ministerie van Onderwijs (Excellence and Innovation in Education 2010), op onderwijsbijeenkomsten, conferenties en in de pers.

Ons volgende plan? Het samenstellen van een eTwinning-orkest met leden van verschillende scholen die elektronisch zullen gaan samenwerken met behulp van digitale meersporenopnamen of gelijktijdige repetities via telematica.

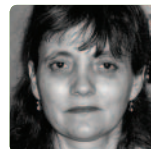

Laurence Altibelli kende een rijk eTwinning-leven. Ze vertelt over haar diverse projecten, die uiteenlopen van heel korte projecten tot projecten die een heel schooljaar beslaan, en schreef een aantal korte regels voor het gebruik van de TwinSpace.

Laurence Altibelli

School | Lycée Jules Verne
 Stad | Limours-en-Hurepoix
 Land | Frankrijk

Mijn eerste project, een partnerschap tussen het Lycée Jules Verne en de Wellington School, was een uiterst traditioneel project voor een leerkracht vreemde talen – elektronische uitwisselingen en communicatie tussen de Engelse en Franse leerlingen. We gebruikten voornamelijk het forum van onze TwinSpace om te communiceren, waarvoor we afwisselend berichten in beide talen schreven. De interactie tussen de leerlingen was zo productief dat ons project bij de Franse eTwinning-Prijzen in 2007 de 3e prijs won.

Dit bilaterale project, dat ongeveer twee schooljaren besloeg, zette me in pedagogisch opzicht aan het denken over het gebruik van de TwinSpace. Zelfs wanneer je met leerlingen uit het hoger voortgezet onderwijs werkt, beseft je al snel dat ze niet weten hoe ze de hulpmiddelen van hun TwinSpace op een juiste en handige manier kunnen gebruiken.

Ik heb sindsdien deelgenomen aan vele projecten; Hall of Mirrors, dat ik als mijn meesterwerk beschouw, kreeg het Europees Kwaliteitslabel toegekend. Het is zowel een Comenius- als een eTwinning-project met een multilaterale opzet waarbij zes landen betrokken waren. Culture in a box is een ander bilateraal project, maar deze keer kozen we voor een kortere onderneming. Gedurende drie maanden vonden er virtuele uitwisselingen plaats tussen Oosten-

rijk en Frankrijk. We gebruikten een eTwinning-pakket met als eindproduct een PowerPoint-presentatie van het cultureel erfgoed van het partnerland. De leerlingen die eraan deelnamen, kregen les in de Engelse en Duitse taal, waardoor ze de gelegenheid hadden deze beide vreemde talen te oefenen. Magic but real experiments was een multilateraal project dat tien landen samenbracht voor de duur van een schooljaar. De deelnemers bestonden vooral uit natuurkunde- en scheikundeleerkrachten. We werkten met Engels als voertaal aan korte scheikunde-experimenten, die wel wat weg hadden van goocheltrucs. Bla... Bla... Bla... is een multilateraal project waarvoor we ons beperkten tot chat-sessies in FlashMeeting om leerlingen conform het ge-

meenschappelijk Europees referentiekader te laten oefenen met mondelinge interactie in authentieke situaties. Tijdens deze chat-sessies communiceerden we in het Engels, Frans en Italiaans, en traden sommige leerlingen op als vertaler.

Tijdens al mijn projecten heb ik in zekere mate gebruik gemaakt van de TwinSpace en heb daarom enkele eenvoudige regels opgesteld om er op een efficiënte manier gebruik van te maken:

Kalender: Blijf bij de tijd met data in het Engels, Frans... (verjaardagen, feestdagen, schoolvakanties, examens...)

Forum: Hier kunt u discussies voeren, reflecteren en ideeën uitwisselen. U plaatst reacties op een bepaalde discussiedraad door alinea's van ongeveer 40-50 woorden te schrijven. Andere leerkrachten vertellen u in welke taal u dit dient te doen: als het onderwerp Franstalig is, schrijft u uw berichten bijvoorbeeld ook in het Frans.

Postvak: Met behulp van dit postvak kunt u berichten sturen naar alle leden van uw team, onder wie leerkrachten. Leerkrachten kunnen u ook berichten sturen.

Chatroom: Voor de leerlingen; kies een tijdstip om buiten de lessen om met je Europese vrienden te chatten en nodig ook je leerkracht uit!

Probeer zo correct mogelijk te schrijven. Sommige smiley's en afkortingen zijn geschikt om in je berichten te gebruiken. Probeer fouten van anderen te verbeteren – dat doen zij ook voor jou – en probeer je eigen fouten te verbeteren. Het doel van dit schoolproject is om je te helpen je beheersing van een vreemde taal te verbeteren, elkaar te helpen en ideeën uit te wisselen om elkaar beter te leren kennen.

Tip: Pas deze regels aan uw projecten aan en laat ze door uw eTwinning-partners in verschillende talen vertalen als u besluit een meertalig eTwinning-project op te zetten.

We zijn nu vijf jaar verder en ik heb in die tijd meer dan 150 contactpersonen ontmoet, die ik als Europese collega's beschouw met wie ik toevallig alleen virtueel communiceer. En dat is nu precies wat ik zo geweldig vind aan dit programma – het weeft een elektronisch pedagogisch web door heel Europa.

Leerkrachten natuurwetenschappen vinden het vaak lastig om te bepalen op welke manier eTwinning goed aansluit bij hun vakgebied. Manuel overwon deze uitdaging en vertelt hoe succesvol het project was, dat bijna geheel door de leerlingen zelf werd uitgevoerd.

Manuel Díaz Escalera

School	Colegio Sagrado Corazón (Esclavas)
Stad	Seville
Land	Spanje

In 2009 ging ons project Magic but real experiments, waarbij scholen uit Roemenië, Portugal, Litouwen, Polen en Spanje betrokken waren, van start. We hadden vier kerndoelstellingen: het samenstellen van natuurkunde- en scheikunde-experimenten met behulp van alledaagse materialen, het oefenen van talen, het gebruiken van ICT en het promoten van culturele uitwisseling tussen onze leerlingen.

Tijdens de ontwikkelfase van het project stelden de leerkrachten eerst een lijst samen van experimenten die met behulp van gewone materialen konden worden uitgevoerd. De leerlingen vormden werkgroepjes van twee of drie personen en kozen vervolgens een van de voorstellen. Ze hadden zelf de verantwoordelijkheid om de benodigde materialen te verzamelen, hun experimenten thuis voor te bereiden en ze vervolgens te presenteren in de klas. Deze presentatie werd vastgelegd op video en geüpload.

Het TwinSpace-platform fungeerde gedurende het hele jaar als het voornaamste hulpmiddel voor communicatie en projectwerkzaamheden. We plaatsten er een aantal presentaties, foto's en filmpjes voor andere scholen op; we maakten discussiefora aan om de interactie tussen de leerlingen te stimuleren en de deelnemers uit elk land maakten beschrijvingen van hun experimenten. Deze materialen worden ook gedeeld op een externe blog die speciaal voor het project Magic but real experiments is aangemaakt.

Voor de leerlingen brachten de werkzaamheden een kleine revolutie met zich mee, want zij waren nu zelf de hoofdpersonen. In een traditioneel onderwijssysteem waarin de leerkracht uitlegt en de leerlingen luisteren, werd nu immers een nieuw model geïntroduceerd waarin de leerlingen zelf de verantwoordelijkheid droegen voor het onderwijzen van hun medeleerlingen.

Ons harde werk werd beloond met de toekenning van de eTwinning-Prijs 2010 in de speciale categorie wis- en natuurkunde, wat voor ons een extra stimulans was om aan nieuwe projecten te blijven werken.

Kunnen zeer jonge kinderen ook met eTwinning werken? Mary Fournari vertelt hoe ze projecten waarin een grote rol was weggelegd voor samenwerking uitvoerde met zeer jonge kinderen.

Mary Fournari

School | 1st Kindergarten Heraklio Attikis
Stad | Heraklio Attikis
Land | Griekenland

Voor mijn eerste eTwinning-project verzamelden we allemaal (we zijn allen werkzaam in het kleuteronderwijs) materiaal om een presentatie te maken over de school, de leerlingen, de lokale identiteit, de regio en de geschiedenis ervan. Zo kregen de kinderen de mogelijkheid om in contact te komen met andere talen en gebruiken.

Onze onderwijsmethode was gebaseerd op de interwetenschappelijke benadering en een gezamenlijk leerproces met actieve participatie van de kinderen, benaderingen die deel uitmaken van het leerplan voor het kleuteronderwijs. Het onderwerp van het project was het verkennen van universeel gebruikte verhalen (Perrault, Andersen etc.). We kozen een verhaal dat op alle kleuterscholen zou worden gepresenteerd en verdeelden het in verschillende hoofdstukken. Alle kinderen maakten met behulp van diverse geselecteerde technieken een afbeelding.

De gezamenlijke activiteiten werden uitgevoerd met behulp van diverse multimediale hulpmiddelen en speelden zich voornamelijk af via het internet. De kinderen leerden ICT-hulpmiddelen te gebruiken, slaagden erin het hiermee geproduceerde materiaal te publiceren en namen deel aan teleconferenties met hun partners. Gedurende dit proces konden we rekenen op de geweldige en voortdurende ondersteuning van de NSS, die door onze leerkrachten en leerlingen enorm werd gewaardeerd.

Voor een ander project gebruikten we de gezamenlijke wiskundeactiviteit 'Half collages', gebaseerd op de methode voor gezamenlijk leren op afstand. De samenwerking verliep via het eTwinning-platform en we gebruikten het hele scala van hulpmiddelen dat ons op de TwinSpace ter beschikking stond; we maakten gebruik van Windows Live om chat-sessies en teleconferenties te voeren, en wisselden materiaal uit met behulp van gedeelde mappen en Skype.

Op deze wijze slaagden we erin ICT in het onderwijsproces te verankeren. Daarnaast groeiden er hechte vriendschappen en gingen we bij elkaar op bezoek. Onze blog

eTwinning-geluiden

voegde een dimensie van voortdurende communicatie en duurzame vriendschap aan het project toe voor de leerkrachten, de kinderen en hun gezinnen. De blog won in 2009 de eerste prijs voor een 'educatieve blog' in de Nationale Competitie.

De school vond via het project een nieuw 'afzetgebied' in de bredere gemeenschap, wat resulteerde in de actieve en enthousiaste participatie en medewerking van ouders, en het project zelf is door verscheidene leerkrachten wijd en zijd gepresenteerd op nationale en internationale wetenschappelijke conferenties (Athene, Lissabon, Volos en Kreta).

Vincent, een leerkracht uit België, heeft Europa altijd graag willen ontsluiten voor zijn leerlingen. Toen eTwinning ten tonele verscheen, voegde dat een extra dimensie toe aan zijn werk en werd het project voor zowel zijn leerlingen als hemzelf een groot succes.

Vincent Dupont

School	Institut Notre Dame des Hayeffes
Stad	Mont-Saint-Guibert
Land	België

Een aantal jaar geleden, nog voordat eTwinning bestond, was ik al geïnteresseerd in en betrokken bij het laten kennismaken van leerlingen met de Europese dimensie. Samen met een collega stelde ik de eerste Europese lessen op onze school samen en organiseerden we een uitwisselingsproject. Een week lang waren de leerlingen te gast bij een Frans gezin in Le Havre en vervolgens in Caen. We bezochten Normandië en 's avonds gingen de leerlingen terug naar 'hun' gezin. Het was een fantastische ervaring!

Toen ik van eTwinning hoorde, dacht ik terug aan die tijd en stelde ik het project 'I visited for you' voor. Het doel was om leerlingen die aan een excursie hadden deelgenomen te laten optreden als gids of verslaggever voor de leerlingen die niet aan die excursie hadden kunnen deelnemen.

Dankzij dit project nam een leerkracht uit Frankrijk, die samen met mij aan een eTwinning-project wilde werken, contact met me op. Ik ging met veel plezier op zijn uitnodiging in, en inmiddels werken we alweer vier jaar samen aan eTwinning-projecten. Later voegden zich ook een Italiaanse en een Roemeense leerkracht bij ons en sindsdien genieten we van een geweldig partnerschap, waarin we samenwerken en materialen uitwisselen en delen. Hierbij zijn niet alleen de leerlingen maar ook de leerkrachten betrokken. Ik hoop dat deze samenwerking nog vele jaren mag blijven bestaan.

▲

Lessen waarvoor geput is uit eigen ervaring: **Alessandra** en **Laurence** geven samen enkele adviezen voor de eerste stappen binnen eTwinning. Gaat het soms wat lastig, nou ja, geef het dan toch een kans – wie weet liggen er wel fantastische gebeurtenissen in het verschiet! eTwinning is in al zijn aspecten positief en productief, maar online-samenwerking kan wat problemen met zich meebrengen waarvan we ons bewust moeten zijn:

▼

Alessandra Cannelli

School	IC Via Baccano
Stad	Rome
Land	Italië

en **Laurence Altibelli**

School	Lycée Jules Verne
Stad	Limours-en-Hurepoix
Land	Frankrijk

1. **LEER ELKAAR KENNEN:** hhet is belangrijk om vóór de start van een project een persoonlijke relatie met uw partners op te bouwen, zodat u zich niet alleen uit verplichting verbonden voelt.
2. **DENK ERAAN OM ALTIJD EEN ANTWOORD TE STUREN,** want helaas gebeurt het maar al te vaak dat we geen reactie krijgen daar kunnen we niets tegen doen.
3. **ONTWIKKEL GEVOEL VOOR COMMUNICATIE:** Als een partner tijdens het kennismakingsproces te lang op zijn of haar antwoord laat wachten, zal dat waarschijnlijk ook gebeuren binnen een partnerschap.
4. **TOON BEGRIP VOOR VERSCHILLEN IN ELKAARS ROOSTER EN CULTUUR,** stel vragen en geef uitleg voordat het project van start gaat.

eTwinning-geluiden

5. **Stel een gedetailleerde planning op voor de projectactiviteiten en deadlines, en maak een taakverdeling - voor het uitwisselen van grafieken, ontwerpen, tekst-documenten etc....**
6. **PLAN IN WANNEER U AAN HET PROJECT EN AAN OPDRACHTEN GAAT WERKEN**, hoe vaak u het computerlokaal denkt te gebruiken, op welke dagen... dit vergemakkelijkt het werkproces en zorgt voor regelmatige interactie tussen uw leerlingen.
7. **TEST UW ICT-APPARATUUR ZONDER UW LEERLINGEN**; als u bijvoorbeeld een chat-sessie wilt houden, probeer dat dan van tevoren uit om te controleren of de server van uw school geen filter of firewall gebruikt.
8. **WEES VOORBEREID OP ONVERWACHTE SITUATIES**; het kan bijvoorbeeld zijn dat u het computerlokaal hebt gereserveerd, maar dat daar toevallig net examens plaatsvinden of een formeel evenement wordt gehouden...
9. **WEES BEGRIPVOL, TOLERANT, STA OPEN VOOR VERANDERING EN WEES NIET TE VEELEISEND.**
10. **Hebt u eenmaal partners gevonden met wie u het goed kan vinden, laat ze dan niet glippen; wie weet worden uw eTwinning-partners wel uw Europese vrienden.**

eTwinning en Professionele Ontwikkeling

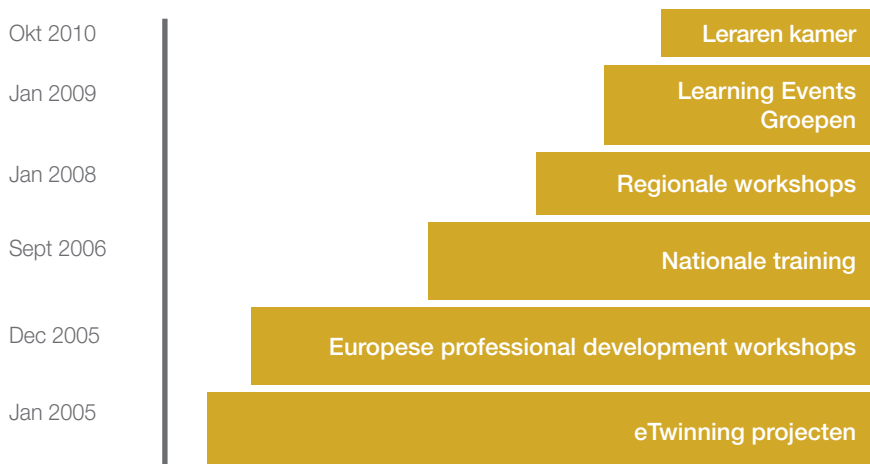
Inleiding

Anne Gilleran

Centrale Ondersteuningsdienst van eTwinning

eTwinning heeft vanaf zijn het begin ook mogelijkheden voor professionele ontwikkeling aangeboden, zowel persoonlijk van opzet als online, zoals Europese Professionele Ontwikkelingsworkshops en nationale workshops. Zoals in onderstaande grafiek te zien is, zijn deze mogelijkheden de afgelopen zes jaar sterk uitgebreid met een groeiend aantal nationale online-trainingsprogramma's en regionale workshops voor twee tot vier landen, alsmede de centraal georganiseerde Educatieve Evenementen. In 2009 maakten ruim 21.000 leerkrachten gebruik van (een van) deze mogelijkheden voor professionele ontwikkeling.

Maar zoals onze co-auteurs opmerken, zijn formele georganiseerde mogelijkheden voor professionele ontwikkeling niet de enige manier waarop leerkrachten nieuwe kennis en vaardigheden kunnen opdoen en kunnen groeien; er is immers ook nog het verschijnsel van informeel contact

en informele uitwisseling tussen leerkrachten, waarbij de ene leerkracht de ander uitlegt hoe iets werkt of hoe hij of zij iets moet aanpakken; kortom, het delen van ervaring. Sommigen doen suggesties voor thema's van toekomstige mogelijkheden voor professionele ontwikkeling. Anderen vertellen over een specifiek moment, zoals een inspirerende spreker op een conferentie of een advies dat ze van een eTwinning-collega hebben gekregen.

Dit is precies de reden waarom de eTwinning-gemeenschap zo'n rijke omgeving is voor leerkrachten die graag van gedachten willen wisselen met gelijkgestemde collega's. Eén punt komt in alle bijdragen duidelijk naar voren, namelijk het gevoel niet alleen te staan in de zoektocht naar verbeterde vaardigheden en nieuwe benaderingen. Sommige leerkrachten schreven ook over het ontwikkelen van vaardigheden en inzicht bij hun leerlingen, zeker een waardevolle achtergrond voor dit onderwerp.

We beginnen met een bijdrage van Irene Pateraki, die vertelt over de impact die zowel de PDW's als de Educatieve Evenementen op haar professionele ontwikkeling hebben gehad en hoe ze daardoor in contact is gekomen met vele mede-eTwinners.

Irene Pateraki

School	1 st Kindergarten of Palaio Psychiko
Stad	Athens
Land	Griekenland

Alhoewel reizen geen primair vraagstuk is binnen eTwinning zijn de Professionele Ontwikkelingsworkshops wel heel belangrijk, omdat je er persoonlijke contacten kunt opdoen en je eTwinning-collega's er in levenden lijve kunt ontmoeten. Ik heb zelf ook twee kleinschalige workshops bijgewoond waar nieuwe toepassingen etc. werden gepresenteerd; zo heb ik kennisgemaakt met FlashMeeting, een hulpmiddel voor het voeren van videoconferenties waar ik regelmatig gebruik van maak.

Ik ben van mening dat diepgaande discussies met collega's net zo belangrijk zijn als de presentaties, en een van onze projecten kwam zelfs uit zo'n discussie voort. Het is ook van belang om er bekendheid aan te geven.... Ik heb mijn collega's op school en in mijn woonplaats dan ook over deze mogelijkheden verteld, waarop ze zich voor een workshop aanmeldde en die ook bijwoonde. Het is belangrijk dat andere leerkrachten weten wat er tijdens deze eTwinning-evenementen allemaal gebeurt. PDW's en seminars hebben meestal een behoorlijk vol programma en na een aantal lange dagen leren en reizen ben je moe, maar zeer voldaan!

Ook Educatieve Evenementen nemen een speciale plaats in mijn eTwinning-leven in. Ik vind Educatieve Evenementen plezierige leerervaringen die leerkrachten

eTwinning-geluiden

helpen hun vaardigheden te verbeteren en andere leerkrachten te ontmoeten, hoewel het deelnemeraantal van mij wat groter had gemogen. Ik weet namelijk dat de evenementen zo populair zijn dat er binnen een paar uur al geen plaatsen meer beschikbaar zijn. Ik zet altijd een herinnering in mijn computer voor de datum waarop ik me kan inschrijven, en klik op de eTwinning-pagina dan keer op keer op 'Vernieuwen', wachtend tot de link verschijnt; spannende momenten!!

Ik heb tot nu toe aan enkele Educatieve Evenementen deelgenomen en daardoor de gelegenheid gehad om kennis te maken met vele interessante en nuttige hulpmiddelen die ik vervolgens ook toepas in mijn projecten, ik heb interessante ideeën voor activiteiten uitgewisseld en interessante mensen ontmoet. Ik beleef zo veel plezier aan de Educatieve Evenementen dat ik ze nu ook aanraad aan mijn collega's die zich voor eTwinning registreren. Dat pakt echter niet altijd even goed uit voor mijzelf: een vriendin van me meldde zich eerder aan voor een Educatief Evenement dan ik en werd uitgenodigd om aan het evenement deel te nemen, terwijl ik, die haar dit had aangeraden, geen plaats meer kon bemachtigen!

Ik vond met name het meest recente Educatieve Evenement, 'Hulpmiddelen voor eTwinning', erg interessant vanwege het feit dat onze cursusleider uiteenlopende toepassingen gebruikte om onze leesstof te presenteren, wat de cursus aantrekkelijk en interactief maakte. Als afsluiting maakte onze cursusleider een pedagogische online-gids met alle activiteiten die door de deelnemers waren voorgesteld. Ik vond dat een uitstekend idee, omdat het een erkenning is van het werk dat de leerkrachten tijdens het Educatieve Evenement hebben verzet en we de gids allemaal kunnen raadplegen als we specifieke materialen voor onze projecten zoeken.

In de volgende bijdrage vertelt Lorena Mihelač dat ook zij veel profijt had van een Professionele Ontwikkelingsworkshop in Slovenië waar ze aan deelnam. Enkele workshops voor leerkrachten die ze in het verleden had bijgewoond, hadden niet aan haar verwachtingen voldaan, maar deze workshop had ze erg nuttig gevonden.

Lorena Mihelač

School

Šolski center Novo mesto,
Srednja šola Metlika

Stad

Metlika

Land

Slovenië

In 2008 was ik voor het eerst in de gelegenheid om een eTwinning-workshop bij te wonen in Bratislava in Slowakije. Ik moet bekennen dat ik met enig scepticisme tegen deze workshop aankeek, omdat ik eerder andere workshops had bijgewoond die doelen hadden als het opdoen van nieuwe kennis, het verruimen van je blik, het ontwikkelen van een andere kijk op een bepaald onderwerp, etc. Misschien ben ik wel te ambitieus; misschien zijn mijn verwachtingen wel te hooggespannen, maar sommige workshops die ik bijwoonde, voldeden niet aan mijn verwachtingen.

De eTwinning-workshop die in Bratislava werd gehouden was echter een aangename verrassing voor me, niet alleen vanwege de goede organisatie, maar ook vanwege de inhoud ervan. Het was echt een workshop, met verschillende opdrachten, verschillende locaties en het gevoel dat aan alles wat er gebeurde een vruchtbare interactie tussen de organisatoren, de sprekers en ons als eTwinners ten grondslag lag.

Deze workshop bood me veel nieuwe inzichten. Ik zag in dat het heel belangrijk is mijn lessen te verrijken met nieuw materiaal en me daarbij voortdurend bewust te zijn van de stromingen binnen onze maatschappij, en dan met name op het gebied van het onderwijs.

Het heeft geen zin om kennis te bezitten als we niet weten hoe we die op onze leerlingen moeten overbrengen. De workshop in Bratislava was voor mij persoonlijk een fantastische ervaring en ik hoop dan ook dat leerkrachten die hun kennis en ervaring willen vergroten de mogelijkheid hebben soortgelijke workshops bij te wonen.

Maria Georgiadou ontdekte dat ze door haar deelname aan de Educatieve Evenementen van eTwinning collega's heeft ontmoet die graag discussies willen voeren en vrijelijk kennis willen delen met andere eTwinners.

Maria Georgiadou

School	6 th Gymnasium
Stad	Rhodes
Land	Griekenland

In 2006 hoorde ik dankzij een collega van eTwinning en besloot zelf ook aan het initiatief deel te nemen. Ik werkte samen met verscheidene leerkrachten uit diverse landen die ook deelnamen aan de competitie; we wonnen zelfs een nationale prijs. Maar de Educatieve Evenementen die ik dit jaar heb ontdekt, hebben nog de meeste indruk op me gemaakt! Het was een geweldige ervaring, ik leerde veel bij en bergippen als 'podcasting' en 'internethulpmiddelen' kennen geen geheimen meer voor me!

Na verscheidene Educatieve evenementen te hebben bijgewoond, sta ik er nu heel goed voor. Ik wil blijven doorleren: er zijn nog zo veel dingen te bespreken en het is geweldig om dit thuis te kunnen doen en in contact te komen met andere collega's die hun kennis willen delen! Daarnaast heb ik een videoconferentie met vier collega's tegelijk mogen meemaken en ik vond het een verbazingwekkende ervaring. Het is heel nuttig om dat ook met leerlingen te doen! Mijn volgende droom is om deel te nemen aan professionele bijeenkomsten op Europees niveau; dat zou een mijlpaal in mijn loopbaan zijn. Tot besluit wil ik graag zeggen dat ik al heel veel interessante mensen heb mogen ontmoeten, en dat allemaal dankzij eTwinning!

Anna Krzyzanowska uit Polen vertelt hoe ze gebruik heeft gemaakt van alle mogelijkheden voor Professionele Ontwikkeling binnen eTwinning en dat leerkrachten hun professionele vaardigheden in hoge mate verbeteren door hun werk aan eTwinning-projecten.

Anna Krzyżanowska

School	Przedszkole nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi
Stad	Zabrze
Land	Polen

Ik kan me eerlijk gezegd geen eTwinning voorstellen zonder Educatieve Evenementen, conferenties, workshops en PDW's! Ik hoorde van de eTwinning-wereld via ons

schoolhoofd, die aan een regionale eTwinning-conferentie had deelgenomen. Ik kwam er zelf nog meer over te weten door aan andere conferenties en persoonlijke workshops van een van de eTwinning-ambassadeurs bij te wonen.

In 2009 nam ik samen met mijn partner uit Griekenland deel aan een PDW voor leerkrachten uit het kleuteronderwijs in Warschau, Polen. Het was een fantastische gelegenheid om mensen te ontmoeten, maar ook om partners voor toekomstige samenwerking te zoeken, en zeker om meer te weten te komen over ICT-hulpmiddelen die geschikt zijn voor projecten voor het kleuteronderwijs! Onlangs woonden we het Educatieve Evenement 'Hulpmiddelen voor eTwinning' bij. De verscheidenheid aan hulpmiddelen die werd gepresenteerd, alsmede de kans om er meer over te weten te komen en ermee te oefenen, was van onschatbare waarde.

Ik heb nog lang niet alle ervaringen genoemd die we als leerkracht binnen eTwinning kunnen ondergaan. Ik grijp elke gelegenheid met beide handen aan! Pas geleden is aangekondigd dat er nu ook eTwinning-Groepen zijn – waarom zou u daar geen lid van worden?

Zijn de kinderen de enigen die profijt hebben van eTwinning-projecten? Ik ben van mening van niet. Onze leerlingen hebben het geluk op een school te zitten met creatieve leerkrachten die Europese projecten organiseren, maar ik denk dat je gerust kunt zeggen dat ook leerkrachten enorm van de hele ervaring profiteren.

In de volgende bijdrage vertelt Eva Luptáková uit Slowakije hoeveel profijt ze in professioneel opzicht heeft gehad van twee verschillende soorten mogelijkheden voor professionele ontwikkeling van eTwinning, te weten een Educatief Evenement en een Professionele Ontwikkelingsworkshop.

Eva Luptáková

School	Stredná odborná škola
Stad	Nové Mesto nad Váhom
Land	Slowakije

Een evenement dat ik tot een van de beste leerzame ervaringen reken die ik tot nu toe heb meegemaakt, was een Educatief Evenement dat ik in april 2010 bijwoonde. Het evenement droeg de titel 'Hulpmiddelen voor eTwinning' en werd verzorgd door Ioanna Komninou uit Griekenland. Ik trof op mijn eTwinning-Bureaublad een uitnodiging aan om aan dit evenement deel te nemen. Ik verwachtte dat het me de

eTwinning-geluiden

benodigde informatie en hulpmiddelen zou aanreiken om mijn eTwinning-projecten op succesvolle wijze uit te voeren.

Tijdens de cursus werden de nieuwe pedagogische theorieën besproken die bijdroegen aan de ontwikkeling van interactieve projecten, evenals de hulpmiddelen die op een positieve manier konden bijdragen aan de pedagogische vernieuwing van projecten. De doelstellingen waren helder geformuleerd, het studiemateriaal van de training was webgebaseerd, de deelnemers maakten interessante inhoud en er was ruimte voor reflectie, zodat de deelnemers hun ideeën konden opschrijven en met anderen konden bespreken. De cursusleider maakte gebruik van hulpmiddelen die door zowel ICT-experts als minder ervaren ICT-gebruikers konden worden gebruikt, waardoor gebruikers op elk vaardigheidsniveau ermee aan de slag konden. Voor degenen die graag meer over hulpmiddelen wilden weten, verzorgde Maria Tentzeraki, ICT-expert en pedagogisch deskundige aan het Pedagogisch Instituut van Sydney, Australië, een presentatie over interactieve hulpmiddelen voor eTwinning-projecten in WiZiQ – een omgeving waar je online kunt lesgeven en leren.

Ik heb tijdens het evenement deelgenomen aan zeer uitdagend online-teamwork. Ik werkte daarvoor samen met mensen die ik nog niet eerder had ontmoet. We moesten groepjes vormen aan de hand van de leeftijdsgroepen van onze leerlingen, een gemeenschappelijk onderwerp kiezen, een projectplan opstellen, hulpmiddelen kiezen om de samenwerking en interactie te stimuleren, en aangeven in welke fase we die zouden gebruiken. 'Mijn' team maakte een website over milieuvraagstukken*, waarop we al ons gemeenschappelijke werk presenteerden.

Dankzij dit evenement kreeg ik een beter inzicht in het perspectief van de leerling en kan ik de lessen voor mijn eigen leerlingen nog beter voorbereiden!

Een andere interessante ervaring was mijn deelname aan de PDW 'Mobiele technologie'. Het kerndoel van deze PDW was om leerkrachten in staat te stellen mobiele technologie te gebruiken in hun lessen en zelf mediaproducten te gaan maken in plaats van andere media te volgen. De deelnemers leerden hoe ze mobiele technologie konden toepassen op de vakgebieden Milieu, Cultuurhistorisch Erfgoed, Natuurlijk Erfgoed en Talenonderwijs. Ik nam zelf deel aan Workshop IV, verzorgd door Adelina Moura, een taalleerkracht uit Portugal, over mobiele technologie en Web 2.0-hulpmiddelen. We bespraken het verrijken van onderwijsactiviteiten met behulp van mobiele apparatuur, de impact van Web 2.0-technologie op mobiliteit, bouwden onze eigen mobiele websites, werkten samen volgens de 'Digital Narrative'-methode en zetten tot slot een eTwinning-project op (het project van mijn team heette Let's Share).

Ik ben het met Adelina Moura eens dat door mobiele technologie ondersteund e-leren een pedagogisch model in opkomst is, waarvoor nieuwe onderwijs- en leervormen nodig zijn. Ik hoop van harte dat ik de ideeën uit de workshop onder de leerkrachten van Slowakije kan helpen verspreiden, en ze kan toepassen in de eTwinning-projectactiviteiten van mijn leerlingen en collega's.

* <http://eTwinninglabtools.spaces.live.com/>

▲
Leerkracht van kinderen met speciale behoeften Christine Kladnik vertelt over de positieve effecten die eTwinning heeft op het leren van vreemde talen, waarbij zowel leerkrachten als leerlingen door hun gezamenlijke inspanningen meer zelfvertrouwen en inzicht krijgen.
▼

Christine Kladnik

School	Schule Rogatsboden Special School
Stad	Purgstall
Land	Oostenrijk

Ik heb ontdekt dat eTwinning mogelijkheden biedt om het leerproces van kinderen te bevorderen, met name op het gebied van intercultureel onderwijs en talenonderwijs. Het is echter ook belangrijk om op te merken dat niet alleen de kinderen er wat van opsteken! Mijn deelname aan projecten, workshops en jaarlijkse conferenties heeft mijn eigen taalvaardigheid aanzienlijk bevorderd. In eerste instantie was het echt een uitdaging om in het Engels of Frans te communiceren, Engelstalige rapporten te lezen of verzoeken op het stellen in het Engels; nu gaat dat allemaal veel soepeler. Daarbij is het ook voor volwassenen erg leuk om een liedje als 'Vader Jacob' in 20 verschillende talen te ontdekken.

Er kan ook gesteld worden dat intercultureel onderwijs niet beperkt is tot de kinderen. Leerkrachten leren van elkaar, verwerven inzicht in culturele verschillen en ontdekken dat zij in feite veel meer met elkaar gemeen hebben dan er elementen zijn die hen van elkaar onderscheiden! Op taalkundig gebied is er de uitdaging van het nauwkeurig beschrijven van een

project voor deelname aan een nationale of Europese competitie, en de evaluatie van de projecten. Het is al niet eenvoudig om dit in je eigen taal te doen, en het is soms dan ook best lastig om dit helemaal in het Engels te doen. Een grote stap voorwaarts in het proces van een leven lang leren!

Vóór de komst van eTwinning stonden taalcursussen centraal in de bevordering van vaardigheden bij kinderen met zeer speciale behoeften. Spraak en communicatie is een van de belangrijkste vaardigheden die we in het dagelijks schoolleven van onze speciale leerlingen proberen te ondersteunen. Vaak 'spreken' ze vanwege hun beperkingen zelfs hun eigen taal niet, maar communiceren ze met hun gezicht, handen en stem. Net als

eTwinning-geluiden

hun projectpartners in de partnerlanden. Samen gebruiken ze dezelfde vaardigheden om te communiceren, en ze begrijpen elkaar! Het onderwijzen van vreemde talen aan onze leerlingen met speciale behoeften maakt geen deel uit van het beleid van onze school en tot een paar jaar geleden was het ook bij niemand opgekomen om dat te doen.

Toen we met eTwinning aan de slag gingen, ontdekten we dat onze leerlingen opgetogen waren als ze woorden in vreemde talen hoorden, gebruikten en begrepen. Ze vinden het heerlijk om te zingen en krijgen het verjaardagslied 'Happy Birthday to You' in het Engels, of 'Vader Jacob' in vele verschillende talen te horen. Ze ontwikkelen hun taalgevoel en maken plezier door allerlei talen op hun eigen speciale manier te gebruiken!

De impulsen die eTwinning gaf, werkten motiverend voor zowel pedagogen en leerkrachten als de kinderen zelf; de impulsen initiëren een volledig natuurlijk leerproces, prikkelen de nieuwsgierigheid van de kinderen en versterken het gevoel van eigenwaarde en vergroten het zelfvertrouwen, niet alleen bij de kinderen, maar ook bij de leerkrachten.

We besluiten dit hoofdstuk met de bijdrage van **Helena Sedoura**, die beschrijft op welke manier de mogelijkheden voor Professionele Ontwikkeling van eTwinning taalleerkrachten zouden kunnen helpen zich op zowel de culturele als de taalkundige elementen van hun werk in de klas te richten. Vervolgens bespreekt ze de uitdaging met betrekking tot de manier waarop het huidige eTwinning-platform leerlingen zou kunnen helpen hun werkzaamheden en voortgang op een interactieve manier te plannen, controleren en evalueren.

Helena Serdoura

School

**Agrupamento de Escolas de Eiriz, Ancede /
Escola Básica 2,3 de Ancede, Eiriz**

Stad

Ancede

Land

Portugal

Mijn bijdrage heeft ten doel de manieren te onderzoeken waarop de mogelijkheden voor professionele ontwikkeling van eTwinning oplossingen zouden kunnen bieden voor een aantal uitdagingen waarvoor taalleerkrachten zich tegenwoordig gesteld zien.

Tot voor kort stond het onderwijs van vreemde talen in het teken van taalbeheersing; cultuur en het oefenen van de taalvaardigheid was een 'vijfde vaardigheid', veelal gebaseerd op nationale stereotypen.

* C. Kramsch, Context and Culture in Language Teaching. Oxford: Oxford University Press, 1993.

Maar de tijden zijn veranderd; het is heel normaal geworden om de toenemende mobiliteit van de wereldbevolking en het feit dat technologie een virtuele mobiliteit onder mensen heeft gestimuleerd aan te wijzen als enkele van de oorzaken van het ontstaan van nieuwe uitdagingen in het onderwijs. Het Europese beleid^{**} op het gebied van het taalonderwijs voorzagt in een alternatieve visie om antwoorden te vinden op de onzekerheden en uitdagingen waar taalleerkrachten mee te maken hebben.

Toen ik met eTwinning aan de slag ging, besepte ik al gauw dat de benadering vanuit de moedertaalspreker niet langer volstond voor alle interculturele en taalkundige dimensies waarin we wonen en werken. Onderzoekers als Byram stelden dat leerkrachten hun leerlingen en toekomstige wereldburgers moeten begeleiden bij het ontwikkelen van de benodigde vaardigheden om interculturele sprekers^{***} te worden, zodat zij met anderen kunnen samenwerken in een ware taalkundige en culturele smeltkroes, diversiteit en verschillen respecteren en bijdragen aan een meer democratische visie op het kader waarin zij leven. Tegelijkertijd ben ik vanuit mijn persoonlijke en professionele ervaring van mening dat je door kennis te maken met andere talen en culturen meer inzicht krijgt in de eigen identiteit en plaats in de samenleving. eTwinning heeft tevens bewezen een belangrijk hulpmiddel te zijn dat leerkrachten authentieke en betekenisvolle cultureel-taalkundige situaties in de klas kan bieden, zolang zij zich bewust zijn van de volledige omvang ervan.

Ik ben van mening dat taalonderwijs veel verder gaat dan alleen het oefenen van vaardigheden, en ik vind het dan ook uitgesproken belangrijk dat de trainingsprogramma's van eTwinning in het kader van professionele ontwikkeling zich richten op het aanbieden van manieren waarop leerkrachten de interculturele dimensie binnen het eTwinning-programma verder kunnen verkennen. Volgens Byram introduceert deze dimensie een nieuw model van de Europese leerkracht; bovenstaande prioriteiten kunnen en moeten nader worden bekeken, evenals de noodzaak om Europese leerkrachten te betrekken bij educatieve waarden, onderwijs op het gebied van ethiek en politiek, en de promotie van democratische waarden... met andere woorden, het eTwinning-programma kan en moet een instrument worden dat een belangrijke rol speelt in de vorming van tolerante burgers en een betere wereld!

Na de eTwinning-conferentie van 2009 in Praag bleef er iets in mijn hoofd rondzingen... Men was het erover eens dat eTwinning de leerlingen een authentieke leeromgeving biedt en hen op een betekenisvolle manier helpt te leren, maar er werd ook opgemerkt dat de bemiddelings- en samenwerkingswerkzaamheden op het platform grotendeels door de leerkrachten voor hun rekening werd genomen en niet door de leerlingen.

Met dit gegeven in gedachten borrelden er verscheidene pedagogische vragen bij me op, die zich naar mijn idee goed lenen voor verdere reflectie en analyse in het kader van de mogelijkheden voor professionele ontwikkeling van eTwinning:

^{**} Gemeenschappelijk Europees referentiekader voor talen, 2001, en anderen.

^{***} Interculturele spreker: iemand die zich over grenzen heen kan bewegen en kan bemiddelen tussen twee of meerdere identiteiten; die vaardigheden kan ontwikkelen als culturele bemiddelaar tussen verschillende manieren om de wereld waar te nemen en te interpreteren (M. Byram, *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence, Multilingual Matters*, 1997).

eTwinning-geluiden

Op welke manier kan het platform de bijdragen aan de ontwikkeling van de competentie ‘Leren leren’**** van de leerlingen teneinde:

- het bewustzijn van de leerlingen op het gebied van het leer- en onderwijsproces waar zij aan deelnemen te vergroten?
- de leerlingen aan te moedigen te reflecteren op hun leerproces en het te delen met andere interculturele sprekers?
- de verantwoordelijkheid van de leerlingen voor hun eigen leerproces te vergroten door middel van zelfregulering en zelfevaluatie?

Volgens Holec***** is autonomie het vermogen ‘de controle over het eigen leerproces te nemen, en de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor alle besluiten met betrekking tot:

- het bepalen van de doelstellingen;
- het beschrijven van de inhoud en voortgang;
- het selecteren van de toe te passen methoden en technieken;
- het controleren van het leerproces;
- het evalueren van het leerproces.’

In feite bestaat een groot deel van het werk dat op het platform te zien is uit de resultaten die door de partnerscholen, hun leerlingen en leerkrachten zijn behaald, maar is er binnen het platform geen ruimte om de leerlingen te helpen hun werkzaamheden en voortgang op een interactieve manier te plannen, controleren en evalueren.

De uitdaging die hier wat mij betreft uit voortvloeit, is de vraag hoe dit gebruiksvriendelijke platform kan uitgroeien tot een hulpmiddel aan de hand waarvan leerlingen een ‘autodidactisch leerproces’ kunnen ontwikkelen, zodat het eTwinning-uitgangspunt van de leerlinggerichte aanpak bekrachtigd wordt?

**** Kerncompetenties voor een leven lang leren: ‘leren leren’ is gerelateerd aan leren, het vermogen om zelfstandig vooruitgang te boeken met het eigen leerproces en dit te organiseren, hetzij individueel, hetzij in groepen, overeenkomstig de eigen behoeften, en zich daarbij bewust te zijn van de beschikbare methoden en mogelijkheden.

Zie: http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_en.htm

***** H. Holec, *Autonomy and Foreign Language Learning*, Straatsburg: Raad van Europa, 1979.

eTwinning biedt een schat aan mogelijkheden voor Professionele Ontwikkeling. Wat zijn de gouden regels voor dit facet van eTwinning? Ze zijn heel eenvoudig:

- Houd alle nieuwsberichten en mogelijkheden voor professionele ontwikkeling voor uw land bij op uw nationale eTwinning-portaal. Bezoek het portaal regelmatig.
- Meld u elke dag aan op uw Bureaublad. Hier verschijnen de links om u aan te melden voor de Educatieve Evenementen. Aarzel niet en meld u meteen aan: de evenementen zitten snel vol.

eTwinning: de persoonlijke impact

Inleiding

Donatella Nucci

Centrale Ondersteuningsdienst van eTwinning

Er is geen twijfel over mogelijk, leerkrachten beleven veel plezier aan het werken met eTwinning; sommigen waarschuwen zelfs voor het 'gevaar' 'verslaafd' te raken. Ze vertellen in opvallend hartelijke bewoordingen over hun persoonlijke ervaringen en verbinden uiterst positieve gevoelens en herinneringen aan eTwinning, vooral met betrekking tot degenen die ze hebben ontmoet en met wie ze hebben samengewerkt en met wie ze soms ook op persoonlijk vlak een nauwe band hebben. Dat wil overigens niet zeggen dat ze terughoudend zijn met verhalen over de problemen en obstakels die ze onderweg zijn tegengekomen; het plezier komt voor een deel juist voort uit het feit dat het hen gelukt is iets te doen wat zo gemakkelijk nog niet was.

De eTwinning-ervaring vanuit het perspectief van persoonlijke ontwikkeling was voor hen een echte mijlpaal, die eTwinning zelf bijna overtreft. Ze hebben zich allemaal voor de uitdaging gesteld iets nieuws te ondernemen en te proberen nieuwe vaardigheden te verwerven. Sommige leerkrachten waagden de sprong en gebruikten een hen onbekende vreemde taal; anderen probeerden zich de grondbeginselen van ICT eigen te maken; weer anderen stelden zich de vraag hoe ze op een andere manier zouden kunnen lesgeven. De leerkrachten realiseerden zich al snel dat andere collega's in hetzelfde schuitje zaten en dat ze allemaal met hetzelfde probleem werden geconfronteerd, namelijk hoe ze hun onderwijsmethode moesten aanpassen aan een veranderende wereld. Door zichzelf op de proef te stellen en moeilijkheden te overwinnen, kreeg hun zelfvertrouwen een stimulans, waardoor ze in veel gevallen aan nieuwe avonturen konden beginnen die hun persoonlijke en professionele ontwikkeling nog verder zullen bevorderen.

Er wordt wel eens gezegd dat leerkrachten het grootste deel van de tijd alleen werken, achter gesloten deuren, en dat niet veel mensen het geweldige werk te zien krijgen dat ze in de klas verrichten. Leerkrachten die deelnemen aan eTwinning zijn het daarmee eens, maar geven aan dat hun werk in eTwinning daarentegen niet onopgemerkt bleef, een feit dat bovendien resulteerde in een grotere zichtbaarheid van hun school wanneer zij door eTwinning een kwaliteitslabel of prijs kregen toegekend. Sommige leerkrachten vertellen over de erkenning die zij krijgen van hun collega's, hun schoolhoofd en ouders. Sommigen hebben binnen hun school nieuwe verantwoordelijkheden op zich genomen als coördinator van internationalisering of als mentor voor andere collega's; anderen kregen erkenning binnen de eTwinning-gemeenschap en werden eTwinning-ambassadeurs in hun eigen land.

Een van de problemen waar leerkrachten, niet alleen in Europa maar overal ter wereld, tegenwoordig mee worstelen, is de bemoeilijkte communicatie met hun leerlingen; scholen zijn de afgelopen jaren steeds verder af komen te staan van de belevingswereld van jongeren buiten de school en de manieren waarop zij door middel van digitale technologie met hun vrienden communiceren. Voor de meeste leerkrachten vormde eTwinning een middel om de communicatie met hun leerlingen te herstellen, doordat het hen een leermethode aanreikte die hun leerlingen aansprak en die, en dat is nog het belangrijkste van alles, zeer effectief bleek te zijn. Het gemotiveerd en geïnteresseerd zien leren van hun leerlingen gaf de leerkrachten misschien nog wel de meeste voldoening.

De eerste bijdrage van dit hoofdstuk is geschreven door **Michael Purves**, een leerkracht uit Schotland. Hij heeft binnen eTwinning veel persoonlijke blijken van erkenning gekregen, maar het meest plezierige aspect was voor hem het vinden van, om met zijn woorden te spreken, 'gelijkgestemde leerkrachten' die in sommige gevallen heel goede vrienden zijn geworden.

Michael Purves

School	Yester Primary School
Stad	East Lothian Scotland
Land	Verenigd Koninkrijk

Ik ben al 15 jaar werkzaam als leerkracht, en hetgeen dat in al die tijd verreweg de grootste invloed op mijn onderwijsmethode heeft gehad, is mijn deelname aan eTwinning. Waarom?

Toen ik eTwinning in mei 2007 ontdekte, bevonden zich ongeveer 28.000 geregistreerde leden op het portaal. Ik ontdekte dat ik meteen contact kon leggen met gelijkgestemde leerkrachten, die hun leerlingen uit heel Europa wilden samenbrengen op een manier die eenvoudiger was dan ik me ooit had kunnen voorstellen. Het aangaan van een partnerschap was een koud kunstje – stuur een aantal potentiële partners een voorstel, en wacht hun (meestal zeer snelle) reactie af! Deze simpele manier van mensen samenbrengen op zichzelf gaf me al een mate van zelfvertrouwen die ik nooit achter mezelf had gezocht! Het kennismaken met de werkwijze, cultuur en wensen van anderen is een effectieve manier om je eigen werk- en leermethoden te verrijken – en dat geldt voor zowel de leerlingen – als de leerkrachten! Door de aanmoedigingen en ondersteuning van de zeer ervaren en vakkundige medewerkers van de NSS en CSS kunnen de leerkrachten erop vertrouwen dat zij deel uitmaken van een betrokken en vooruitstrevend netwerk. Door de erkenning die ze voor hun werk krijgen, voelen leerkrachten en leerlingen zich gewaardeerd; bovendien worden op deze manier verdere ideeën om voort te bouwen op eerder werk aangemoedigd.

In mijn geval maakte ik kennis met een zich voortdurend uitbreidend netwerk van uitmuntende individuele leerkrachten uit alle eTwinning-landen; ik werkte met hen

eTwinning-geluiden

samen en velen van hen zijn daarnaast ook goede persoonlijke vrienden geworden. Ik heb bij mijn deelname aan eTwinning-projecten altijd de volgende filosofie gevolgd – leerkrachten zijn allen zeer vakkundige personen, maar velen beschikken over verschillende vaardigheden – en dus is het belangrijk om te proberen deze vaardigheden bij elk project dat je opzet te cultiveren.

Een van mijn huidige projecten, Schoolovision, is een duidelijke illustratie van dit idee. Voor dit project, dat ik wilde uitvoeren volgens de opzet van het Eurovisie Songfestival, zocht ik uit alle eTwinning-landen één partner uit het basisonderwijs. Het vinden van zo'n 30 partners bleek feitelijk verrassend gemakkelijk te zijn, aangezien het onderwerp van het songfestival velen enorm aansprak. De benodigde vaardigheden waren voor veel partners aanvankelijk echter een behoorlijke uitdaging.

Tijdens de ontwikkeling van ons project kwamen we tot de ontdekking dat de partners beschikten over ons ongekende fantastische vaardigheden. De Duitse partner bezat bijvoorbeeld geweldige vaardigheden op het gebied van videobewerking, die hij dan ook gebruikte om filmpjes te maken waar het hele team (leerlingen en leerkrachten) van kon genieten. De Poolse partner beschikte over magnifieke grafische vaardigheden en heeft het ontwerp overgenomen van de afbeeldingen die we voor header van de blog gebruiken. Door gebruik te maken van de (soms sluimerende) vaardigheden van je team kun je betere resultaten bereiken dan je zelf ooit had verwacht, en kun je de tijd die voor het project beschikbaar is optimaal benutten. Het is in ieder geval al-

tijd mijn ervaring geweest dat anderen met plezier bereid waren om te helpen als we krap in de tijd zaten.

Het netwerken heeft me een nieuw gevoel van zelfvertrouwen gegeven, waardoor ik nu dingen doe die ik vroeger nooit voor mogelijk zou hebben gehouden: als iemand me 3 of 4 jaar geleden had verteld dat ik een project met meer dan 30 verschillende partners zou gaan bedenken en coördineren, en in het kader van

dat project met al die partners zou gaan samenwerken, had ik hem voor gek verklaard. Maar met eTwinning is het niet alleen mogelijk – het is ook nog eens heel eenvoudig!

De voordelen voor leerkrachten zijn tweeledig: je krijgt niet alleen voortdurend nieuwe ideeën voor de manier waarop je je eigen lessen plant en uitvoert, je ontwikkelt ook een nauwe band met je eTwinning-partners; een band die is ontstaan door PDW's of jaarlijkse conferenties, of door persoonlijke bezoeken om je nieuwe vrienden op te zoeken; een band die leidt tot bezoeken aan elkaar en zelfs tot nieuwe vriendschappen tussen gezinnen. Deze zomer (2010) ga ik, wanneer ik met mijn gezin op vakantie ga, leerkrachten bezoeken in Denemarken, Zweden, Finland en Duitsland – en dat allemaal in één vakantie! Wat een ervaring! Lang leve eTwinning!

▲
Alessandra is een doorgewinterde eTwinner en heel enthousiast over haar beroep. Ze vertelt hoe eTwinning leerkrachten de mogelijkheid biedt om hun professionele vaardigheden de 21e eeuw in te loodsen.
▼

Alessandra Rebecchi

School	Istituto Tecnico “Aldini Valeriani”
Stad	Bologna
Land	Italië

Ik ben al bijna twintig jaar werkzaam als leerkracht en lesgeven is in die tijd een onlosmakelijk deel van mijn leven gaan vormen. Ik ben van mening dat lesgeven een verrijkende ontdekkingsreis is, zowel voor ons als voor onze leerlingen. Tijdens mijn loopbaan als leerkracht zag ik de ICT-revolutie voortschrijden van fax naar e-mail, en van portalen voor computerfanaten tot: eTwinning. Volgens mij hebben deze veranderingen, in combinatie met mijn leergierigheid, mijn onderwijsmethoden betoverd en ze met name verbeterd met betrekking tot het motiveren van leerlingen.

Het is geweldig om de gelegenheid te hebben om alle mogelijkheden die eTwinning biedt uit te proberen en te delen, en het is een uitmuntend model voor het overbrengen van 21e-eeuwse kennis: het aanmoedigen van jongeren om contact te leggen met jongeren uit het buitenland om hun vaardigheden op het gebied van burgerschap en het leerplan te bevorderen. Mijn leerlingen nemen altijd graag aan Europese projecten deel en zijn enthousiast over het leren met behulp van eTwinning; ze vinden het plezierig om actief deel uit te maken van een gedeelde gemeenschap, die hun leerproces tot leven brengt en die successen oplevert, hen een doel voor hun werk geeft en hen nieuwe mogelijkheden voor interactie met behulp van de huidige technologie biedt.

Dankzij eTwinning en gezamenlijke Comenius-acties ging er een hele nieuwe wereld voor me open, nam ik deel aan internationale workshops, vroeg ik subsidie aan om met collega's op mijn eTwinning-partnerschool in Oostenrijk en het Verenigd Koninkrijk te kunnen meelopen, ontwikkelde ik materiaal voor het leerplan, is aan mij het Europees Kwaliteitslabel toegekend voor het project 'BoLeCom CLIL', nam ik deel aan verscheidene projecten, heeft de school waar ik lesgeef een grotere zichtbaarheid gekregen, en heb ik sceptische collega's overtuigd om ook mee te doen.

Een tip? Deel uw passie voor hetgeen u doet en stap in de leertrein. Hij gaat steeds sneller en heeft geen eindstation.

eTwinning-geluiden

Ga dus net als Harry Potter naar Perron 9¾ en laat het magische avontuur maar beginnen!

Carlos is schoolhoofd in Portugal. Hij vertelt hoe hij op zijn school de verantwoordelijkheid had voor de promotie en coördinatie van Comenius-activiteiten, waaronder eTwinning, en wat er gebeurde toen hij zijn partners bezocht.

Carlos Trincão

School	Templários Primary School
Stad	Tomar
Land	Portugal

Mijn eerste eTwinning-project werd opgezet in het kader van een Comenius-schoolpartnerschap, wat betekende dat de projecten twee jaar lang naar één doel toewerkten. Desondanks zorgden hun afzonderlijke eigenschappen voor verschillende benaderingen: het Comenius-schoolpartnerschap voorzag in specifieke doelen en activiteiten die geschikt waren voor werk 'binnen' de school, terwijl in het geval van eTwinning de resultaten onmiddellijk door alle partners werden gedeeld en zij met elkaar communiceerden over het werk dat werd geproduceerd.

eTwinning werd de permanente schakel voor het bespreken van wekelijkse activiteiten. Als schoolhoofd heb ik niet direct de verantwoordelijkheid over een klas, maar mijn rol in het coördineren en organiseren van activiteiten in het kader van Comenius-partnerschappen en eTwinning op onze school heeft in de afgelopen twee jaar tijdens de maandelijkse pedagogische bijeenkomsten van onze leerkrachten een debat aangewakkerd over het op regelmatige basis aangaan van internationale schoolverbintenissen.

De leerlingen waren zich er terdege van bewust dat ze samenwerkten met medeleerlingen uit het buitenland: ze voerden dansen voor hen op, maakten tekeningen, schreven legenden en maakten zelfs een opname in het plaatselijke radiostation voor hen. Toen de droom om af te reizen naar scholen in Ierland en Frankrijk eindelijk werkelijkheid werd, gebruikte ik alle ervaring die ik in de loop der tijd met internationale projecten had opgedaan en alle kennis van de partnerscholen die ik had verzameld om de lessen die ik zou gaan geven samen te stellen (6 lessen in één week in Frankrijk en 10 lessen in twee weken in Ierland).

Mijn school wist dat ik de vertegenwoordiger van onze school in het buitenland was. En ik wist dat het vanwege culturele en sociale 'nuances' niet hetzelfde zou zijn om

een Portugese leerkracht in Portugal of een leerkracht in het buitenland te zijn. Men moet huilen met de wolven in het bos. Maar ik heb het overleefd!

Wat hieruit is voortgekomen voor mijn school? Volgend jaar gaat voor alle klassen een nieuw project van start.

eTwinning is een pad dat leidt tot projecten, maar in veel gevallen ook een pad dat leidt tot vriendschap. Sari vertelt hoe ze als leerkracht persoonlijke voldoening putte uit haar deelname aan eTwinning en er bovendien goede vrienden aan overhield.

Sari Auramo

School	Ohkolan koulu
Stad	Mäntsälä
Land	Finnland

Ik wil graag beginnen met een boodschap te citeren; deze stond op een kaart die ik kreeg van Natsuki, een geweldige leerkracht uit Japan die eerder dit jaar drie maanden op mijn school werkte:

‘Je internationale lessen waren een grote verrassing voor me.... nu gebruik ik jouw lessen als voorbeeld voor mijn eigen onderwijs. Ik blijf Engels leren en wil deze vaardigheden op een dag inzetten voor mijn leerlingen, net als jij. Ik heb zo veel van je geleerd...’

Ik ben heel blij dat ik Natsuki een verscheidenheid aan eTwinning-projecten en werkwijzen voor het samenwerken met mijn leerlingen kon laten zien. Ze was er duidelijk van onder de indruk. Mijn leerlingen gloeiden ook van trots toen ze zo veel lovende woorden te horen kregen van iemand die van zo ver weg kwam. Ik werk op een kleine school op het platteland en mijn leerlingen ontmoeten in het dagelijks leven dan ook nagenoeg geen mensen uit andere landen. Maar dankzij eTwinning hebben ze nu een hele club vrienden uit heel Europa. Mijn leerlingen uit groep 6 waren duidelijk extravert tegenover onze Japanse gast dan de leerlingen uit groep 7! Vooral het project ‘Let’s talk and learn English’ heeft hun vaardigheden om in het Engels over koetjes en kalfjes te praten aanzienlijk bevorderd. Het is fantastisch om ze die vaardigheden te zien toepassen!

Ik heb altijd graag nieuwe dingen uitgeprobeerd en dat was toen ik me in 2005 aanmeldde voor eTwinning niet anders. Ik maakt me vertrouwd met het platform en vond mijn eerste partner al een paar uur nadat ik een bericht op het forum van het Bureaublad had geplaatst. Ik had het geluk tijdens mijn eerste project samen te werken met een ervaren eTwinning-leerkracht uit Griekenland en heb sindsdien veel nieuwe contacten op-

eTwinning-geluiden

gedaan en veel van hen zelfs persoonlijk ontmoet. Sommige projecten waar ik aan heb gewerkt, waren kleinschalig en de pedagogische doelstellingen bestonden daarbij soms simpelweg uit: 'laten we elkaar beter leren kennen en daar plezier bij hebben!' De langere projecten werden zorgvuldiger gepland. Hoe meer ervaring ik krijg als eTwinning-leerkracht, hoe meer ik erop gespist ben dat mijn projecten aansluiten bij het leerplan.

Persoonlijk stel ik de relaties die ik heb opgebouwd met leerkrachten en andere eTwinning-deelnemers uit andere landen enorm op prijs. Wat een genot om ideeën en ervaringen te kunnen uitwisselen met iemand met wie je zo veel gemeen hebt (in elk geval ten minste eTwinning), maar van wie je ook nieuwe dingen kunt leren. Ik heb heel wat vrienden gemaakt en sommigen van hen ook buiten eTwinning ontmoet. Wie had bijvoorbeeld kunnen denken dat ik met Mary, mijn allereerste projectpartner ('Blue-White friends'), bij 42 °C de Acropolis zou beklimmen en later die avond met een groep Griekse eTwinning-ambassadeurs in een restaurantje in de haven van Athene zou zitten? Of dat Elena, die ik in Praag ontmoette, mijn man en mij zou uitnodigen om haar te komen opzoeken in haar prachtige huis nabij Thessaloniki. Wat een gezellige avond hebben we toen met elkaar gehad! Of dat ik met Ulrike, die ik een kwartier voor aanvang voor het eerst ontmoette, een presentatie zou houden over ons project (Fingerm-the fish) voor een grote groep in Duitsland! En Michael (A Snapshot of Europe) komt deze zomer tijdens een trektocht met zijn gezin door Finland even bij ons aan voor een kopje koffie. En dan zijn er nog de leuke Skype-gesprekken met Ole-Flemming (A Snapshot of Europe en Let's talk and learn English)...eTwinning heeft een heleboel geweldige mensen in mijn persoonlijke leven gebracht!

Deze boodschap ontvingen we ook van Fani uit Griekenland, die alle Europese leerkrachten aanspoort om ook deel te nemen.

Fani Smixioti

School	5 th Gymnasio Trikalon
Stad	Trikala
Land	Griekenland

Ik roep alle leerkrachten op om ook aan eTwinning deel te nemen!

Door mijn registratie bij eTwinning kregen mijn leerlingen en ik de kans een geweldige ervaring mee te maken, en ik wil dan ook graag enkele woorden wijden aan de impact die onze deelname aan eTwinning op ons allemaal heeft gehad. Want eTwinning heeft een enorme impact op me gehad: het hielp me nieuwe en innovatieve

onderwijsmethoden toe te passen, waarover mijn leerlingen laaiend enthousiast waren en waardoor ze echt plezier hadden in hun werk.

We (mijn leerlingen en ik) maakten vrienden in heel Europa en kregen door een Comenius-partnerschap de kans hen ook te ontmoeten. We raakten vertrouwd met ICT, en werden socialer en toleranter door met andere Europese deelnemers te communiceren. Daarnaast verbeterden we onze beheersing van de Engelse taal en leerden we spelenderwijs, omdat het leerproces door eTwinning een heel leuke ervaring werd.

Ik ben van mening dat eTwinning een uniek hulpmiddel is voor de hele onderwijsgemeenschap en dat alle Europese leerkrachten en leerlingen dat ook zelf zouden moeten ervaren. Ik weet zeker dat ze wanneer ze met dit initiatief aan de slag gaan nooit meer anders willen! Het is werkelijk fantastisch.

Justyna heeft al aan vele projecten deelgenomen. Ze vertelt hoe zij als leerkracht een stap terug doet en de verantwoordelijkheid voor het project aan haar leerlingen overdraagt. Daarnaast vertelt ze hoe belangrijk het is de steun van het schoolhoofd te hebben om de werkzaamheden succesvol te kunnen voortzetten.

Justyna Kukulka

School	Zespół Szkół Gimnazjum I SP nr 13
Stad	Zawiercie
Land	Polen

Zowel de leerlingen als de leerkrachten van onze school die aan eTwinning-projecten deelnamen hebben aan de samenwerking met hun partners uit het buitenland voor zes eTwinning-projecten veel positieve indrukken overgehouden. Ze vonden alle taken en opdrachten uitdagend en motiverend. Ik moest als leerkracht leren om hierbij een ondersteunende rol aan te nemen in plaats van een instruerende. Ik gaf hen de verantwoordelijkheid over de uitvoering van het project en het bepalen van de eindproducten ervan. Onze projecten dwingen hen om gedurende een aantal maanden projecten uit te denken, uit te voeren en er de verantwoordelijkheid voor te dragen, waardoor ze hun vaardigheden voor het plannen op langere termijn ontwikkelen. Alle projecten werden grotendeels door de leerlingen geleid en omvatten groepswerk met medeleerlingen.

Ik ontdekte dat deze benadering dermate goede prestaties van de leerlingen opleverde dat ik deze methode ook steeds meer ben gaan toepassen in mijn normale lessen. Mijn

eTwinning-geluiden

leerlingen waren erg enthousiast en zaten vol nieuwe ideeën. Ze beleefden plezier aan het chatten met hun partners en haalden veel voldoening uit het gebruiken van het Engels. De projecten resulteerden in een aanzienlijke verbetering op alle vier de vaardigheidsgebieden (lezen, schrijven, luisteren en spreken) die voorheen onbereikbaar was geweest. Bovendien verhoogden de projecten de motivatie van de leerlingen om een vreemde taal te leren en te gebruiken. Het uitvoeren van de taken en opdrachten voor het project gaf het gevoel van eigenwaarde van de leerlingen een grote stimulans. Ze brainstormden over de meest vernieuwende manieren om activiteiten uit te voeren; ze werkten in groepjes, bespraken de resultaten van het groepswork en maakten gevolgtrekkingen voor het plannen van verdere werkzaamheden. Er werden bijeenkomsten gehouden tussen leerlingen en leerkrachten om elkaar op de hoogte te houden en de projecten te evalueren. Twee keer per jaar werden opinieonderzoeken gehouden om de voortgang van de projecten te evalueren.

Een van de belangrijkste succesfactoren was de steun van ons schoolhoofd aan de projecten en de daaraan gerelateerde activiteiten, die resulteerde in een groeiende belangstelling van andere leerkrachten voor internationale projecten. Deze werd ook gewekt door de promotie van de school binnen de lokale gemeenschap en binnen Europa, de promotie van de projectwebsites op het internet, de organisatie van tentoonstellingen van de eindproducten en de prijzen die aan de diverse projecten werden toegekend.

Door het delen van ervaringen met leerkrachten uit verschillende landen kon ik daarnaast mijn onderwijsmethoden en -technieken verbeteren. En tot slot, maar dit was voor mij het belangrijkste van alles, kon ik vriendschappen opbouwen met mijn partners uit Groot-Brittannië, Tenerife, Duitsland en Portugal, en was ik in de gelegenheid twee van hen persoonlijk te ontmoeten. Onze relatie is gebaseerd op wederzijds vertrouwen en wederzijdse ondersteuning. Ik ben er vast van overtuigd dat onze samenwerking nog vele jaren zal blijven bestaan.

Het leven is niet altijd even gemakkelijk. Dat ondervond ook Maria Jesus; maar ze ondervond ook dat haar eTwinning-collega's klaar stonden om haar te helpen, ondersteunen en bemoedigen.

María Jesús Bayonas

School	IES Alfonso X El Sabio
Stad	Murcia
Land	Spanje

Aan de tijd dat ik aan eTwinning deelnam, bewaar ik zowel goede als minder goede herinneringen. Het was 2006 en ik woonde een cursus bij in het onderwijscentrum bij mij in de stad. Ik keek wat folders door en kwam en vond daartussen enkele brochures die mijn aandacht trokken. Er lag een hele berg brochures op het bureau, dus waarom spraken juist die mij aan? Wie zal het zeggen? Ik schrok er destijds voor terug om de computer te gebruiken en voelde me heel onhandig. Dit weerhield me er echter niet van om het internet op te gaan om zelf meer informatie in te winnen.

Het was altijd een grote wens van mij geweest om in contact te komen met andere leerkrachten in Europa om ervaringen uit te wisselen en samen met onze leerlingen aan gemeenschappelijke projecten te werken. Dat bleek nog niet mee te vallen, maar mijn eerste stappen in eTwinning waren bemoedigend en ze vergrootten mijn zelfvertrouwen en versterkten mijn gevoel van eigenwaarde.

Helaas werd ik ernstig ziek en moest ik mijn werkzaamheden voor het project staken. Mijn Europese eTwinning-collega's waren onzettend behulpzaam en leefden zonder mij persoonlijk te kennen erg met me mee en stuurden me e-mails om me te steunen in mijn persoonlijke strijd. Ik raak nog altijd ontroerd als ik daaraan terugdenk. Ik ben hen enorm dankbaar. Gedurende enkele jaren durfde ik geen eTwinning-projecten op te zetten. Ik was bang dat ik het project niet zou kunnen afronden, maar het leven gaat door en ik heb besloten dat ik weer actief ga deelnemen.

Het eTwinning-leven gaat niet altijd over rozen, deelnemers krijgen met vele uitdagingen te maken – de uitdagingen op technisch en taalkundig vlak, om er twee te noemen. In deze laatste bijdrage neemt Irina Vasilescu de uitdagingen die zij onderweg tegenkwam onder de loep en vertelt ze hoe ze die overwon.

Irina Vasilescu

School	School no. 195
Stad	Bucharest
Land	Roemenië

Het eTwinning-leven is soms waarachtig geen peulenschil. Er zijn obstakels die we allemaal min of meer toevallig tegenkomen, maar het overwinnen ervan is ook een deel van het avontuur. Hier zijn enekel hindernissen die ik tot nu toe op mijn pad vond.

HET ICT-MONSTER: net als veel andere eTwinners was ik een volslagen leek op dit gebied toen ik begon – alweer bijna 5 jaar geleden. Ik ben geen technisch wonder en (hoewel ik ook weer geen typische wiskundige ben die een bedenkelijke blik op een ei werpt terwijl zijn horloge staat te koken op het fornuis) alles waar knoppen, toetsenborden, pedalen, handvatten etc. aan zitten, doet mij verstijven. Voor ons eerste project moest ik vaak de hulp van mijn gezin inroepen. Toen besloten mijn gezinsleden dat ik het op eigen kracht moest proberen. Het viel niet mee om me alles zelf eigen te maken en daarnaast ook de leerlingen nog te helpen; we hadden namelijk geen leerkracht ICT op school. Toen ontdekte ik bronnen waar ik informatie uit kon putten: ICT-cursussen van Comenius en Educatieve Evenementen; mijn zelfvertrouwen groeide bij alles wat ik leerde. Ook ging ik meer reflecteren op de manier waarop ik en anderen les gaven en paste ik de nieuwe technieken en ideeën toe die het best aansloten bij de behoeften en interesses van mijn leerlingen. En ik zag in hoeveel ik nog te leren heb en vond ten slotte de moed om me in te schrijven voor een masteropleiding over ICT in het onderwijs. Ik ben uiteraard nog steeds geen expert, maar ik weet beter waar ik bepaalde informatie kan vinden en ik weet ook dat hoewel mijn eerste poging vaak mislukt, ik uiteindelijk altijd wel een oplossing vind.

PARTNERS: zij zijn belangrijker dan het idee. We hebben allemaal wel eens partners gehad die ons op enig moment teleurstelden; dat is nu eenmaal de realiteit. Het is het vervelendst als je partner verdwijnt terwijl je middenin een project zit. Dat overkwam me tijdens mijn eerste project over wiskunde. Het was het vervolg op een Comenius-

cursus over constructivisme en mijn leerlingen waren 11 jaar oud. Het was een kort project en er was geen tijd om een nieuwe partner te zoeken, en het project was bovendien gebaseerd op de concepten en ideeën uit de cursus. Gelukkig vonden mijn leerlingen de praktische wiskundeactiviteiten zo aantrekkelijk en ongebruikelijk dat ze gemotiveerd bleven en we de experimentele lessen konden afronden. Bovendien wilden de leerlingen het jaar erop deelnemen aan een nieuw project, dat een groot succes was.

BEHOUDENDE COLLEGA'S: in veel gevallen staan onze collega's niet te trappelen om samen te werken, wellicht omdat deze vorm van onderwijs nog erg nieuw is voor hen, of omdat ze zich onzeker voelen. Veel wiskundeleerkrachten (niet allemaal, natuurlijk!) vinden dat 'serieuze wiskunde' alleen door middel van pen en papier kan worden onderwezen. Het gebruik van spelletjes, projecten, animaties, filmpjes etc. doet volgens hen af aan dit serieuze karakter. En om eerlijk te zijn, kost het leren gebruiken van dergelijke hulpmiddelen voor dit onderwerp nog de nodige moeite. Zelfs indirecte steun en waardering van onze collega's is enorm waardevol. Er zijn altijd personen die graag nieuwe dingen willen leren en nieuwe onderwijsstijlen willen toepassen, en dat zijn degenen die je moet weten te vinden om een project mee op te zetten.

NIUWE MENSEN ONTMOETEN: ik ben zelf best verlegen en dit was dan ook een behoorlijke opgave voor me, maar het overwinnen van dit obstakel gaf mijn zelfvertrouwen een aanzienlijke stimulans. De ene activiteit vroeg om de andere. Het combineren van eTwinning- en Comenius-projecten, de kans om subsidie te krijgen voor Comenius-cursussen, het deelnemen aan PDW's en conferenties en het als nieuwbakken ambassadeur helpen bij een contactseminar boden me stuk voor stuk de gelegenheid om geweldige mensen uit heel Europa te ontmoeten en me deel van een gemeenschap te laten voelen. Een van de roerendste momenten was om mijn partners na een jaar hard werken voor het eerst te ontmoeten tijdens de finale van de eTwinning-Prijzen. Ik zal deze opwindende ervaring die we in Sevilla met elkaar beleefden nooit vergeten.

HET KLOKJE ROND: ik hoef het vast niet over tijd te hebben. Het inpassen van projecten in een propvol leerplan en dito rooster is bijna een 'mission impossible'. Om dit toch voor elkaar te krijgen, heb ik soms mijn toevlucht moeten nemen tot kunstgrepen, maar meestal werkten mijn leerlingen en ik er gewoon in onze vrije tijd aan.

Zoals ik al zei, is het overwinnen van deze obstakels een dankbaar gevoel. En dat brengt me bij de volgende kwestie: eTwinning kan behoorlijk verslavend zijn....

Samenvattend is eTwinning een toegankelijk en veelzijdig hulpmiddel dat u in staat stelt veranderingen door te voeren en ruimte laat voor de integratie van elk willekeurig vak uit het leerplan (vakoverstijgend): wiskunde, natuurwetenschappen, geschiedenis, talen, cultuur, technologie... wat het een geweldig instrument maakt om mee te werken.

Bijdragen

Laurence Altibelli	Lycée Jules Verne, Limours-en-Hurepoix (Frankrijk)
Julie Ashby	10. Aabenraa, Aabenraa (Denemarken)
Sari Auramo	Ohkolan koulu, Mäntsälä (Finland)
Margarida Barbieri Figueiredo	Agrupamento Vertical de Escolas de Pinheiro, Penafiel (Portugal)
Maria Jesus Bayonas Fuentes	IES Alfonso X El Sabio, Murcia (Spanje)
Alessandra Cannelli	IC Largo Castelseprio Scuola media, Rome (Italië)
Patrick Carroll	Shaw Wood Primary School, Doncaster (Verenigd Koninkrijk)
Catherine Johannes	Lycée Hilaire de Chardonnet, Chalon Sur Saône (Frankrijk)
Valentina Cuadrado Marcos	IES Alonso de Madrigal, Ávila (Spanje)
Manuel Díaz Escalera	Colegio Sagrado Corazón (Esclavas), Sevilla (Spanje)
Tautvydė Daujotytė Mukilė	École Européenne Woluwe II, Brussels (België)
Inge de Cleyne	Sint-Janshof, Mechelen (België)
Nuriade Salvador	IES Eduard Fontserè, L'Hospitalet de Llobregat (Spanje)
Silvije Devald	Osnovna skola Vladimira Nazora, Daruvar (Kroatië)
Maria Doria	Liceo Classico "G. Galilei", Monopoli (BA) (Italië)
Paulien du Fosse	CSG Willem van Oranje, Oud-Beijerland (Nederland)
Vincent Dupont	Institut Notre Dame des Hayeffes, Mont-Saint-Guibert (België)
Mary Fournari	1e kleuterschool Heraklio Attikis (Griekenland)
Maria Georgiadou	6e Gymnasium, Rhodos (Griekenland)
Mudrīte Grinberga	Annas Brigaderes pamatskola, Kroņauce (Letland)
Siv Grete	Moster skule, Mosterhamn (Noorwegen)
Helgi Hólm	I Stóru-Vogaskóli, Vogar (IJsland)

Aimi Jõesal	Põlva Keskkool (Estland)
Catherine Joannes	Lycée Hilaire de Chardonnet, Chalon sur Saône, Frankrijk
Ingrid Keller-Russell	Georg-Wimmer-Schule, Lahr (Duitsland)
Conor Kelly	Moyle Park College, Dublin (Ierland)
Christine Kladnik	School voor Speciaal Onderwijs Schule Rogatsboden, Purgstall (Oostenrijk)
Angelos Konstantinidis	Secondary Sport School, Drama (Griekenland)
Anna Krzyzanowska	Przedszkole nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi, Zabrze (Polen)
Justyna Kukulka	Zespół Szkół Gimnazjum i Szkoła Podstawowa nr 13, Zawiercie (Polen)
Asta Liukaitiene	Kalvarijos Gimnazija, Kalvaria (Litouwen)
Marilina Lonigro	Scuola Media "Giovanni Pascoli", Margherita di Savoia (Italië)
Eva Luptáková	Stredná odborná škola, Nové Mesto nad Váhom (Slowakije)
Laura Maffei	Arnolfo di Cambio, Colle di Val d'Elsa (Italië)
Corina Mandi	Avram Iancu School, Satu Mare (Roemenië)
Adriana Maris	Colegiul National Coriolan Brediceanu, Lugoj (Roemenië)
Maria Antoinette Magro	Basisschool C, St Gorg Precia, Hamrun (Malta)
Lorena Mihelač	Šolski center Novo mesto, Srednja šola Metlika, Metlika (Slovenië)
Ayça Oğuz	Hasan Kağnıcı İlköğretim Okulu, Bağcılar/İstanbul (Turkije)
Irene Pateraki	1e kleuterschool van Palaio Psychiko, Athene (Griekenland)
Ágnes Péter	Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola, Dunakeszi (Hongarije)
Marta Pey	Institut Jaume Callis, Vic (Spanje)
Elena Pezzi	Istituto Magistrale "L. Bassi", Bologna (Italië)
Michael Purves	Yester Primary School, East Lothian, Schotland (Verenigd Koninkrijk)

eTwinning-geluiden

Alessandra Rebecchi	Istituto Tecnico "Aldini Valeriani", Bologna (Italië)
Helena Serdoura	Agrupamento de Escolas de Eiriz ,Ancede / Escola Básica 2,3 de Ancede, Eiriz – Ancede (Portugal)
Pasi Siltakorpi	Pääskytie school, Porvoo (Finland)
Fani Smixioti	5th Gymnasio Trikalon, Trikala (Griekenland)
Ioanna Stefańska	Gimnazjum nr 18 im. Armii Krajowej, Wrocław (Polen)
Adam Stepinski	Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika, Tarnobrzeg (Polen)
Anna Szczepaniak	Szkoła Podstawowa nr 9 im. M. Kopernika w Dzierżoniowie, Dzierżoniów (Polen)
Michelle Thick	King Edward VI College, Nuneaton (Verenigd Koninkrijk)
Tautvydė Daujotytė-Mukile	École Européenne Bruxelles II, Woluwe (België)
Carlos Trincão	Escola Básica 1 dos Templários / Agrupamento de Escolas Santa Iria, Tomar (Portugal)
Theodor Tsampatzidis	Muziekschool van Thessaloniki, Thessaloniki (Griekenland)
Sandra Underwood	LSA Technology and Performing Arts College, Lytham St Annes (Verenigd Koninkrijk)
Irina Vasilescu	School no. 195, Boekarest (Roemenië)

Leerkrachten
aan het
woord

eTwinning-geluiden

Laurence Altibelli, Frankrijk • Julie Ashby, Denemarken • Sari Auramo, Finland • Margarida Barbieri Figueiredo, Portugal • María Jesús Bayonas, Spanje • Alessandra Cannelli, Italië • Patrick Carroll, Verenigd Koninkrijk • Valentina Cuadrado Marcos, Spanje • Manuel Díaz Escalera, Spanje • Tautvydė Daujotytė Mukilė, België • Inge De Cleyn, België • Nuria de Salvador, Spanje • Silvije Devald, Kroatië • Maria Doria, Italië • Paulien du Fosse, In Nederland • Vincent Dupont, België • Mary Fournari, Griekenland • Maria Georgiadou, Griekenland • Mudrīte Grinberga, Letland • Siv Grete Stamnes, Noorwegen • Helgi Hólm, IJsland • Aimi Jõesalu, Estland • Catherine Johannes, Frankrijk • Ingrid Keller-Russell, Duitsland • Conor Kelly, Ierland • Christine Kladnik, Oostenrijk • Angelos Konstantinidis, Griekenland • Anna Krzyżanowska, Polen • Justyna Kukulka, Polen • Asta Liukaitiene, Litouwen • Marilina Lonigro, Italië • Eva Luptáková, Slowakije • Laura Maffei, Italië • Corina Mandi, Roemenië • Adriana Maris, Roemenië • Maria Antoinette Magro, Malta • Lorena Mihelač, Slovenië • Ayça Oğuz, Turkije • Irene Pateraki, Griekenland • Ágnes Péter, Hongarije • Marta Pey, Spanje • Elena Pezzi, Italië • Alessandra Rebecchi, Italië • Michael Purves, Verenigd Koninkrijk • Helena Serdoura, Portugal • Pasi Siltakorpi, Finland • Fani Smixioti, Griekenland • Joanna Stefańska, Polen • Adam Stepinski, Polen • Anna Szczepaniak, Polen • Michelle Thick, Verenigd Koninkrijk • Carlos Trincão, Portugal • Theodor Tsampatzidis, Griekenland • Sandra Underwood, Verenigd Koninkrijk • Irina Vasilescu, Roemenië

